

Jasminka Petrović

LETO

KADA SAM NAUČILA DA LETIM

Kreativni centar

Jasminka Petrović (1960) studirala je španski jezik i književnost. Napisala je više od 30 knjiga za decu i mlade (*Škola, Ovo je najstrašniji dan u mom životu, Od čitanja se raste, Porodica, Bonton, Da li ste vižaba?, 35 kalorija bez šećera, Dugina dolina...*). Njene knjige prevedene su na dvadeset pet jezika, a neke od njih su i dramatizovane u pozorištima za decu u Beogradu, Sarajevu, Zagrebu i Stokholmu. Jasminka Petrović je bila urednik tinejdžerske emisije na radiju. Pisala je za mnoge časopise (*Tik-Tak, Veliko dvorište, Huper, Politikin Zabavnik*). Uređivala je *National Geographic Junior* na srpskom jeziku. Učesnik je u različitim programima i projektima koji podstiču dečju maštu i stvaralaštvo. Sa udruženjem *Krokodil* organizuje književni festival za decu *Krokodokodil*. Scenarista je dečje serije *Kukuriku šou* (RTS). Jedan je od osnivača Pokreta za poboljšanje kulture za decu i mlade *Ura kultura*.

Inspiraciju pronalazi u razgovorima s decom. Veliku podršku dobija od porodice, rodbine i prijatelja.

Voli jesen, more i vetar.

Jasminka Petrović uspjela je u knjigu o jednom ljetu i odrastanju junakinje uplesti priču o mnogo važnih stvari — o odnosima, ljudskim ponosima jačim od razuma, ljubavi uprkos daljini, ratu, odgovornosti, osećaju krivice, empatiji, te naposljetku i smrti.

Lamija Begagić,
književnica

Fantastična priča koja i velike i male čitaoce pleni originalnošću i pripovedanja i fabule, obrađuje suštinska pitanja vrednosti života. Letovanje glavne junakinje Sofije pokreće čitavu lavinu događaja, iskrenih osećanja običnih i neobičnih likova, oživljava uspomene.

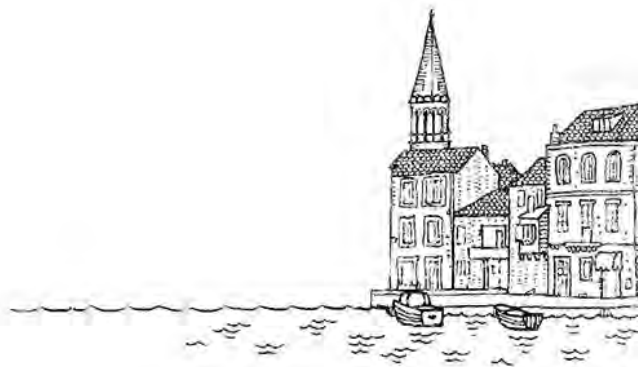
Elizabeta Georgiev,
bibliotekar

Dosad najbolji i najmudriji roman Jasminke Petrović, topla i slojevita intergeneracijska priča, koja je potpuno zasluženno izazvala veliku pažnju i publike i medija.

Aleksandar Gubaš,
urednik bloga Knjigoskop

S jedne strane, univerzalna priča o odrastanju, zaljubljivanju, strahovima i nesigurnostima tinejdžerskog doba, začinjena „Mediteranom kakav je nekad bio“; s druge, majstorski prikaz rascepa Jugoslavije kroz sliku jedne (pre)dugo zavađene srpskohrvatske, odnosno starogradsko-beogradske porodice. Stalne smene beogradskog slenga i bodulskog hvarskog dijalekta otvaraju pitanja o mogućnostima komunikacije, razmene, razumevanja.

Tijana Spasić,
književna kritičarka

„Leto kada sam naučila da letim“ vrlo je upečatljiva knjiga. Opisuje životni period kada „učiš da letiš“. To je granica između detinjstva i mladosti. Likovi u romanu vrlo su realistični i pokazuju nam da se život sastoji i od ružinih latica i od trnja.

Sofija Bogdanović, 12 godina

Knjige obično čitam po deset dana, a ovu sam progutao u jednom dahu. U pojedinim trenucima sam imao osećaj kao da proživljavam lične segmente života. Preporučujem je i deci i odraslima.

Peca Stamenković, 13 godina

Sofija je dobra podloga za dobrog čovjeka. Ona je dosta introvertna, nema mnogo prilika da razvija dijaloge, ali je počela kapirati šta su to tolerancija i oprost. To su dvije ključne riječi u životu svakog čovjeka. Od svih Jasminkinih knjiga ova ima najjaču humanu osnovu.

Zlatka Ančić-Morović, 80 godina

Roman odlično pokazuje kako glavna junakinja sazreva. Posebno izdvajam scenu kad je mama i tata prate na letovanje. U knjizi su obrađeni muško-ženski odnosi, kao i odnosi mladih i starih. Prepoznala sam sebe u mnogim situacijama. Očekujem drugi deo.

Sofija Lipovac, 13 godina

Duhovito i originalno. Skoro savršen opis odrastanja.

Uroš Radulović, 14 godina

Iz bezizlaza udaljavanja čoveka od čoveka, ljudi od ljudi, čovečanstva od čovečanstva, čak nezamislivo, dece od dece — ponuđena je utešna i ironična a duhovita i nezaobilazna mogućnost kako osvojiti nepoznato i naći poznato i sebe pored sebe. Kroz ličnosti velikih i malih,

dece i odraslih, onih odavde i onih odande — sve u jednom — nazire se konačan obračun s lokalnim glupostima na kopnu i na ostrvu.

Petronije Ponjević, 65 godina

Beograd. More. Hvar. Lavanda. Smaranje. Hrkanje. SMS. Suze. Babe. Skajp. Bodulski. Psi. Druženje. Bol. Ljubav. Porodica. Rodbina. Fjaka. Stranac. Odrastanje. Smešno. Tužno. Iskreno. Suptilno. Istinito. Istorijsko. Prirodno. Dramatično. Tragikomično. Životno.

Ako pročitaš ovu knjigu, naučićeš da letiš ili da se bar malo podigneš od zemlje...

Ivana Lukić, 38 godina

Jasminka Petrović
Leto kada sam naučila da letim
treće izdanje
© Kreativni centar, 2015

Ilustracija na koricama
Dobrosav Bob Živković

Dizajn
Dušan Pavlić

Urednik
Anđelka Ružić

Lektura
Mirjana Delić

Bodutski dijalekat
Vladimir Petrović

Priprema za štampu
Tatjana Valjarević

Izdavač
Kreativni centar, Beograd,
Gradištanska 8
tel.: 011/ 38 20 464, 38 20 483, 24 40 659
www.kreativnicentar.rs
email: info@kreativnicentar.rs

Za izdavača
Mr Ljiljana Marinković, direktor

Štampa
Grafostil

Godina štampe
2016

Tiraž
3.000

ISBN 978-86-529-0220-0

Jasminka Petrović

LETO KADA SAM NAUČILA DA LETIM

Sken i obrada: solicitor

www.BalkanDownload.org

www.StripZona.com

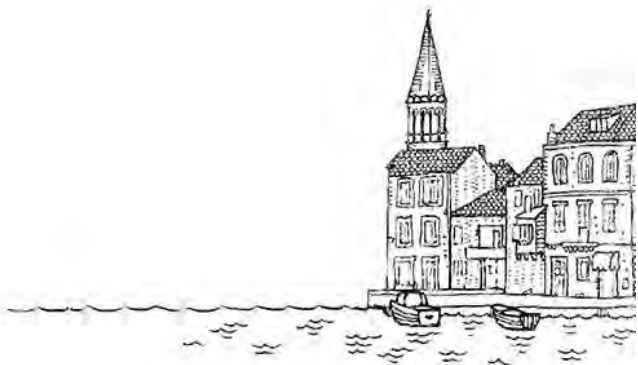

SADRŽAJ

Prva noć	2
Druga noć	7
Treća noć	12
Četvrta noć	17
Peta noć	22
Šesta noć	27
Sedma noć	32
Osma noć	37
Deveta noć	42
Deseta noć	48
Jedanaesta noć	53
Dvanaesta noć	58
Trinaesta noć	63
Četrnaesta noć	67
Petnaesta noć	72
Šesnaesta noć	77
Sedamnaesta noć	82
Osamnaesta noć	87
Devetnaesta noć	92
Dvadeseta noć	97
Dvadeset prva noć	102
Dvadeset druga noć	107
Dvadeset treća noć	112

Vladi

Prva noć

Baba hrče. Poludeću. A tek kako me izluđuju ovi komarci. Ulaze mi u nos i oči. Uskoro će da svane, a ja sam još budna. Plus sam i gladna. Vrtim se po krevetu. Spavačica mi se uvrnula oko tela kao papir oko bombone.

Toliko sam se radovala ovom letu i ovom raspustu! Mislila sam da će me mama i tata pustiti da kampujem s Lukom i njegovim društvom. Druga varijanta mi je bila da idem sa Saškom u Kraljevo kod njene sestre od tetke. Ali ništa od svega toga! Jednog popodneva mama me je ubacila u mašinu:

— Vidi kako si bleđa! Po ceo dan piljiš u taj kompjuter. Aj ti lepo da kreneš ove godine s babom na Hvar. Ima da ti bude super: more, sunce, društvo, zaljublјivanje... Ja sam u Starom Gradu provela najlepša leta u životu, samo kad se setim...

Bla-bla-bla... i ja se kao som upecam na udicu i pristanem. Naravno, čim sam ušla u autobus, odmah sam se pokajala, međutim, tada je već bilo kasno. Baba je izvadila iz kese jastuk, ali ne onaj fensi za put, onaj što se naduvava, nego pravi veliki jastuk za krevet. Tom jastučinom je zagrabila prolaz, pa su se ostali putnici jedva provlačili do svojih sedišta. Od blama sam nabila glavu u prozor i pravila se da nisam s njom. Ni situacija na peronu nije bila ništa bolja. Mama i tata su mi davali poslednja uputstva pred put, urlajući kao izgublјeni u šumi. Pošto ja na to nisam reagovala, počeli su mahnito da skaču i udaraju o staklo. Utom mi je stigla i poruka od Saške:

*Srećnice, srećan ti put! Ivana i ja se smaramo u školskom.
Pozdravi more u naše ime i kaži mu da ćemo jednog dana i nas*

*dve da ga upoznamo. Jednom, kada budemo bile slavne i bogate.
Ljub.*

Krenula sam brže-bolje da im odgovaram kako stvari stoje sasvim drugačije nego što one misle. Srećni su oni koji sede na zidiću u školskom i smaraju se, a ne oni koji idu s babom na letovanje. Napisala sam im još i da bih ja najradije iskočila iz autobusa ili, bolje rečeno, iz sopstvene kože... I taman da pritisnem *Send*, autobus krene, a mama i tata počnu da trče pored mog prozora. Mislila sam OK, trčaće malo, pa će stati. Ne putujem na rekreativnu sa učiteljicom. Međutim, greška u proceni. Njih dvoje su trčali za autobusom kroz celu stanicu, trčali su i niz ulicu, i dok smo stajali na semaforu, i kad smo prelazili raskrscnicu... Taj glupi porodični ritual mama i tata primenjuju svaki put kad Luka i ja negde putujemo. I sto puta smo im rekli da to ne rade, ali ne vredi. Luka misli da tako nastoje da se iskupe za roditeljske grehe, a ne mislim ništa, samo propadam sve dublje u zemlju, tj. u sedište.

Obrisala sam poruku koju sam napisala Saški, stavila sam ☺ dopisala *ljub, ljub* i pritisla *Send*. Bolje da mi zavide nego da misle da sam kreten. Poruka je otišla pravac u školsko, a ja sam ostala da sedim u autobusu i gledam mamu i tatu kako trče i mašu pored prozora. Izgledali su kao trećerazredni ulični zabavljači. U jednom trenutku tata je počeo da posustaje. Još neko vreme je hodao posred ulice, a onda je stao. Bio je znojav, razdrljan i zadihan. Savio je glavu i spustio ruke na kolena. Premrla sam od straha da ga ne raspali neka kamiončina. Mama je nastavila da trči do pešačkog ostrva. Naslonila se leđima na semafor i mahala, mahala, mahala sve dok nije naišao tramvaj i zaklonio je. Onda me je pozvala na mobilni i rekla da povedem računa o svom ponašanju, da slušam babu i da joj ne dižem pritisak jer njena zdravstvena knjižica ne važi u inostranstvu, što znači da bi svaki babin odlazak kod lekara morao ekstra da se plati. Dok je autobus vozio *Gazelom* preko Save, mama mi je objašnjavala da je to sve zato što nismo uplatili dodatno zdravstveno osiguranje jer je takva finansijska situacija. Takođe mi je rekla da to nije obično putovanje, i da će baba mnogo da se potrese, i da ja moram da joj budem oslonac, i da će ona i tata doći na Hvar čim predaju projekat, i da ja ništa ne brinem, da će sve biti u redu, da je Stari Grad najlepše

mesto na svetu, ali da tamo ne govorim *bre* i da ne koristim ćirilicu, da su tamo divni ljudi, mada može da se nađe i neko ko će popreko da me pogleda, ali da to ne shvatam lično, i da smo o tome već razgovarali, i da je najbolje da se držim babe, a onda je rekla da mora da prekine jer se tata ukočio i ne može da ispravi leđa.

Eto, tako je otpočelo moje letovanje. Blago Luki! On uvek prođe bolje od mene. Ali uvek. Mogu samo da zamislim kako se sad zeza na Srebrnom jezeru dok ja slušam babino testerisanje. Već drugu noć ne spavam. U autobusu je bilo užasno zagušljivo. Klima je slabo radila. Htela sam da čitam, ali se neka likuša pobunila da joj smeta svetlo, pa sam morala da isključim lampu. Inače, najveća žurka bila je na granici. Baba nikako nije mogla da nađe dokument o saglasnosti mojih roditelja da me puštaju van zemlje. Panično je preturala po torbama razbacujući oko sebe hranu, flaše, naočare, maramice, papuče, kreme i sl. A kad nas je dovoljno izblamirala pred carinicima, setila se da je dokument stavila na sigurno mesto — u kesu s lekovima. Čim je autobus krenuo, u znak protesta stavila sam slušalice i pustila muziku, ali to nije zaustavilo babu da mi svaki čas gura pod nos breskve, sendviče i kiselo mleko. Ko još nosi kiselo mleko na put?

U Split smo stigle u sedam ujutru. Htela sam da operem zube na česmi kod autobuske stanice, ali je baba zauralala kao bengalski tigar:

— Kakvo pranje zuba! Hoćeš da nam ode trajekt? je l' to hoćeš? Uzmi žvaku i gotovo! Da li ti gledaš reklame? — vikala je uspaničeno i vukla me za ruku. Kad upadne u histeriju, baba počinje da govori neverovatne gluposti, i to vrlo, vrlo glasno.

Na trajekt smo se popele neispavane, izgužvane, smrdljive i posvađane. Od nervoze sam pojela sve što je ostalo od klope. Čak i kiselo mleko. Morala sam da otkopčam dugme na farmerkama, nisam mogla da dišem. Pored nas su sedeli Italijani, njih sedmoro-osmoro. Igrali su karte i ludo se provodili, za razliku od mene. Među njima je bio i jedan par, svaki čas su se pipkali i ljubili. Osećala sam se toliko jadno da me čak nije bilo blam što je baba hrkala naslonjena na moje rame. Istrošila mi se baterija na mobilnom, pa nisam mogla ni muziku da slušam.

Znači, baba je hrkala u autobusu, na trajektu i evo sada u sobi. Nije ni čudo kad se narokala bromazepamima. Nagutala se duplih

doza i sad spava kao klada. A ja? Ja mogu da gledam u plafon, brojim ovce, udaram glavom o zid ili šta već izaberem. Dobro, priznajem, nije babi lako. Vratila se u rodni grad posle dvadeset šest godina. To je baš dosta vremena — kao moja dva dosadašnja života. Kako li tek njoj sve ovo izgleda? More? Kuća? Ljudi? Ja ne bih mogla da izdržim ni mesec dana bez Beograda. Evo, već mi nedostaje! A tek kako mi nedostaju moja soba i moj krevet!

Totalna apokalipsa je nastala kad smo izašle s trajekta. Sunce je pržilo, a ja sam imala duks, duboke patike i jaknu jer je u Beogradu bilo kišno i hladno kad smo krenule na put. Na pristaništu u Starom Gradu čekala nas je babina sestra Lucija, zvana Luce. Pale su jedna drugoj u zagrljaj i zaplakale. Stajala sam pored njih kao najveći kreten dok su se njih dve gušile u suzama. Za to vreme s pristaništa su otišli svi putnici, svi automobili, svi taksi prevoznici i svi autobusi, tako da smo nas tri do kuće morale da idemo peške, i to stazicom pored plaža. Dok su se normalni ljudi šetkali u kupaćim kostimima, ja sam pod punom zimskom opremom vukla i babine i moje koferčine. Ruke me još bole od cimanja. Baba je bila crvena u licu kao Indijanac, pa sam se uplašila da se ne šlogira. Nekoliko puta sam htela da zavrlijačim onu njenu jastučinu u more, ali sam bila u frci da ne tresnem nekog kupaća u glavu.

Baba mi je rekla da mi je Luce nona (tako u Dalmaciji kažu baba) i da ne moram da joj govorim Vi. Nona Luce živi sama. U kući se sve prilično raspada, naročito daska na WC šolji. Znači, raspust ću provesti u crnoj rupi sa dve babe. Oliver Twist za mene je Srećko Srećković.

Volela bih da je sad zima. Mrzim leto. Pojačala sam ton na mobilnom do kraja. *One Direction* protiv babinog hrkanja. Pritiskam slušalice prstima. Ne вреди. Baba i dalje vodi. Zašto sam pristala da dođem ovde? Vrućina mi je. Komarci su me skroz izujedali. Češem se bez prestanka.

Prošle godine smo letovali u Grčkoj. Zapravo Luka, mama i tata su letovali, a ja sam deset dana ležala u zamračenoj sobi. Odmah po dolasku uhvatio me je stomakni virus s temperaturom. More nisam ni videla. Da li je moguće da će mi ovo letovanje biti još gore?

Gledam u plafon. Čekam da svane. Iz daljine se čuje lavež pasa. Šta li radi moj Cvrle? Moj Cvrki, moj slatki Cvrki. Kad on hrče, meni uopšte ne smeta.

Istrošila mi se baterija. Vadim slušalice iz ušiju i spuštam ih na komodu pored kreveta. Nona Luce nema ni kompjuter, a kamoli internet. Kako da se spasem? Da pišem poruke u boci? Da napravim splav i pobegnem sa ostrva kao Robinzon Kruso? Eto neke koristi i od lektire!

Vidiš, mogla bih da čitam! Dobra ideja! Palim lampu, otvaram knjigu.

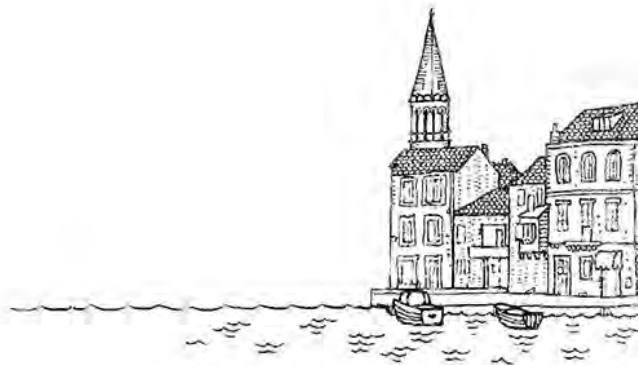
— Gasi to svetlo i spavaj! Poješće nas komarci! — baba je tako dreknula da mi je *Beskrajna priča* poskočila u rukama.

Zatvaram knjigu, gasim lampu. Jednom da je i baba u pravu. Za ovih nekoliko minuta nakupilo se milion komaraca i svi oni mi sad zuje oko glave. Mlataram rukama da ih oteram. Vruće je kao u rerni. Prekrivam se čaršavom preko glave. Mrzim leto zato što se znojim kao vepar. To mi je grozno. A znojim se zato što moram da se trontam da se ne bi videlo da sam ravna kao daska. Blago Ivani i Saški, one nemaju tih problema. Najgore mi je kad imamo fizičko i kad me Julijana pred svim devojkicama pita:

— Sofija, ti još ne nosiš brus?

Bolje da imam male grudi nego mali mozak. Baba se okreće. Krevet škripi. Legla je na stranu. Prestala je da hrče. Napokon tišina. U stvari nije tišina. Čuju se zrikavci. Kakav odmor za uši! Noćni koncert za jednu osobu. O ne! Baba opet počinje! Poludeću! Zavlačim glavu pod jastuk. Sada je vruće kao u dve rerne. Hoću kući! Hoću kući! Hoću kod Cvrleta!

Druga noć

Izgorela sam na suncu. Napred sam skroz bela, a pozadi skroz crvena. Mogu da izigravam *Zvezdinu* maskotu. Peđa bi se oduševio kad bi me video. Za njega je *Crvena zvezda* i otac i majka.

Baba i nona Luce su me probudile jutros pre osam. Pile su kafu za stolom u dvorištu. Imala sam utisak da sede na mom uzglavlju, toliko su se dernjale. Prvo sam mislila da se svađaju, a onda sam čula smeh i shvatila da je to obično jutarnje ćaskanje. Prevtala sam se po krevetu još neko vreme. Pokušavala sam da se vratim u san. Na kraju sam ipak ustala. Koja nepravda! Em se smaram na raspustu, em ne mogu da se naspavam ko čovek!

Tokom jučerašnjeg i današnjeg dana upoznala sam dvadesetak osoba, ali nijedna nije mlađa od sedamdeset godina. To su sve babini rođaci, ortaci i ortakinje iz detinjstva. A tek kako govore! Nikog ništa ne razumem. Čula sam ja ranije babu da tako govori kada bi razgovarala telefonom, ali čim bi spustila slušalicu, odmah bi se *svičovala* na beogradski govor. Međutim, otkako smo u Starom Gradu, baba se zabagovala i samo cepa bodulski. To je lokalni dijalekat. Uspela sam da skapiram da se uz more govori dalmatinski, u brdima vlaški, a na ostrvima bodulski. Inače, moja baba osim što u Starom Gradu govori drugačije, ona se ovde drugačije i oblači, smeje, ponaša, hoda, gleda, diše... Ma, ovde je skroz druga osoba. Ja je gotovo ne prepoznajem. Kao da je otključala tajni deo svoje ličnosti, koji se sad raspomamio na slobodi. Tako nekako, ne umem baš tačno da objasnim. Ma, super je baba, samo kad ne bi ovoliko hrkala.

Sunce mi je spržilo kožu. Zadnji deo tela me istovremeno peče, svrbi i boli. Rekla bih da se radi o opekotinama četvrtog stepena.

Ležim na stomaku i zamišljam sopstvenu sahranu. Ako ne dobijem rak kože, umreću od babinog testerisanja. Ustajem iz kreveta. Dolazim do prozora. Otvaram škure. Tako se zovu spoljašnji drveni kapci koji štite sobu od sunca, vetra i kiše. Gledam u dvorište. Ovde se snimao *Edvard Makazoruki* garant. Osećam svežinu. Odmah uz kuću je venjak, ispod kog se nalazi sto sa stolicama. Pored stola su dve ležaljke. Kraj njih upravo prolazi crna mačka. Kakva je, kao panter! Bez šuma ulazi u vrt i nestaje u mraku. Blago njoj, ona može da ide gde hoće. Slušam zrikavca. Taj zvuk me definitivno umiruje.

Odmah ispod prozora je veliki grm lavande. Kad ga u toku dana zakačiš rukom, on se odmah javlja mirisom. Na lavandu mirišu i jastuk, i posteljina, i peškiri, i garderoba, i cela kuća. Nije ni čudo kad nona Luce drži cvetove lavande u svim ormanima, fiokama, čoškovima, vazama, ma svuda. Nona kaže da lavanda tera beštije i osvežava kuću.

Dižem pogled. Kod prvih komšija suši se veš na terasi. Kroz grane drveća belasaju se okolne kuće. Čujem glasove. Ovde su ulice tako uske da dva krupnija čoveka jedva mogu da se mimoiđu. Muškarac i žena prolaze pored naše kapije i nastavljaju dalje niz ulicu. S njima odlaze i glasovi. Počinjem da dišem u ritmu zrike zrikavca.

Moja baba rođena je u ovoj kući. Osnovnu školu završila je u Starom Gradu, srednju u Splitu, a onda je otišla u Beograd na studije. Tamo se udala za deda Stevu i rodila moju mamu. U to vreme Srbija i Hrvatska pripadale su jednoj državi — Jugoslaviji. Tata mi je pričao da je on u mojim godinama išao na more i bez pasoša i bez para. Ponese samo vreću za spavanje i četkicu za zube, izađe na autoput i podigne palac. U svakom gradu je imao ili nekog rođaka, ili nekog prijatelja, ili bar prijatelja od prijatelja. Luka i ja smo napravili plan da isto tako putujemo, ali nas je mama demoralisala u startu:

— Policajci bi vas uhapsili na 500 m od kuće. Vi nemate ni karticu *bus plus*, a kamoli neki drugi dokument.

— Ali tata kaže... — pokušavam da joj objasnim.

— Pusti ti tatu... — mama nastavlja svoju pesmu. — To je bilo drugo vreme...

— Nije fer, ti i tata ste mogli da putujete autostopom, a mi ne možemo! — buni se Luka.

— Ma, neću O tome uopšte da razgovaram! — mama odmahuje i rukom i glavom.

— Zdenka, zašto si tako negativna? — tata pokušava da bude pozitivan. — Deci stvaraš sliku da je svet opasan. — A šta, kao nije? Sa svih strana biju samo loše vesti. Da ti pukne glava. Nego, da li si ti poslao onu fakturu? Žena nas je lepo zamolila da to uradimo do deset sati... — mama je specijalac za to da razgovor okrene u svoju korist.

— Deco, perite ruke i doručak! — baba joj naravno uvek drži stranu.

Kada je počeo rat devedesetih, mama, baba i deda prestali su da odlaze u Hrvatsku. Mama mi je pričala O tome da je u Starom Gradu provodila i letnji i zimski raspust. Ne znam samo šta joj se ovde toliko dopadalo jer osim jedne poslastičarnice, crkve, pošte i dva supermarketa nema ništa drugo. Totalni smor. Najgore je što su plaže udaljene nekoliko svetlosnih godina od centra grada.

Danas sam naivno krenula da se bućnem u more, ali dok sam stigla do plaže, udarilo me je sedam sunčanica. Prva plaža na koju naiđeš je *Gradska*. Klinci i babe naprave živi zid od svojih tela i ti ne možeš ni da priđeš moru. Iz maminih priča sam ukapirala da su u Starom Gradu najlepša mesta za kupanje ona koja su najdalja. I stvarno. Posle dva-tri kilometra naišla sam na malu uvalu u borovoj šumi. Stavila sam peškir u hlad i legla. Umor me je totalno savladao, pa sam istog trenutka zaspala kao medved u pećini. Nisam stigla niti da se namažem zaštitnom kremom. Nije ni čudo kad sam živa neispavana. I šta je bilo? Borova senka se povukla i ustupila mesto zlim ultraljubičastim sunčevim zracima koji su me spržili. Kad sam se probudila, zadnja strana tela bila mi je crvena kao paradajz. Čim sam došla kući, baba mi je namazala leđa kiselim mlekom. Tvrdila je da će mi crvenilo nestati kao rukom odneseno. Za sada ne primećujem nikakvo olakšanje. Čak mislim da mi je još gore. Ako umrem, svu svoju imovinu ostavljam Cvrletu. On će ionako jedini iskreno tugovati za mnom.

Polako zatvaram škure i vraćam se u krevet. Ležem na stomak. Baba hrče, ali mi to više ne smeta. Čak ne primećujem ni komarce. Leđa me toliko peku da mi se plače. Samo kad bih mogla da se namestim ko čovek.

U povratku s plaže videla sam dečaka i devojčicu kako peru čamac koji je bio privezan za obalu. Ispred čamca je stajala tabla s natpisom FOR RENT. Dok sam prolazila pored table, dečak mi je nešto govorio, ali ga ja ništa nisam razumela. Pravila sam se da ga ne primećujem. Gledala sam ispred sebe i hodala. Rekla bih da je dečak Lukin vršnjak, a da je devojčica mlađa od mene. Mislim da je petakinja. I dok sam ja tako prolazila pored njih, iz čamca je iskočio veliki beli pas. Kao lud je trčkarao oko mene, a ja sam pokušavala da ga umirim i pomazim. Igrali smo se nekoliko minuta. Setila sam se Cvrleta. Onda je dečak zviznuo i pas se vratio u čamac. Nastavila sam svojim putem. Pas mi se mnogo dopao, samo šteta što ima tako uobraženog gazdu. Pun je sebe ko punjena paprika.

Šta li rade Saška i Ivana? Sigurno mi šalju poruke na *Fejs*, a ja ne mogu da ih vidim. Kako je grozan život bez interneta! Hoću kući! Hoću kući! Garant je i Luka postavio slike s kampovanja. Rekla sam mu da na svakoj fotki taguje Marka. Pred put Luka me je zezao da sam se zaljubila u Marka. Prvo sam ćutala i trpela, a na kraju sam ipak priznala. Lakše mi je kad s nekim podelim tajnu, pa makar to bio i Luka. Naravno, on je jedva dočekao taj trenutak, pa je tek onda počeo da me zadirkuje. Jurcao je kroz kuću i vikao:

— Marko i Sofija, muž i žena, mačka pečena! a sam trčala za njim pokušavajući da ga uhvatim i da mu rukom zapušim usta. Tek sam u predsoblju uspela da ga zgrabim za majicu. On se sapleo o tepih i svom snagom udario glavom o ulazna vrata i pao na tur. Istog trenutka iznad naših glava se pojavila mama, koja je rekla da je bilo dosta ludovanja, da se ponašamo kao mala deca i da sutra idemo ujutru u školu. Spremila sam se za spavanje za pet minuta, legla u krevet i uzela mobilni. Otišla sam na *Fejs* i gledala Markov profil. Eh, šta bih dala da sad mogu da odem na *Fejs*! *Pametani* telefon bez interneta je najgluplja stvar na svetu.

Pokušavam da se okrenem na bok... Ne ide. Bole me leđa. Vraćam se na stomak. Uh, ovako neću nikad zaspati!

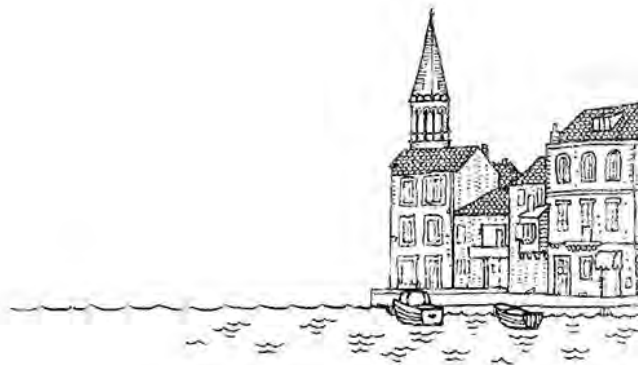
Nona Luce je spremila ekstra večeru — ribu na roštilju. Oni ovde kažu riba na gradele. Njam-njam. Najviše mi se dopada što jedemo u dvorištu. To mi je baš super. I baba često sprema ribu u Beogradu, ali je ova ovde sto puta ukusnija. Nona Luce kaže da je to zato što se pekla na vatri, a ne na šporetu. Uz večeru sam popila čašu bevande.

Nona Luce mi je sipala na dno čaše crno vino, a onda do vrha dosula vodu. Rekla mi je da se posle ribe ne pije voda, a još manje koka-kola. Da me je tata video kako nazdravljam i kako pijem bevandu, poludeo bi. On kaže da alkohol nije za decu. Nona se slaže s tatom, ali je još dodala da je ona ovaj dan čekala dvadeset šest godina i da ga treba proslaviti. Baba i nona Luce baš liče. Naročito kad se smeju. Posle večere njih dve su nešto pričale i cerekale se kao lude na brašno. I ja sam se cerekala s njima, mada ih ništa nisam razumela.

Nabijam glavu u jastuk. Razmišljam. Kakav li je to osećaj kad se vratiš kući posle toliko godina? Da li si tada srećan ili tužan? Mora da se čovek skroz pogubi. Babin slučaj. Okrećem glavu ka njoj. Gledam je kako spava. Mirna je. Više ne hrče. S vremena na vreme joj se mrdaju prsti na rukama. Isto tako se Cvrletu mrdaju šape kad sanja o tome da trči. Šta li baba sanja? Da svira klavir? Ili da igra balet? Hahaha... Moja baba balerina. Ovo zvuči kao naslov nekog tinejdžerskog romana.

Ah, šta bih dala da sam sada u svojoj sobi i u svom krevetu! Ivana i Saška me garant ogovaraju što letujem s babom. A tek da znaju koliko ovde ima staraca po metru kvadratnom, tek bi se onda naslađivale. Jadna sam. Mnogo sam jadna. Mislim da kiselo mleko počinje da deluje. Možda ipak zaspim.

Treća noć

Danas nisam išla na plažu. Leđa su mi još crvena. Sedela sam u dvorištu i čitala *Beskrajnu priču*. Knjiga ima preko četristo strana, a ja sam pročitala skoro pola. Čitanje mi ide brže nego što sam očekivala. Jedva čekam da dođem do kraja, a opet bih volela da knjigu nikad ne završim. Ima klinačkih fora, priznajem, ali ipak knjiga nije samo dečja. Tera te da razmišljaš o mnogim stvarima: o prijateljstvu, dobru i zlu, slobodi, moći i vlasti, o ulozi fantazije u izmišljenom i stvarnom svetu... Vau! Kako sam to dobro rekla! Dok čitam ovu knjigu, čini mi se da postajem pametnija i bolja osoba. Znam da sada zvučim kao Eleonora Krstić kad se uvlači nastavnici srpskog, ali tako je. Čitam i letim.

Ležim na desnom boku i gledam pukotine na zidu. Bolje nego da ležim na levom boku i gledam babu kako spava. Ima nečeg neprijatnog kad gledaš čoveka koji spava. On je tada nezaštićen. Možeš da ga povrediš, da mu se podsmevaš, da ga opljačkaš, možeš šta hoćeš da mu radiš, a on nema pojma. Kad čovek spava, on nije prisutan. Ne može sebe da zaštititi. Cure mu bale na jastuk, mumla u snu, otkriva se, prdi, hrče, grokće. Baš je to glupo. Ne bih volela da me neko gleda dok spavam. Naročito ne Marko. Možda je ipak bolje što nisam otišla s Lukom na kampovanje. Treba Marko da me vidi u spavačici i da otkrije kako imam ružna kolena, kako sam ravna kao daska i kako mi je drugi prst na levom stopalu duži od palca. Nona Luce hoće da me upozna s nekom devojčicom da bih imala društvo za plažu, a ja baš nisam oduševljena tom idejom. Ne volim da me iko vidi u kupaćem kostimu. Moje telo je moja stvar i tačka.

Poneki komarac mi proleti pored uva. U nameri da ga se rešim udarim sebe po glavi. I taman kad pomislim da sam ga sredila, on se

opet odnekud pojavi i počne da mi zuji oko ušiju. Nona Luce ne ubija komarce. Kaže da ona nema prava da oduzme život nikome, pa ni komarcu. Koja carica! Baba ih mlati kako stigne, a ja samo kad me ne vidi nona Luce. Blam me je od nje.

Baba i ja smo smeštene u *zelenu sobu* na spratu. Tako je zovu zbog zelenog tepiha i zelene zavese. Nona Luce je u sobi s terasom, koja se nalazi odmah pored naše. Kad je sama u kući, nona Luce spava na verandi, u prizemlju. Kaže, ako joj pozli usred noći, pre će da joj dotrče komšije u pomoć. Nonin muž se zvao Mate. Umro je pre dve godine, a nona i dalje nosi crninu. Njih dvoje su bili u Beogradu nekoliko puta: na venčanju baba Marije i deda Steve, za mamin prvi i osamnaesti rođendan, kad je baba operisala koleno i kad je mama diplomirala. Nona Luce i njen Mate nisu imali dece. Baba kaže da im je moja mama bila ljubimica.

— Ima li još kino *Jadran* u Beogradu? — pitala me je danas nona dok smo postavljale sto.

Zbunjeno sam slegla ramenima jer je nisam baš skapirala. Ali tu je bila baba, naš privatni *Google translator*, koja mi je objasnila da kino znači bioskop.

— Za bioskop *Jadran* ne znam, ali mi je tata ispričao šta se dešava s bioskopom *Zvezda*... — taman sam živahno počela noni da objašnjavam kako je grupa mladih ljudi okupirala bioskop *Zvezdu* jer su bili nezadovoljni stanjem u kulturi kad me je baba grubo prekinula.

— Politika nije za dicu, poj ti lipo u vrt ubrat zeleni salotu!

I šta je zaključak? Politika nije za decu, a poljoprivreda jeste. Nemam ja ništa protiv zelene salate, ali imam protiv babinog komandovanja. Odrasli treba da slušaju šta deca govore, a ne da ih prekidaju upola reči i da ih učutkuju.

Duboko uzdahnem. I dalje gledam u zid. Ofarban je u belo, mada na nekim mestima probija žuta boja od prethodnog krećenja. Gledam kako komarac sleće na zid, i to ni manje ni više nego meni ispred nosa. TRAS! Pobeže. Najteže mi pada što ne mogu da čitam pre spavanja. Navikla sam da se tako uspavam. TRAS! Ali pravila kuće kažu... TRAS! TRAS!... da se na spratu nikada ne pali svetlo. Zbog komaraca. Kakva budalaština! TRAS! Njih ima na stotine, palio ti svetlo ili ne.

Kroz pritvorene škure provlači se mesečeva svetlost i golica me po stopalima. Iznad mog kreveta visi uramljena slika nonine kuće. Po visini, tj. nizini drveća shvataš da je naslikana pre mnogo godina. Sve ostalo je isto kao danas. Kuća je od kamena, ima prizemlje, prvi sprat i tavan. Okrenuta je ka poljima, a ne ka moru. Nona kaže da njoj pripada samo osmina kuće. Nasledstvo se nikada nije podelilo jer mnogi rođaci žive u Argentini i Americi. U donjem delu kuće nalaze se kuhinja, dnevni boravak, veranda, kupatilo i kamarin. Taj kamarin mu dođe nešto kao ostava. Ta prostorija mi se najviše sviđa u kući. U njoj možeš da nađeš sve što ti padne na pamet — od metalnih papilotni za kosu do štaka.

Preturajući po stvarima u kamarinu, naletela sam na crvene cipele na štiklu. Nona Luce mi je rekla da su njene. Zapanjila sam se, nikad ne bih pomislila da je bila u tom fazonu. Kaže, nosila ih je za doček 1973. godine u Jelsi. Pokazala mi je i sliku. Ona u uskoj haljini s dekolteom, na podijumu za ples.

Barba Mate ju je stegao oko struka. U ustima mu cigareta (očigledno u to vreme pušenje još nije bilo zabranjeno na javnim mestima). Oboje se osmehuju. Po njima konfete. Nona Luce je bila bolja riba od Simićke iz VIII/2. Nekako mi je baš drago zbog toga. Nona mi je rekla da mogu da uzmem cipele ako mi se sviđaju. Meni su se dopale i super mi stoje, ali gde da ih nosim? Oko zgrade dok šetam Cvrleta? Baba se brže-bolje utrpala u razgovor i rekla da je ona nosila štiklu petnaesticu i još je trtljala kako je naš podrum pun njenih cipela i da su sve u odličnom stanju. Kako ona ume čoveka da izludi, to nije normalno! Glavna glumica, ona uvek reflektor okrene na sebe. Cele noći hrče i baš je briga da li ja mogu da spavam ili ne, a onda se narednog dana žali kako oka nije sklopila i kako je mrtva neispavana. Onda plus legne posle ručka, a ti, Sofija, peri tanjire i masne šerpentine. Kako sam se zeznula što sam pristala da pođem s njom. TRAS! TRAS! TRAS! Samo su mi ovi komarci falili! Mamicu im njihovu! Krvopije! Pokrivam se čaršavom preko glave.

Nonina kuća je dušu dala za snimanje horor filmova. Sva je u mraku. Danju zbog zatvorenih škura — da ne ulazi vrućina — a noću zbog pogašenog svetla — da ne ulaze komarci. Inače, na svakom koraku te čekaju neka pravila. Kad hoćeš da se tuširaš, treba da upališ svetlo u kupatilu jer se tako greje voda u bojleru. Ne smeš da sediš

pod venjakom ukoliko nisu zatvorena vrata od verande jer može da uđe mačka i skoči na sto. Na terasu smeju da se iznesu samo zeleni jastuci, plavi nikako, jer će da izblede na suncu. Kore od lubenice se ne bacaju u đubre, već se nose u vrt da se osveži zemlja. A tek pravila oko prostiranja veša! To je tek priča za sebe.

— Sofija, šugaman se ne kači na konop tako... — otima mi baba peškir iz ruku. — Nego se kači ovako...

— A šta fali onako? — spremna sam na svađu.

— Fali, sigurno da fali, šta će susjedi reć?!

— Koji susjedi? Nema nigde žive duše — osvrćem se oko sebe.

— Ha, to ti misliš! Svi susjedi sad gledaju u nas dve — pobedonosno će baba. — Ovde zidovi imaju i oči i uši. Ovo je malo misto, nije ti ovo Beograd.

Paranojo u Las Vegasu. Jedva sam se uzdržala da ne pobacam sve one peškire na zemlju. Iz inata. Odjurila sam u sobu i ostavila glavnu glumicu da prostire veš pred svojom publikom. Legla sam na krevet s patikama, protiv svih pravila. Iz inata. A onda sam iz inata zaspala. Kada sam se probudila, bila sam sva u znoju. U kući nema ventilatora, a o klimi i da ne govorim. Preistorija. Kad sam htela da se istuširam, nije bilo tople vode. Nisam na vreme upalila svetlo u kupatilu. Ovde je sve budi bog s nama. Voda je bila toliko hladna da mi zapaljenje pluća ne gine.

Babu sam zatekla u dvorištu. Čistila je dinju. Pravila sam se kao da svađe nije bilo. Gledala sam joj ruke. Pune su bora i pega. Nosi zlatnu burmu, mada je deda Steva umro pre pet godina. Prsti su joj koščati i dugački. Nokti nalakirani tamnocrvenim lakom.

— Umij se ovin — pružila mi je činiju sa semenkama od dinje. — To ti je dobro za ten. Moja nona se uvek ovin umivala i imala je lice ka u djevojčice.

Ništa joj nisam odgovorila jer bismo se opet posvađale. Kore od dinje ležale su na mušemi i privlačile muve. Zamislila sam babu kako sedi na mom mestu kao djevojčica i gleda svoju babu dok joj ona čisti dinju. Totalni trip. Posle sam pokušavala sebe da zamislim kao babu kako čistim dinju svojoj unuci, ali nisam uspela.

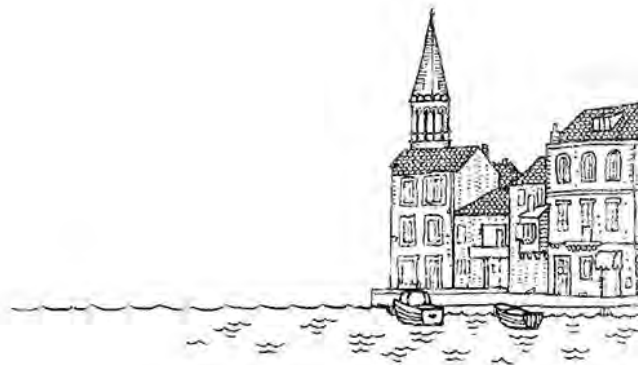
I dalje ležim na boku i piljim u zid. Žedna sam. Nona Luce izlazi iz svoje sobe i silazi niz stepenice. Mogla bih da je zamolim da mi donese čašu vode, ali mi je glupo da je cimam.

Na spratu su dve sobe za spavanje, terasa i jedna prolazna prostorija koju zovu sola. Na soli je starinski toaletni sto sa ogledalom. Njega zovu psiha. Gledanje u sebe je za psihijatra, valjda je to objašnjenje za naziv. Ko bi ga znao? Dok prolaziš kroz solu, zveckta ogledalo. To je baš *spuki*, naročito noću, kad je mrkli mrak. Na podu su daske, a preko njih su tepisi. Na nekim mestima daske su razmaknute, pa možeš da gviriš dole, u kuhinju i dnevni boravak. U sobe se ide samo kada treba da se odspava. Preko dana smo u dvorištu. Pomeramo stolice i ležaljke kako se pomera senka od kuće. Eh, što bi bilo lepo da mi u Beogradu imamo jedno ovakvo dvorište! Cvrle bi uživao.

Kod kuće idem u krevet oko ponoći. Onda ili čitam ili blejim na *Fejsu* na mobilnom. Ovde ne mogu ni jedno ni drugo. Najgore mi je što nona Luce i baba kreću na spavanje s prvim kokoškama, pa povuku i mene. Svake večeri isti ritual: zalivaju se biljke u vrtu, skuplja se veš s konopca, u kuću se unose jastuci sa stolica iz dvorišta, peru se zubi, isključuje se svetlo iznad ulaznih vrata, oblače se spavaćice i onda *laku noć, laku noć, laku noć*.

Više ne gledam u zid. Sad žmurim. Naučila sam napamet svaku pukotinu i šaru. Baba duboko diše. Moj prijatelj zrikavac ima slobodno veče. Ne čujem ga. Tišinu prekida najpre šuštanje vode u vodokotliću, a zatim u česmi. Nona izlazi iz kupatila. Penje se uz stepenice. Prolazi pored psihe. Ulazi u svoju sobu. Zatvara vrata. Počinje da hrče. Ja otvaram oči. Gledam u zid. Pije mi se voda. Mrzi me da ustanem. Blago ribama, one ne moraju da idu do česme kad su žedne.

Četvrta noć

Jutros se dogodilo nešto neobično. Išla sam s babom u kupovinu. Ispred pekare ležao je onaj veliki beli pas. Oduševila sam se kad sam ga videla. Odmah sam mu prišla i počela da ga mazim. Mislim da me je prepoznao. Skakao je na mene kao lud. Onda je iz pekare izašao jedan deda i pozvao ga zviždukom na isti način kao i onaj dečak. Htela sam da pitam dedu kako se pas zove, ali me je baba snažno cimnula za ruku i gotovo me odvukla kući.

Sledećih sat i po nona Luce i baba provele su u kuhinji. Vikale su jedna na drugu. Ništa ih nisam razumela. Spremala sam se za plažu i sve sam se nadala da ću u jednom trenutku čuti smeh i da će se moje strepnje raspršiti kao maslačak na vetru. Ali smeha nije bilo. Napetost je savijala kuću. Samo sam čekala kada će prozori da izlete iz svojih ležišta. Kuće ne vole svađe, baš kao što ih ne vole ni deca. Kada se odrasli svađaju, decu bole uši.

Malo kasnije nona Luce me je pozvala da dođem na solu. Dugo je brisala ruke o kecelju. Onda je otvorila jednu fioku toaletnog stola i izvadila drvenu kutiju. Iz nje je izvukla dugačak zlatan lanac s medaljonom i svečano mi ga je uručila. Stajala sam širom otvorenih očiju ne znajući baš tačno šta treba da uradim. Držala sam onaj lanac tako u rukama, držala, i držala, i ćutala, i čekala, i nisam znala šta ću sa sobom.

Mislila sam da će mi se ruke ukočiti i da ću ostati doživotni invalid.

— Stavi ga oko vrata da te vidim — najzad sam dobila instrukcije od none.

Osetila sam značaj trenutka i brzo sam je poslušala. Za nekoliko sekundi zlatan lanac s medaljonom krasio je moj kupači kostim.

Nona Luce me je gledala s dubokim divljenjem. Bilo mi je jasno da se od mene očekivala neka reakcija, po mogućstvu radost, ali ja nikako nisam mogla da je prizovem. Pogled sam držala prikovan za medaljon. Tako mi je bilo lakše. U jednom trenutku u kadar su mi ušle sopstvene ruke. Prstima sam otvarala zlatnu bravicu... I gle, u medaljonu je bila mala slika, a na slici sam bila ja kao beba. Tek sam se tada zbunila.

— Lipa moja, to je nešto najvrijednije šta iman. Mate i ja smo oduvik željeli jednu curicu, takvu ka šta si ti... — rekla je nona Luce i briznula u plač.

U međuvremenu je i baba došla na solu, jednu ruku spustila je meni na rame, a drugu svojoj sestri. Nona Luce i ja smo zatvorile krug zagrljajem. Stajale smo tako sve tri nasred sole i ćutale. Meni ništa nije bilo jasno, ali sam ukapirala da nije vreme za pitanja. Otišla sam na plažu bez ikakvog objašnjenja.

Gledam na sat. Uskoro će ponoć. Baba se vrti u krevetu. Šapuće u snu. Okrenula mi je leđa. Jedva čekam da svane, pa da započnem razgovor i razjasnim neke detalje. Najviše me zanima da li ovaj zlatan lanac treba stalno da nosim. Ma koliko mi je draga nona Luce i njen poklon, medaljon uopšte nije u mom fazonu, ali realno.

Ostalo mi je još nekih pedesetak strana do kraja knjige. Barda mogu da čitam. Ali ne smem da palim svetlo. Zatvaram oči i zamišljam da letim. Ulazim u *Beskrajnu priču*. Sedim na leđima velikog belog psa. Ispred mene je Atrej. Kosa mu leprša na vetru. On se drži psu oko vrata, a ja njemu oko struka. Ispod nas je more. Gledam talase kako skakuću po vodenom tepihu. Sunce vrišti od radosti. Letimo kroz Fantaziju. Atrej mi pokazuje rukom na ostrvo. Okreće glavu ka meni i govori:

— Moramo stići tamo pre mraka. Ako zrikavci otpočnu svoju uspavanku, Detinja Carica će usnuti san iz kojeg se nikada neće probuditi.

— Ali zrikavci tako divno pevaju. Ja volim zrikavce — govorim Atreju na uvo.

— I ja ih volim, ali ovo nisu obični zrikavci. Došli su iz nekog sasvim drugog sveta da unište Fantaziju — dobijam objašnjenje.

— Kako je to moguće? — nadjačavam se s vetrom.

— Kada pesma zrikavaca uspava Detinju Caricu, ona će tada u svoj san povući čitavo carstvo, pa i nas dvoje. — Možda smo mi već deo tog sna — razmišljam naglas. — Hoćeš da kažeš da više ne postojimo? — pita me Atrej. — Mi postojimo uvek, čak i kad smo u tuđem snu — izgovorim sve u jednom dahu, a onda se zbunim od sopstvenih misli.

— Moramo da požurimo, sunce počinje da zalazi! — dečakov glas se odbija o okolna brda. — Ulazimo u starogradski zaliv. Drži se čvrsto!

— Držim se — odgovaram i priljubljujem se uz Atreja. Stežem ga jače oko struka.

Otvaram oči. Na trenutak sam pomislila da već spavam. Gledam u plafon. Srce mi ubrzano kuca. Osećam slatkoću u grudima. Grlim rukama jastuk i zamišljam da je Atrej.

Vetar mi šušti oko ušiju. Letimo brže od najbržih ptica. U dnu zaliva naziru se kuće i zvonik. Nadlećemo trajekt. Kako je mali, kao mobilni telefon. Kružimo iznad grada. Crvena kugla još nije zaronila u more. Stigli smo na vreme. Letimo sve niže i sporije. Kamene kuće su se skupile jedna uz drugu, kao najbolje drugarice za vreme velikog odmora. Krovovi mi liče na dečake koji se propinju na prste dok gvire u žensku svlačionicu. Ulice krivudaju čas levo, čas desno, pa opet levo i opet desno, i tako sve dok ne izađu na rivu. Kad gledam odozgo, ljudi mi liče na mrave, a jedrilice na bedževe. Koja slika! Kao živa igrice! Nadlećemo borovu šumu. Miris me podseća na tatin losion posle brijanja. Zvezdani plašt polako pokriva zaliv. Treba brzo naći Detinju Caricu.

— A šta je ono tamo, ono zlatno? — pitam Atreja i upirem prstom u bleštavu tačku u jednoj uvali.

— Tamo idemo, sad ćeš da vidiš! — odgovara vođa puta.

Baba ustaje iz kreveta. Pravim se da spavam. Uključuje baterijsku lampu i kreće niz drvene stepenice. Silazi sporo, korak po korak. Odlazi u WC.

Kad sam se po podne vraćala s plaže, opet sam videla velikog belog psa. Bio je u čamcu sa onom devojčicom i dedom iz pekare. Uobraženog nije bilo. Sigurno je ostao kod kuće da se divi sebi u ogledalu. Psihijatrija! Vukla sam se s plaže ko prebijena mačka. Bolele su me i noge, i ruke, i glava. Ispred mene su išli momak i

devojka. Morala sam malo da zaostanem jer više nisam mogla da ih gledam onako zaljubljene i srećne. Tada sam primetila čamac. Devojčica je sedela na pramcu. Pored nje je ležao pas. Deda je upravljao motorom. Odmah sam ih prepoznala. Podigla sam ruku i mahnula im. Zašto sam to uradila? Ja sam kreten. Na svu sreću, nisu me videli. Došlo mi je da se išamaram. U ovoj priči niko nije normalan, a pogotovo! Jedino je OK veliki beli pas. On je stvarno predivan.

Sutra moram da zovem mamu i da je pitam šta mi radi Cvrle. Ali kako da je zovem? Dimnim signalima? Nona nema telefon. Moj život je tužna priča. Trenutno mi je najbolji prijatelj digitron. Jedino na njega mogu da računam.

U povratku s plaže prošla sam pored trambuline. Muzika je treštala sa zvučnika, a deca su skakala kao kenguri. Došlo mi je da uplatim bar petnaest minuta, da me prođe želja, ali ipak nisam. Bila bih kao džin među onim klicima.

Baba se vraća u sobu. Otvara širom škuře. Mesečina me raspaljuje preko lica. Vazduh je vreo i lepljiv. Noćas ne dolazi svežina s mora. Baba se spušta na krevet. Čaršav šušti. Ovde čaršav zovu lancun. To je reč koja se u Starom Gradu najčešće izgovara. Baba uzdiše. Gvirim kroz trepavice. Da li je tužna ili ljuta? Zašto se svađala s nonom? Ko je onaj deda iz pekare? Bolje da je sad ne diram. Sačekaću do sutra.

Vraćam se u Fantaziju. Veliki beli pas doneo nas je do zlatnog broda. Atrej i ja se spuštamo niz njegov rep pravo na pramac. Tu nas čeka Detinja Carica. Smeje se. Oči su joj kao zvezde. U rukama drži zlatan lanac s medaljonom. Svečano mi ga stavlja oko vrata i kaže:

— Tolike godine sam čekala da ti ga predam.

— Da li to znači...? — ne uspevam da završim pitanje.

— Da, draga moja prijateljice. To znači da ćeš nam ti pomoći da spasemo Fantaziju.

— Ja? — razrogačim oči.

Detinja Carica i Atrej potvrđuju. Uz njih dvoje osećam se odlučno i snažno. Čini mi se da bih mogla da poletim. Toliko sam srećna.

Talasi ljuljuškaju krevet. Zvezde mi se upliću u kosu. Borovi mi pevaju uspavanku... I taman da utonem u san, Detinja Carica me uhvati za ruku. Drugu pružam Atreju. Treperim od uzbuđenja.

Osvrćem se oko sebe. Ovo nije krevet, ovo je zlatan brod. Udahnem vazduh i talasi se povuku ka pučini. Izdahnem vazduh i talasi se vrate na obalu. Vrtimo se ukrug.

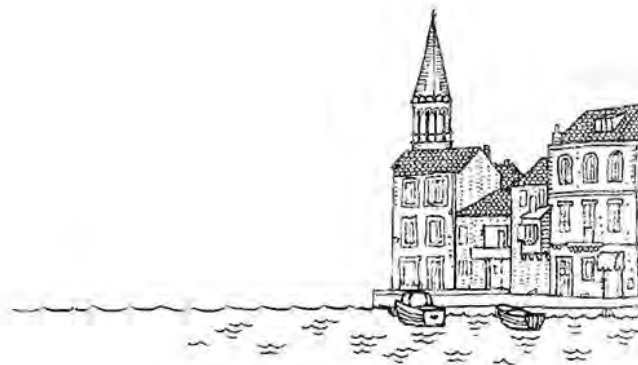
Cvrle skače oko nas. Medaljon se presijava na mesečini. Najednom se pojavljuju baba i nona. Ne liče na sebe, ali ja znam da su to njih dve. Obe su devojčice. Mora da su upale u kazan sa čarobnim napitkom od dinje. I one se vrte ukrug. Osećam se lagano. Na trenutke se odvajam od tla. Da li ja to letim? Ne. Opet tonem u san. Ovo je skroz šašavo! Držimo se svi za ruke i skaćemo. Kao da imamo federe na nogama.

— Baba, nikad te nisam videla ovako radosnu! — primećujem.

— Zato što me nikada nisi videla kao devojčicu! — uzvikuje baba i skače sve u šesnaest.

Sanjam... ili sanjam da sanjam... ili sanjam da sanjam da sanjam... Šta god da je, samo neka traje što duže.

Peta noć

Jutros je padala kiša, pa nisam otišla na plažu. Šetala sam po J gradu. Provalila sam mesto gde je džabe internet. To je jedan zidić preko puta *Gradske kavane*. Ljudi tamo dolaze s mobilnim telefonima, tabletima i laptopovima kako bi kontaktirali sa svetom iz ove divljine. Prvo sam otišla na *Fejs*. I to na Lukin profil. Okačio je slike s kampovanja. Vidim da se ludo provodi. Naravno kad ima dobro društvo. Palili su logorsku vatru i svirali gitare. Marko super izgleda. Porasla mu je kosa. Vidim da su iznajmili pedalinu. Blago njima! A ja? Danas sam s babom i nonom skupljala puževe u vinogradu. Puž je štetočina za vinovu lozu, ali je nona Luce protiv ubijanja životinja. Tako da smo puževe stavljale u kariolu (naziv za kolica), a onda ih puštali u polje izvan grada. Živa sam se smorila. Kakva nepravda, neko za vreme raspusta pali logorsku vatru i svira gitaru, a neko skuplja puževe i sluša babino hrkanje.

— Baba! Baba! — pokušavam da probudim cimerku. — Baaabaa!

— Ća je bilo? — cimerka se trgne i brzo uspravi u krevetu. Gleda me izbezumljeno. Kosa joj se nakostrešila kao da je stavila prst u struju.

— Hrčeš baba. Lezi na stranu — dajem joj uputstvo.

— A što mi to lipo ne kažeš nego me budiš usrid noći?

— cimerka me zbunjuje pitanjem.

— Lepo sam ti rekla, ali me ti nisi čula — ne predajem se ni ja baš tako lako.

— Kako da te čujen kad spavan? A zašto si ti budna? — Zato što ti hrčeš.

— Kakve to ima veze s tobom? — baba me vrti oko malog prsta.

— Jer smo u istoj sobi.

— A šta bi ti tila, da ja spavan vanka? — cimerka podiže glas.

— Ne. Samo se okreni na bok i sve će biti u redu — pokušavam da smirim situaciju.

— Laku noć — okreće mi baba leđa. Ljuta je.

— Laku noć — okrećem i ja leđa njoj. I ja sam ljuta.

Gledam u pukotine na zidu. Sad tek ne mogu da zaspim. Skroz sam se rasanila. Da sam u svojoj sobi, ja bih lepo uključila lampu i čitala. Ostalo mi je još dvadesetak strana da završim knjigu. Čujem babu kako diše sve dublje i sve sporije. Znači, zaspala je. Sad treba da iskoristim ovu tišinu i dočepam se sna. Ne, ne, ne! Opet je počela! Stavljam prste u uši.

Objavila sam danas na svom profilu da ovde imam sjajno društvo, sve neki *strendžeri*, da svake večeri izlazim na drugo mesto, da su plaže fenomenalne i da neću skoro da se vratim u Beograd. Onda sam napravila *selfi* tako da se vide jedrilice iza mojih leđa, pa nek Julijana crkne od ljubomore. Ona je nakačila brdo fotki iz Grčke. Ispred bazena, u bazenu, ispod palme, iza kavasakija, na brodu, sa šeširom, u bikiniju, pored jahte... Ma smučilo mi se. Nisam joj lajkovala nijednu fotku. Namerno. Vidim da joj se Milica šlihta, kao i obično. Svaku sliku joj komentariše sa: *Prelepa si!* Fuj! Kako mi je to jadno. Peđa ne ide na *Fejs* od kako je otputovao u Niš. Možda se opet posvađao sa ćaletom, pa je kažnjen. Ja ga stvarno ne kapiram. Ne podnosi ćaletovu drugu ženu i njenu decu iz prvog braka, a svaki raspust odjuri kod njih pre nego što dobijemo knjižice. Koji je to mazohista!

Kad ne odem na plažu, vreme mi se razvuče kao žvaka. Danas sam od dosade čak pospremila svoje stvari. Baba se oduševila. Hahaha, sad sam se setila jednog Peđinog statusa na *Fejsu*: *Komšinica se toliko drala na svog sina da sam i ja pospremio svoju sobu.* Inače, Peđi sam u poruci napisala kako ovde realno stoje stvari. Glupo mi je njega da foliram.

Pokušavam da ne čujem zvuke koji dolaze s moje leve strane. Trudim se da čujem zvuke koji dopiru s moje desne strane, iz dvorišta. Siroti zrikavac! Ne može da dođe do reči od babe. Zna se ko je glavna glumica.

Na zidiću sam uspela da uhvatim *Skajp*, pa sam se tako čula s mamom. Kaže da je Cvrle prva dva dana tugovao. Stalno je ležao u predsoblju i gledao u ulazna vrata. Koji je to lik. Cvrle je car! Da je on sa mnom u Starom Gradu, bilo bi mi sto puta zanimljivije. Imala bih društvo za plažu. Mogla bih s njim da šetam uveče po rivi, a ne s babom i nonom kao najgora štreberka. Ja pođem dva koraka ispred, a njih dve požure. Jedna me uhvati za jednu ruku, a druga za drugu. Blam. Kad se njih dve zapričaju, ja onda zaostanem korak-dva. Kad eto ti njih dve odmah stanu i čekaju me. Da poludiš. Samo molim boga da ne sretnem Uobraženog i njegovu sestru. Znači, umrla bih od stida i srama. Još gore je što za svaki večernji izlazak stavljam zlatan lanac s medaljonom. Naravno, na babin nagovor. Noni je potpuno svejedno da li ću ga nositi ili ne. Njoj je važno da mi je medaljon svečano uručila i to joj je bilo dovoljno.

Glavni provod večeri je kad sednemo u poslastičarnicu na sladoled. Baba i nona uzmu po kuglu vanile u kornet, a ja dobijem porciju koja se zove *Mali pirat*. Strašno je što se svake večeri preganjamo pred poslastičarom:

— Za mene *Veliki pirat*— pokazujem porciju sladoleda na meniju.

— Ni slučajno! — udara baba rukom po fotografiji. — Vidi kolika je to porcija! Hoćeš da ti se upale krajnici, da dobiješ anginu!

— Nisam beba. U Beogradu pojedem još veću porciju — borim se za svoja prava.

— Lipa moja, drugo je to kad si doma! Mi ti ovdod nemamo hitnu. Odnili su je u Jelsu. Ako dobiješ fibru, ća ćemo činit? Ajde, lipa moja, poslušaj baku — nona Luce nastoji da me urazumi.

— Ali u *Malom piratu* ima više šlaga nego sladoleda. To je porcija za malu decu — dokumentujem svoju teoriju slikama u meniju. — Evo, ako mi ne verujete, pitajte čoveka. — Pa, je, *Mali pirat* je više za malu dicu — poslastičar staje na moju stranu.

— Eto, je l' ste čule? — zažare mi se oči od uzbuđenja.

— Ma šta ti on zna! — baba ne samo što ponižava mene nego i poslastičara.

— Pomalo, pomalo — stišava atmosferu nona Luce. — Donesite nam po jednu vaniliju u dva korneta i jedan *Mali pirat*, ali stavite više sladoleda, a manje šlaga.

— Šjora, to van je onda *Veliki pirat* — objašnjava poslastičar.

— Dobro, donesite malu porciju *Velikog pirata* i basta.

— Samo ja van moram to naplatiti po cijeni *Velikog pirata* — pravda se poslastičar.

— Onda donesite veliku porciju *Malog pirata* i naplatite po cijeni *Malog pirata* — baba opet preuzima vođstvo. — Sad si se odala! Nije tebi stalo do mog grla nego do tvog novčanika! — lavovski skačem babi u oči.

— Ja ću da platin, ja san vas zvala na sladoled — presuđuje nona Luce.

I kad najzad stignu ta dva korneta i porcija *Malog pirata*, nikome više nije do sladoleda. Sve tri smo mrtve umorne od pregovaranja. Ja se skroz umrljam od šlaga, njih dve se ulepe od vanile i tako se završi svaki naš izlazak. Prođemo kroz park i pravac kući. A tamo, hvala bogu, nema iznenađenja i improvizacije, zna se: zalivaju se biljke u vrtu, skuplja se veš s konopca, u kuću se unose jastuci iz dvorišta, peru se zubi, isključuje se svjetlo iznad ulaznih vrata, oblače se spavačice i *laku noć, laku noć, laku noć*.

Dan još nekako proguram, ali noć mi je paklena. Blago Saški i Ivani. Mogu svake večeri da izlaze u školsko. O Luki neću ni da govorim. Život je stvarno nepravedan. Da sam sad na kampovanju, Marko i ja bismo sedeli zajedno pored logorske vatre. Možda bih se i smuvala s njim. Ovde mogu da sedim jedino pored noninog roštilja i da se smuвам sa ćumumom.

Prevrtćem se po krevetu. Užasno je vruće. TRAS! Ovo je tek peta noć, a treba da ostanemo još deset dana. Ima da pobegnem preko granice, majke mi mile. TRAS! TRAS!

Mama kaže da se Cvrle ponaša sasvim normalno preko dana — jede, pije vodu, ide napolje i tako to. Ali čim padne večer, ode u moju sobu i legne ispod kreveta. Kad ukapira da me nema, počne da cvili. Slatki moj Cvrki, kako ja njega volim. Nisam znala da će mi ovoliko nedostajati. A i ja njemu. Dođe mi sad da legnem ispod kreveta i počnem da cvilim. Možda će neko doći da me uteši.

Skupila sam danas hrabrost i pitala babu ko je onaj deda iz pekare. Baba je odmahнула glavom i procedila kroz stisnute zube:

— Taj za mene više ne postoji. Ujeo me je za srce. Da mi ga više nikada nisi pomenula! Bolje ti je da gledaš svoja posla!

Dobro je i rekla. Šta me se tiču i ona i taj deda! Sutra ću da napravim sendviče i odoh ceo dan na plažu. Taman da završim knjigu u miru.

Zamišljam da se vozim s Cvrletom u čamcu. Bili smo na plaži i sad se vraćamo kući.

Nameštam se udobnije u krevetu.

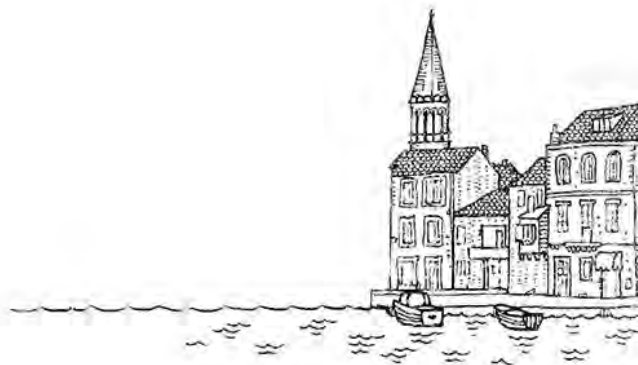
Pomilujem Cvrkija po glavi... Motor na čamcu ujednačeno bruji... Cvrle legne pored mene i počne da spava.

Ruka mi sklizne sa ivice kreveta i upadne u more...

Toplo je... Spavam... Plovim... Sanjam... Letim...

Da li mi se čini ili sam se stvarno podigla uvis? Stvarno jesam! Neverovatno! Kakav divan osećaj! Galebovi lete pored mene. Hahaha... Kao u *Beskrajnoj priči*. Baaastiiijaneeee! Vidi me! a letim! Plovim među oblacima... Hahaha... Nosi me vetar... Ja letim...

Šesta noć

Cujem neke zvuke. Otvaram oči. Osluškujem. Zvuci su sve jači i jači. Dolaze sa tavana. Neko je gore. Tačno iznad moje glave. Prestajem da dišem. Ne smem da se pomerim. Mora da je lopov. Vezače me za stolicu i neću moći da se počešem po glavi kad me zasvrbi. Plus umreću od žeđi. Bolje odmah da me ubije. Baba i nona Luce spavaju kao topovi. Šta mi вреди da zovem u pomoć?! A šta ako je to neki manijak? Ima da me siluje i zakopa ispred kuće. Ili još gore, baciće me u bunar iza kuće. Taj bunar se više ne koristi. Nikad me niko neće pronaći. Moj nestanak će zauvek ostati nerazjašnjen. Svi će plakati. Čak i Julijana. Milica će napisati na mom profilu: *Sofija, bila si prelepa*. A kako će tek Marko plakati. Gitara će mu biti skroz mokra od suza. Možda će od očaja da skoči u logorsku vatru.

Zvuci na tavanu se umnožavaju. Već sam žedna i svrbi me celo telo, a manijak me još nije ni vezao za stolicu. Ovo neću preživeti. Ima da me strefi srčka. Mislím da su gore bar dvojica, ako ih nema i više. Bataljon manijaka. Isto ovako sam se prepala danas u pekari. Stojim i čekam red kad se jedna sasvim nepoznata baba iznenada okrene i tresne mi pitanje u facu:

— A čija si ti? a se ukočim od panike i očajnički pogledam u pekarku.

— A to van je rodica od teta Lucije — i zaista, pekarka me uzme u zaštitu.

— Ma koja rodica? — nepoznata baba je rešila da sazna ko sam i to ti je.

— A niste čuli? — pekarka pita šapatom.

— Čo? — razrogačenih očiju će nepoznata baba.

— Došla je Marija — pekarka šapuće. Valjda da je ja ne čujem, jer osim nas tri u pekari nema nikoga.

— Ma koja Marija? Lipo govori, ne čujen te ništa — nagine se nepoznata baba preko pulta.

— Naša Mare, iz Mologa Sela — nagine se i pekarka.

— Misliš naša Mare? — okuraži se nepoznata baba, pa pusti glas.

— E, naša Mare — klima glavom pekarka.

— Mare od Bicikletovih?! — više nepoznata baba iz petnih žila.

— E... — ako pekarka nastavi ovako da drmusa glavom, bojim se da će dobiti potres mozga.

— Mare Lucetova i Lukina?! — nepoznata baba sad već urla.

— E...

— Mare iz Beograda?! — nepoznata baba toliko više da mi pucaju bubne opne.

— E...

— Ajme meni, došla Mare! A di stoji? — nepoznata baba me fiksira pogledom.

— A di će nego kod sestre... — pekarka naglo utišava glas.

— U kući kod Lucije? — proverava nepoznata baba.

— E — tiho potvrđuje pekarka.

— A oli se vidila s Lukon? — sad i nepoznata baba počinje da šapuće.

— Je, ovod, isprid pekare.

— I? — nepoznata baba vadi novine iz cegera i počinje da se hladi. Udarila joj vrućina u glavu.

— I ništa, Mare je ćapala molu za ruku i poslala pul doma — pekarka toliko tiho govori da je jedva čujem. — Ni kruh nije vazela.

— Asti boga! A čo govori Luka? — ljubopitljivo će nepoznata baba i dalje mlatarajući onim novinama.

— A barba Luka uvijek isto. Bez ijedne riječi. Somo muči. — Ti si mola od Marije — odmerava me nepoznata baba. — A 'oče li ti i mater doć?

Slegnem ramenima. Još nisam skapirala da li je to dobro što sam Marijina unuka ili nije.

— Je, je, doće i Zdenka sa mužen kad završe posal u Beograd — očigledno da je pekarka odlično obaveštena.

— A kako je u Beograd? — nepoznata baba ne posustaje.

I ovog puta odgovaram isto — sležem ramenima. Tako je sigurnije. Da mi ne izleti slučajno neko *bre*. Postaje mi sve neprijatnije. Dođe mi da uradim isto što i moja baba — da istrčim iz pekare bez hleba.

— A dida Steva je umor, e?

Nepoznata baba garant radi u policiji. Očekujem da svakog trenutka izvadi lampu iz cegera i uperi mi je u oči. Strepim od sledećeg pitanja. Kao prvo, da li ću ga razumeti, a kao drugo, da li ću umeti na njega da odgovorim?

— A kako ti je ime?

Bingo! Znam odgovor.

— Sofija.

— A smišna je molo! — nepoznata baba ozareno pogleda u pekarku.

— E, kruto smišna! — potvrđuje pekarka i razvlači usta u osmeh.

Opa! Znači počelo je vređanje! Znoj mi curi niz leđa. Razmišljam o tome da li da nepoznatu babu šutnem u cevanicu i počnem da trčim ili samo da potrčim. Sad sam već skroz mokra. Ako se ova istraga uskoro ne završi, ima cela da iscurim. Od mene će ostati samo jedna barica na podu.

— Koliko se spominjen, ti imaš i brata? — istraga se nastavlja.

Klimam glavom. Imam starijeg brata koji nikad nije uz mene kad mi je potreban. Da je Luka sad sa mnom, uzeo bi me u zaštitu.

— A kako ti se zove brat? — baba me sve više pribija uza zid.

— Luka — nevoljno odgovaram. A šta ako ispred mene ne stoji baba, već generalni sekretar Međunarodne kriminalističke policijske organizacije. Hm, možda su pronašli moj blokčić i otkrili da pišem ćirilicom...

— A kako ti se zove brat? — inspektor policije pokušava da me zbuni istim pitanjima.

— Luka — ovog puta govorim glasno i odlučno. Iznenada dobijam snagu.

— Luka — inspektor tiho ponovi za mnom, pogleda u pekarku, prevrne očima i bez reči izađe na ulicu.

Zaključujem da mi Luka pomaže na daljinu. Kad glasno i odlučno izgovorim njegovo ime, neprijatelj se istog trenutka povlači. Mh, dobro je ovo znati! Probaću na isti način da oteram i manijake s tavana:

— Luka... Luka... Luka... — ponavljam kao u transu, ali mi ovog puta ne stiže pomoć. Mora da mrcina spava u svom šatoru i ne prima moje signale. Izgleda da stvar deluje samo kad je Luka budan. Za svaki slučaj nastavljam da izgovaram njegovo ime. Možda uspem da ga probudim. — Luka... Luka...

O događaju iz pekare nisam ništa rekla ni babi ni noni. Možda je trebalo. Ne znam. Nisam sigurna ni kako bi im prepričala tu scenu. Na tavanu postaje sve bučnije. A šta ako su gore nepoznata baba i pekarka? Šta ako me uhode? Mama kaže da je svet pun ludaka, ludače nije pominjala. Da vrištim? Zovem policiju? Vatrogasce? Hitnu pomoć? Luku? Mamu? Tatu? Atreja? Bastijana? Dečju Caricu? Cvrleta?

— Baba! Baba! — odlučujem se za najjednostavnije rešenje.

— Šta je bilo? — baba se naglo uspravi u krevetu. Pokušava da se resetuje.

— Da li čuješ ove zvuke? — promucam.

— Misliš na auto koji je upravo prošao cestom? — baba me značajno pogleda.

— Ne, naravno — prevrćem očima. — Mislim na zvuke s tavana.

— Ništa ne čujen — baba okreće uvo prema gore. — Ti si to sanjala. Ko bi bia na šufitu?

— Kako ne čuješ? Slušaj! — upirem prstom u plafon. — Kao da neko gore pomera nameštaj ili vuče drvenu nogu... Evo, sad se baš čuje!

— Ja ništa ne čujen — baba tvrdoglavo ostaje pri svom uverenju.

Ili je ona gluva ili sam ja poludela. Biće da je i jedno i drugo. Ah, kad bih mogla sad sebe da selektujem, onda kliknem desnim mišem na *Cut*, odem na *Moja soba* i opet desnim klikom na *Paste*. I eto mene u svom krevetu. E, to bi bio kompjuter!

— Pensoš na ovo ća šuško? — baba se u međuvremenu rasanila.

— Da, da! Na to mislim! — brzo potvrđujem.

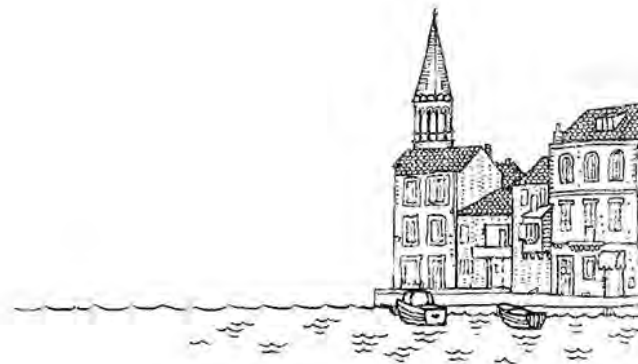
— Ma, biž ća! To su ti miši!

— Miševi?! — kriknem prestravljena.

— E, ima ih u šufitu. To in je kuća. Miši žive gori, mi, judi, doli i to je tako. Ajde poj leć. Nemaš se čega strašiti. Laku noć — kaže baba i spušta glavu na jastuk.

Majko moja! Tavan je pun miševa! Trče mi iznad glave! Šta ako mi upadnu u krevet? Luka... Luka... Luka... Luka...

Sedma noć

Završila sam *Beskrajnu priču*. I šta sad? U noninoj biblioteci nema ničeg zanimljivog, bar za mene. Tamo su naslovi tipa: *Zdravi i nakon 60 godina*, pa onda *Sve o reumatizmu*, *Vježbe za starije* i tako u tom stilu. Ima dosta knjiga o šahu jer je nono Mate voleo da igra šah. Našla sam i *Enciklopediju mrtvih* Danila Kiša, i to na ćirilici. Prepoznala sam mamin rukopis na posveti: *Za teta Luciju i barba Mateta od Zdenke, leto '86*. Pa šta me je onda smarala da ovde ne upotrebljavam ćirilicu? Ništa ja ne kapiram.

Dobar deo police zauzeo je Vinston Čerčil, *Drugi svetski rat* šest tomova. To me ne zanima. Onda ima brdo požutelih knjiga na italijanskom, ni to me ne zanima. *Slika Dorijana Greja* Oskara Vajlda — gledala sam film. *Priče iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić — ne čitaju mi se bajke. Tin Ujević — ne čitaju mi se pesme. Nona ima i nekoliko kuvara: *Dalmatinski kuhar*, *Riba na sto načina*, onda neki Stevo Karapandža, a vidim da je nona nabavila i Džejmija Olivera. Kuvari me takođe ne zanimaju, jer čak i kad bih imala nameru ovde nešto da spremam za jelo, ne bih mogla da se probijem do šporeta od babe i none. Kao da smo u rijaliti šou-programu. Njih dve se po ceo dan nadmeću koja je bolja kuvarica, a ja im dođem žiri. Sve moram da probam i ocenim. Stomak mi je kao da sam u petom mesecu trudnoće. Farmerke jedva zakopčavam. Eh, kad bi mi ovako porasle i grudi!

Na polici sam videla i *Larusovu* enciklopediju u tri toma. I mi je imamo kod kuće, a videla sam je i kod Saške i Peđe i još na nekoliko mesta. Biće da su te knjižurine nekada bile u modi. Ja sam jednom htela da ih bacim jer samo džabe skupljaju prašinu. Kad nam je potreban neki podatak, idemo na internet i fino vidimo šta nam

treba. Ali baba je odmah dreknula da je ona te knjige mesecima otplaćivala na rate i da mi više nikad nije palo na pamet da bacam njene stvari, a kad ona umre, mogu i nju i sve njeno da zavrljačim u kontejner. Moja baba ne veruje u zagrobni život. Ona je ateista. Moja mama veruje u boga i ide u crkvu. Mene je krstila i upisala na veronauku. Baba misli da smo nas dve zatucane i da samo neobrazovani ljudi mogu da poveruju da je Marija rodila Isusa bezgrešno. Baba kaže da je to naučno nemoguće. Moj tata je agnostik. Po njemu Bog možda postoji, a možda i ne postoji. Baba misli da su takvi ljudi najsumnjiviji, nit smrde nit mirišu. Mog tatu baš briga za to šta baba misli o njemu. On se ne peca na babine provokacije. On gleda svoja posla, a babu tek to izbezumljuje.

— Nona Luce, da li si ti volela Tita? — listam knjigu *Bilo je časno živjeti s Titom*. Na svakoj stranici uplakani ljudi, cveće, petokrake i tako to.

— Svi smo ga volili, takvo je bilo vreme — ubacuje se glavna glumica u razgovor.

— Pa, nismo baš svi — nona Luce zavrti glavom. — Ja, na primer, nisan.

— Tvoj Mate jeste — brzo će glavna glumica. — I Steva ga je volija...

— Njih dva su ga volili, a ti si ga obožavala, sestro, a Tito je napravlja cilu ovu pulentodu, ajde biš ća. Napravlja je državu samo da vridi za njegova života, a onda puka balun i raziša se klub. Ma, boje da mućin.

— A vidim ti si od crikve imala veliku korist — baba kreće u ofanzivu.

— Kad čovik viruje, lakši mu je život. Al' svako bira svoj put. Ti si išla za Beograd, tamo ti je bilo boje da si komunista nego vjernik, sve ja to razumin.

— Nisan ja volila crikvu ni kad san bila ovod, ja san volila Jugoslaviju. Ajme, kako je to bila lipa zemja! Al' nekomu nije odgovaralo ća smo različiti a složni, pa su nas posvađali. Danas se daju veliki šoldi za objasniti šta je to multikulturalnost i tolerancija, a mi smo tako živili, svi skupa... — baba ne uspeva da završi rečenicu jer je nona Luce prekida.

— U bratstvu i jedinstvu! — nona krivi usta na jednu stranu. — Ma, neš mi reč!

— E baš tako, moja Luce, živili smo u bratstvu i jedinstvu i niko nikog nije pita ko je i odakle je! A vidi kako je danas!

— Ja ni sad nikog ne pita ni ko je ni odakle je. Za mene ima samo dve kategorije — il' si čovik il' si govno — nona Luce spušta na sto činiju s breskvama.

— Ti ne pitaš, ali ima ko pita. I te kako pita — baba podiže atmosferu u sobi.

Vračam knjigu na svoje mesto, mada bih je najradije pojela, uključujući i tvrde korice. Nisam ni sanjala da će drug Tito da izazove ovakvu snežnu lavinu usred leta. Kud sam ga i pomenula! Ne volim kad se njih dve svađaju.

— Čin napadaš drugu vjeru ili naciju, znači ne voliš svoju. Jer ako voliš svojega brata, nećeš dič ruku ni na tuđeg. Znaš da će ga zabolit.

— Ajme moja Luce, pa ti si veći katolik od pape. Samo još da mi rečeš da ti se ukazala Gospa i mogu mirno poč doma — baba je sad već prešla u cinizam. U želji da je zaustavim, serviram joj kratku loptu, tako da mora da trči na mrežu.

— Koja je ovo knjiga *Zabelješke starog pokvarenjaka*? Neki Čarls Bukovski — izvlačim knjigu s police. — Ovo ću da uzmem da čitam.

— Ni slučajno! — otima mi baba knjigu iz ruke. — To nije za tebe.

— A za koga je? — sad ja njoj otimam knjigu iz ruke.

— Ne znan za koga je, ali za tebe nije.

— Ma, pust je nek čita, kad dite hoće da čita. Ona je pametna cura, procijenit će šta je dobro za nju, a šta nije. Sve u svoje vrime. I ti si čitala *Lolitu* krišom od matere — nona Luce je uz mene. Ima da je častim. Kupiću joj *Velikog pirata*, majke mi. Iako je bilo dva prema jedan, ipak je pobedila glavna glumica. Uzela mi je knjigu i negde je sakrila, ali naći ću ja nju. Ako ništa drugo, nabaviću je u Beogradu, u biblioteci. Sve u svemu, *stari pokvarenjak* je babi odvukao pažnju, pa se njene varnice nisu razbuktale u požar.

TRAS! Teže mi pada kad čujem ovo zujanje nego sam ujed! TRAS! Nona Luce mi je rekla da se namažem sirćetom i da će svi komarci pobeći od mene. TRAS! TRAS! Ja bih rekla da ih sirće još više privlači. Kao da letujem usred močvare. Noću komarci, danju muve. Jutros mi

je jedna muvetina uletela u jogurt. Samo što se nisam ispovraćala. Ali ipak su mi najgore smrgorice. One se uglavnom pojavljuju noću i kad je vlaga. Ništa užasnije nisam videla u životu. Liče na male gliste, ali su odvratne kao velike bubašvabe. Kad ih nagaziš, grozno zvuče i još groznije smrde. Zato se tako i zovu. Nona Luce ih pušta da slobodno šetaju po kući. Majko moja, kako je meni sve ovo naporno. TRAS! ja ovde neću moći još dugo da izdržim.

Baba ne mrda. I ne hrče.

Danas sam babu i nonu vodila na zidić kod *Gradske kavane* da razgovaraju s mamom preko *Skajpa*. TRAS! Kad je nona Luce čula da će moći i da se vide, uhvatila se za glavu:

— Ajme meni, kako ću ovakva pred Zdenku?!

Onda je brzo oprala kosu i navila papilotne. Baba joj je pomogla da stavi minduše. Htela je i da joj sredi nokte, ali nona Luce nije pristala. Nona je obukla jednu haljinu, a baba je rekla da joj je ta haljina grozna i da obuče nešto drugo. Onda je nona Luce promenila sto kombinacija dok na kraju baba nije rekla:

— E, ovo ti je najlipše.

Nisam baš skapirala u čemu je fora jer nona Luce nosi crninu i sva garderoba joj apsolutno isto izgleda. Mislim da je to bila neka njihova igra iz mladosti. I kad su se na kraju obe sredile, već je pao mrak. Mama nas uopšte nije videla. A nismo ni mi nju. Veza je bila užasna. Svaki čas je pucala. Nije ni čudo kad imam mobilni za *jedan dinar*. Baba i nona Luce su urlale kao na stadionu:

— Halo, Zdenka! Ako nas čuješ, javi se! Da li nas možeš vidit? Sofija, ovo se opet prekinilo. Zdenka, jesi li tu? Sofija, nema Zdenke! — nona je uzbuđeno pokazivala na ekran.

— Zdenka! Jesi li tu, Zdenka, ili se ovo smeće opet prekinilo? Ajme, Sofija, kakvo ti je ovo smeće?! Taj tvoj mobitel možeš zavrit u dvista kuna i niko ti ga neće vazjest! — Evo je... evo je... Javlja se Zdenka! Zdenka, lipoto tetkina. Oli nas čuješ? Mi tebe čujemo, ali te ne vidimo! Zdenka! Halo! — nona je ljubila ekran i plakala.

Pored nas su bile neke tri devojke koje su proveravale mejl na laptopu. Ali se baba i nona Luce nisu smirile dok ih nisu oterale sa zidića. Onda su došli Italijani, oni koji su bili na trajektu. Ali vrlo brzo su skupili svoje ajpodove, ajpedove i ajfonove i pobegli glavom bez obzira. Nemam reći. Baba i nona kao da su prvi put u životu videle

telefon. Posetioци u *Gradskoj kavani* imali su besplatan šou-program. Tamo neću više smeti da sednem taman umirala od žeđi.

Gledam babu. Ne mrda. Čudno. A i ne hrče. Još čudnije.

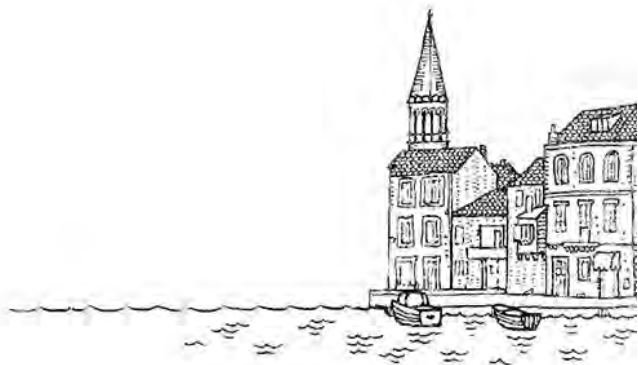
Inače, baba i nona su se dogovorile da sutra idemo na izlet. Ustajanje ujutru u pet. Prvo busom do Jelse na Hvaru, pa katamaranom do Bola na Braču. Ništa mi to ne odgovara, ali ništa. Ni vreme, ni mesto, a najmanje društvo. Meni je dosta bola i ovde, ne moram da idem na Brač.

Baba se baš dugo nije mrdnula. Sedim na krevetu i gledam je. Da li među noninim knjigama ima neka tipa *Šta raditi ako baba prestane da hrče?* Neću više nikada o babi loše da mislim i govorim. Ali nikada, samo neka se sad pomeri. Evo, pristajem, ići ću sutra na taj glupi izlet.

— Pomeri se, molim te, molim te, molim te... — šapućem nagnuta nad babinom glavom. — Možeš slobodno da hrčeš cele noći. Sve možeš, samo se mrdni već jednom!

Baba dune vazduh kroz nos. Uh, hvala bogu, živa je! Mršti se. Sanja. I dalje stojim nagnuta nad njom. Srce će mi iskočiti iz grudi. Prestravila sam se. Kad bi se njoj nešto dogodilo, ja to ne bih preživela. Poljubim je i vratim se u svoj krevet. I dalje ne mogu da se priblerem.

Osma noć

Brač je ostrvo u blizini Hvara, a Bol je mesto na Braču. I stvarno je tamo super, ali sam ja bila toliko umorna da sam ceo dan provela u polusnu. Baba mi je sve vreme nešto trtljala, kako treba da uđem u more, a ne samo tako da sedim obučena pod suncobranom, da treba da skinem majicu i farmerke da me bar malo uhvati sunce, da ću u Beograd da se vratim bela kao sir, da ja uvek nešto izvodim, da moji drugovi i drugarice nikada nisu videli more, a meni se, eto, na sve to fućka, da na ovu plažu dolaze ljudi iz celog sveta, i to za velike pare, a da sam ja veliki baksuz. Onda bi joj nona Luce rekla da me ostavi na miru jer sam ja sad u takvim godinama, a kada bi njih dve otišle u more, uživala bih u tišini i samoći.

Ležala sam tako na plaži i zamišljala da letim. Više mi nisu bili potrebni ni Bastijan, ni Atrej, ni Detinja Carica. Bilo je dovoljno da skupim ruke uz telo, umirim se i već bih bila u vazduhu. Lagano sam se uzdizala. Ispod mene je ostajao žamor kupača, suncobrani, ležaljke, sitni beli okrugli kamenčići, borova šuma. Još neko vreme sam odozgo gledala babu i nonu kako ih zapljuskuju talasi u plićaku i kako se raduju kao mala deca. A onda bi i njih dve nestale. Ispred mene je bilo samo nebo. Kada bih se sasvim opustila, umesto ruku dobijala sam velika bela krila. Bilo je dovoljno da njima mahnem dvatri puta i da još dugo plovim kroz vazduh. Čak sam mogla da se okrenem na leđa i produžim letenje u istom smeru. Vazduh je prolazio kroz perje na krilima i to je bio jedini zvuk koji sam čula. Oči su upijale plavetnilo i sve što ga je više bilo u mom telu, osećala sam se laganije i mirnije. S vremena na vreme kraj mene bi proleteo neki galeb. Razmenili bismo po koji pogled i to bi bilo sve. On je nastavljao

svojim putem, a ja svojim. Plovila sam tako među oblacima sve do babinog povratka. A onda bi se ona brisala peškirom, menjala kupači kostim, mackala se zaštitnom kremom i bez prestanka pričala o tome kako je more veličanstveno, da ne pamti kad se ovako dobro isplivala, da će se meni osušiti noge u tim farmerkama, da će me uhvatiti sunčanica, da će me ona upoznati s tamo onim devojkicama ako je mene sramota da im priđem, da sam potpuno asocijalna i da ona ne zna šta će više sa mnom da radi. Glavna glumica je u svom monologu još rekla da sam ja raspušteno dete, da su me roditelji razmazili i da ću videti svog boga čim se vratimo u Beograd. Ja joj ništa nisam odgovarala, samo sam čvrsto stiskala oči u želji da se što pre vinem u nebo, ali je babino trtljanje predstavljalo kameni zid kroz koji nisam mogla da prođem, a kamoli proletim. Frekvencija njenog glasa oduzela bi moć čak i Supermenu.

Pred povratak na Hvar sele smo u jedan kafić u blizini pristaništa. Pitala sam konobara koja je šifra za *vajrles*. Htela sam da odem na *Fejs*.

— Pitaj konobara — rekao je mladić dok je žurno skupljao čaše i šolje od prethodnih gostiju.

— Zar vi niste konobar? — zbunjeno sam ga gledala.

— Jesan — odgovorio je trudeći se da sakrije osmeh.

— Pa, koja vam je šifra? — ponovila sam zbunjeno.

— Pitaj konobara, već san reka — prasnuo je u smeh i požurio s poslužavnikom ka šanku.

U nekom drugom raspoloženju nasmejala bih se i ja, ali pošto sam bila zgužvana kao novina, osetila sam se jadno i žalosno.

Tako sva nikakva, ukucam *Pitaj konobara*, odem na *Fejs* kad tamo imam šta i da vidim — Marko objavio na svom profilu da je u vezi s *Darija Popović*. Ono što je najgore, znam tu Dariju. Izgleda ekstra. Grudi su joj jaka trojka, a možda i četvorka. Onaj moj glupi brat tagovao je na svim slikama Marka, tako da sam ga videla i kako se ljubi s Darijom, i kako ga ona hrani lubenicom, i kako je on stao iza nje i zagrlio je oko struka, i kako oboje izviruju iz šatora dok napolju pada kiša... Gotovo je, ostaću usedelica. Nikada se više neću zaljubiti. Nikada. Najbolje da se ubijem jer je život ionako jedno teško sranje. I dok sam gledala da li negde u blizini ima nož ili bočica s tabletama za spavanje, baba je izvadila na sto plastičnu kutiju i rekla:

— Ajde, uzmi pinku dinje da se osvežiš.

— Ovo je lubenica — brada mi je podrhtavala.

— E, ovdje ti za lubenicu kažu dinja, a dinju zovu milun... Ajde zini, jubi te tvoja baba, ajde, trebaju ti vitamini da ojačaš...

Nož mi više nije bio potreban. Sahranila me je lubenica koju mi je baba gurala u usta. Znači, to je bio kraj. Počela sam da ridam. Baba me je gledala razrogačenih očiju, a nona Luce me je zagrlila i privila na grudi. Ja sam plakala kao malo dete i bilo me je baš briga šta će misliti ljudi za susednim stolovima. Još manje me je zanimalo konobarovo mišljenje. Otišla sam iz Bola kao Napoleon iz Rusije, poražena i osramoćena.

— Zdenka treba da je vodi kod psihologa čim se vratimo u Beograd — čula sam babu kako šapuće noni u katamaranu.

— Ajde, Mare, ne pizdi, s diteton je sve u redu — brzo joj je odgovorila nona Luce.

— Ol' ne vidiš da je nešto grubo pritislo? — baba je nastavila da burgija.

— Letuje sa dvi babetine, eto ća je pritislo. Ona je još i dobra kakva bi mogla bit. Ajde muči, Mare, molin te. To ti je pubertet.

— Kako to da s Lukon nismo osjetili pubertet? — baba veliča svog ljubimca.

— Svaki čovik je druga štorija.

Ah, što mi nona Luce nije baba! Mislim da bi mi život bio sto puta lakši. Možda bih mogla da se upišem ovde u školu i ostanem u Starom Gradu. Baba neka ide kod svog ljubimca u Beograd, a ja ću da ostanem kod nona Lucije. To je dobra ideja!

Zrikavci. Piški mi se, ali me mrzi da ustajem i da se lomatom niz stepenice. Ako budem ostala da živim u Starom Gradu, prvo što ću da uradim, ima gore da napravim kupatilo — veliko kupatilo, s tuš-kabinom i normalnim bojlerom. Nona Luce i ja ćemo uživati. Samo tako!

Zatvaram oči. Skupljam ruke uz telo i pokušavam da se vinem u nebo. Nešto mi ne ide noćas. A kako sam danas divno letela iznad Bola! Odozgo sam mogla da vidim i Brač, i Hvar, i čitavo Jadransko i Sredozemno more. Sve što si na većoj visini Zemlja ti je manja. Odozgo se ne vidi profil na *Fejsbuku*, i kako Darija hrani Marka

lubenicom, i kako sam ja jedna i sama i ravna kao daska, i kako se nikada nisam filmski poljubila, i kako ću po svoj prilici umreti nevina.

Večeras smo nona, baba i ja sedele na terasi i gledale u nebo. Zvezde su treperile kao novogodišnje sijalice. Bilo ih je milijardu. Baba i nona su videle zvezdu padalicu i zaurale:

— Eno je, eno je! — skočile su na noge i upirale prstima u nebo.

Koliki sam baksuz — meni je čak i to promaklo. I bolje jer ne znam koju bih želju zamislila. Od kada je Marko u vezi s Darijom, više nemam nikakvih želja. Najbolje bi mi bilo da umrem. Mene ionako niko ne voli. Niko osim Cvrleta. Dragi moj Cvrle, da bar mogu sad da te zagrlim.

Piški mi se. Okrećem se na drugu stranu.

Dok smo te večeri sedele na terasi, baba je u jednom momentu sišla u dnevni boravak, a nona Luce i ja smo ostale same na terasi. Pokazivala sam joj Cvrletove slike na mobilnom. Njoj se Cvrle baš dopao i rekla mi je da ga idući put obavezno povedem, a ja sam joj rekla da hoću i da ćemo Cvrle i ja spavati na verandi. Nona Luce je slegla ramenima i kazala da je njoj svejedno gde ćemo spavati jer nje tada neće biti. Toliko me je uplašila ova njena izjava da sam zanemela. Nastavila sam da joj pokazujem Cvrletove slike bez reči. I taman kad sam pomislila da sam ja tu nešto pogrešno razumela, nona mi se približila i šapnula na uvo:

— Ti ćeš tvojoj noni pokvasit usta kad joj dođe zadnji čas. Hoćeš li, lipa moja?

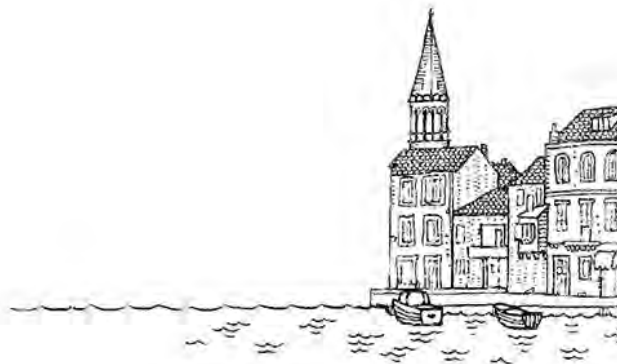
Nisam baš razumela šta sve to znači, ali sam klimnula glavom. Spustila sam mobilni na sto i obema rukama zagrlila nonu. Ona me je ljubila u kosu, a ja sam je čvrsto držala oko vrata. Nona je mirisala na more, lavandu i zvezde. Onda se baba vratila i stavila na sto poslužavnik.

Ako uskoro ne odem u WC, ili će mi pući bešika ili ću se upiškiti u krevetu. Trećeg nema. Ipak ostajem tu gde jesam. Ne volim noću da šetam po kući. Tada ima najviše smrgorica. Ponekad nam u dnevni boravak uskoče žabe. Mi gledamo TV, a žabe nam skakuću oko nogu. One mi nisu strašne, naprotiv, zabavljaju me. Navikla sam i na trčanje miševa po tavanu. Nona Luce me je ubedila da mi ne mogu pasti na glavu i to me je umirilo. Stisla sam bešiku, valjda ću izdržati do jutra.

Na poslužavniku koji je baba donela bilo je: pet upaljenih sveća, dva špila karata i tri voćna jogurta. Nona, baba i ja smo igrale remi do ponoći. Sveće su treptale na stolu, zvezde na nebu, a ja sam pobeđivala. Ništa čudno — ko nema sreće u ljubavi, ima u kartama.

Mislim da ću ipak morati da odem u WC. Samo ne znam da li da upalim svetlo ili ne? Ako upalim svetlo, mogu da vidim smrgoricu, ako ne upalim svetlo, mogu u mraku da je zgazim. Hvata me sve veća nervoza. Ustajem iz kreveta. Obuvam papuče. Prolazim kroz solu. Palim svetlo. Silazim niz stepenice. Vidim smrgoricu na zidu. Trčim uz stepenice. Gasim svetlo. Stojim. Skupljam hrabrost. Palim svetlo. Silazim niz stepenice. Prolazim pored smrgorice. Ne gledam je. Obavljam posao u kupatilu. Prolazim pored smrgorice. Gledam je. Plezim joj se. Penjem se uz stepenice. Gasim svetlo. Ulazim u sobu. Izuvam papuče. Ležem. Zatvaram oči. Stavljam ruke uz telo. Dižem se u vazduh. Letim. Gledam odozgo kako mi baba maše lubenicom ispred nosa. Smejem se. I njoj je smešno. Smeju se i nona Luce, i zvezde, i žabe, i miševi. Svi se smejemo, samo je smrgorica mrtva ozbiljna. Gmiže preko zida i nešto gundā. A koga briga za smrgoricu? Trenutno je miljama daleko od mene. Ja letim. Letim i spavam...

Deveta noć

Mama mi je poslala poruku da uveče ni slučajno ne izlazim iz kuće bez babe i nona Lucije jer je ona čitala u novinama kako su sinoć u Splitu, u nekom kafiću, pretukli momka iz Srbije i još je čitala da su nekim ljudima skinuli BG tablice dok su bili na plaži u Zadru i da su im razbili prozor na kolima i da je meni najbolje da sedim u dvorištu ispod venjaka. Ako mi baš bude vruće, mogu da se rashladim vodom iz creva u dvorištu, ionako se od sunca dobija rak kože. Izgleda da su se mama i baba dogovorile da danas temeljno iščitaju crnu hroniku i da me okuju zabranama. Baba me je jutros probudila uspaničenim glasom:

— U novinama piše da je jučer nekog molog fureštu u Jelsi ujela guja, biće da je bia poskok. Jedva su ga spasli.

— Pa? — gledala sam je sanjivo.

— Šta pa? Poskok! Čuješ ća ti govorin?! Poskok!

— Čujem te, ali kakve to ima veze sa mnom? — uspravljam se u krevetu.

— Onaj helikopter ća ga je Luce čula prije neki dan, to je bilo to! — babi su od uzbuđenja počeli da izbijaju crveni pečati po vratu. — Odnili su molog u Split. Da su stigli pinku kasnije, moli bi partia. Sofija, je l' me ti kapiš ća ti govorin? Moli je moga umrit.

— Ali nije, rekla si da su ga spasli? — baba je specijalista da te uvuče u paniku. Sad već i meni izbija vrelina po vratu.

— Jelsa ti je na 12 km oдавde! — baba viče, izgubila je kontrolu.

— Dobro, zašto mi to govoriš?! — vičem i ja.

— Hoćeš i tebe da ujede poskok?! Je l' to hoćeš? — baba je na ivici plača.

— Neću da me ujede poskok — odgovaram joj kroz suze. — Od naše kuće počinju poja, a poja su puna guja.

— Ali mi smo pre neki dan išle u polje da nosimo puževe — brišem suze s lica.

— Sofija, u poje više nećeš ič! — baba je pred infarktom. — Pitanje da li u bolnici uopće imaju serum protiv guja. Vidiš kakva je ekonomska kriza.

-Ali...

— Nema nikakvog ali, iz kuće mi nećeš izić bez ovega, jasno?

Baba je na pod tresnula crne gumene čizme i izjurila iz sobe. Ja sam još neko vreme sedela na ivici kreveta pokušavajući da dođem k sebi. To je moja baba. Nisam se čestito ni probudila, a već sam bila uvučena u njen ludački film. A kad ona nešto odluči — ili će biti tako ili neće biti nikako. Znači, dan sam provela u dvorištu, u crnim gumenim čizmama. To su bile nono Matine čizme, broj četrdeset tri. Nekoliko puta sam se sapplela u njima i umalo nisam glavu razbila O beton. Ali zato nijedna zmija nije smela da mi priđe.

Priča O dečaku i poskoku doživela je kulminaciju kada su nam po podne na kafu došle komšinice. Diskusiju je povela moja baba, a ko bi drugi?

— Jutros san čitala u *Slobodnoj* da je onaj moli ća ga je ćapala guja sad dobro.

— E, je, preživia je — klima glavom jedna komšinica.

— Helikopter ga je odnia za Split u roku od jedne ure, to ga je spaslo — dodaje druga komšinica.

— Doktoru su ga spasli. Kažu da su ga izvukli iz mortvih. Molom je bilo sve stalo, i sardce, i pluća, i sve — moja baba je ipak najbolje obavestena.

— Ja se uvijek pristrašin kad čujen helikopter. Odma znan da je kome na otoku pozlilo i da ga vodidu u Split u bolnicu. Hvala bogu da je moli dobro — nona Luce je sklopila ruke i pogledala gore.

— U novine su stavili slike zmija, da judi mogu prepoznat otrovnice — baba se uhvatila za novine kako bi potkrepila svoju izjavu, ali su je komšinice zaustavile. — Nemoj pokazivat! Ne volin ih vidit ni na slici! — prva komšinica okreće glavu od novina.

— Mare, biž ća s tin! — druga komšinica gura novine od sebe.

— Čovik koji mi kosi travu reka mi je da uz oni mir, uz kapiju, imam jednog manjavura, a doli, ispod kuće, u poju, imam dvi bjelouške... — nona Luce je taman počela da razvija svoju priču, ali sam je ja prekinula.

— A šta je to mir?

— Mir znači zid — odgovara baba i zatvara novine. Njene zmije neće niko da gleda.

— Luce, ti znaš da je moju sestru guja ćapala tri put i tri put su joj davali serum. Nemoj mi govorit o gujama — mršti se komšinica.

— A moj dida je moga izgubit nogu zbog guje — mršti se i druga komšinica.

— Ujela ga je za nogu? — pita baba znatiželjno.

— Ne, ujela ga je za ruku, a on je na nju bacia stinu. Guja je pobigla, stina se odbila i didi pala na nogu — objašnjava komšinica.

— Guja je vrag — vrti glavom prva komšinica.

— Sestro, ja ću platit da taj čovik šta ti kosi travu ubije sve guje po vrtu — baba stupa u akciju. Vrat joj je u plamenu.

— Mare, ne smiju se ubijati ni manjavuri ni bjelouške — nona Luce je mirna kao ogledalo. — Ni ja ih ne volim vidit, ali ih ne smiš dirat. Čovik je doša na njihov teren, a ne one na čovikov.

— A šta je to manjavur? — opet ih prekidam.

— To ti je jedna velika guja, more bit duga i do dva metra — objašnjava jedna od komšinica pokazujući rukama.

— I taj manjavur živi pored naše kapije? — proveravam da li sam dobro razumela. Baš na tom zidu sam juče sekla bršljan.

— E, manjavur nam čuva kuću — odgovara nona Luce.

— Od koga čuva? — pitanja mi baš idu od ruke.

— Od otrovnica. Kad je on tu, otrovnice ne smiju doć u dvor. A belouške čuvaju poje. One love miše i pantagane — sad mi je jasno od koga je mama nasledila ljubav prema prirodi.

— A šta su to pantagani? — u ovom razgovoru ima dosta nepoznatih reči za mene.

— To su ti štakori — objašnjava mi ona druga komšinica.

— A šta su to štakori? — ne odustajem.

— Pacovi — od babe dobijam konačno razrešenje.

— Ovde ima pacova? — pitam užasnuta. Smrgorice su mi odvratne, a pacova se plašim, kao baba zmija.

— Ima, ali to ti nisu oni pacovi kao kod vas u gradu, ovi su pojski — javlja se zaštitnica prirode.

— A da li se ti poljski pacovi penju u sobe? — već zamišljam kako mi pacov ulazi u krevet.

— Ne, u sobu ti može uć jedino puh, ako se uzvere uz onaj bajam tamo — pokazuje nona Luce rukom na bademovo drvo.

— Puh? Šta je to puh? — nova zagonetka za mene.

— To ti je najčistija beštija. Ona ti jede samo semenke i bajame. Po izgledu ti je na pola puta između pantagana i veverice — opisuju mi ga nona Luce.

— Sestro, ja bi' sve te beštije potamanila. Isikla bi svo zelenilo uz kuću i oko kuće, izlila betonon sve doli do ulice. — I preko poja? — začuđeno pita komšinica.

— I preko poja. Onda ti nema čo šuškot — odlučno će baba i ja se ovog puta u potpunosti slažem s njom.

— Svaka beštija ima svoje misto u prirodi. Ako mi ne diramo beštije, neće ni one nas — nona Luce ne odustaje od svoje ekološke teorije.

Onda je komšinica s puha prešla na hobotnicu, koja se njenom mužu uvila najpre oko ruku, a zatim oko vrata i umalo ga nije ugušila. Zatim se baba setila da je njoj pričao neki barba kad je bila mala da je u starogradski zaliv ušla ajkula, da je kružila i kružila i nije znala kako da izađe i na kraju je nekom ribaru odgrizla nogu. Tada su je uhvatili i ubili, pa je mrtva ajkula visila danima u trajektnoj luci, ali trajektna luka nije bila tu gde je sada, već u samom centru grada. Nona Luce je ispričala da su ona i njen pokojni Mate jednom videli delfina kad su se vraćali čamcem iz neke uvale. Uplašili su se da će ih delfin prevrnuti, ali su posle skočili u more i plivali s njim i to joj je jedan od najlepših doživljaja u životu.

— Judi moji, a jeste li čuli na vijestima da je u Zadru jednu ženu udria grom kroz mobitel? Oboria je na tleh — komšinica je opet vratila priču na crnu hroniku.

Kad je komšinica pomenula Zadar, poželega sam i ja da dam svoj doprinos ovom skupu:

— A meni je mama javila da su nekim ljudima skinuli BG tablice dok su bili na plaži u Zadru i da su im razbili prozor na kolima — pošto na ovu moju priču nije bilo nikakvih reakcija, nastavila sam dalje. — A u nekom kafiću u Splitu pretukli su momka iz Srbije.

U trenutku je nastala tišina ili, bolje reći, muk. Komšinice su samo treptale, a baba je počela da skuplja prazne šoljice od kafe. Prva je progovorila nona Luce:

— Tablice skidaju i drugin fureštima, ne samo Srbima. Mulariji to dođe ka trofej.

— Luđaka ima svugdje — vrti glavom komšinica.

— I ti novinari svašta pišu, oni žive od škandala — nadovezuje se druga komšinica.

— A nećemo se vječno vraćat nazad, idemo naprid! — gleda me nona Luce ravno u oči.

— E, je, je — klimaju komšinice glavama, ustaju i odlaze kućama.

Ja sam mislila da će se moja priča uklopiti u sve ostale, ali je ispalo sasvim drugačije. Baš mi je bilo žao. Osećala sam se glupo. I dalje se osećam tako. Baba me ljubi u kosu i gasi svetlo.

— A šta su to furešti? — pitam.

— To su ti stranci, turisti — odgovara ona i namešta se u krevetu.

— A kako je počeo rat između Srba i Hrvata?

— Šta te je sad to spopalo? Spavaj, pa ćemo o tome sutra, po danu — baba je našla dobar položaj i umirila se.

— Reci mi kako! Baš me zanima — ja sam tek tada počela da se vrtim i tražim dobar položaj.

— Rat ti je najveći biznis. Nekomu je odgovaralo da nas posvađa...

— A ko su oni?

— Neki bogati i moćni. Oni kojima je uvijek malo, koliko god da imaju.

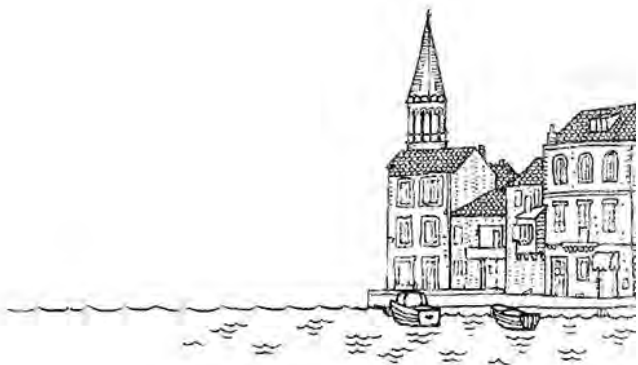
— I na koji način su započeli rat?

— Lipo. Uz pomoć svojih poslušnika koji su utiravali narodu strah u kosti i eto ti. Pas napada kad se prestraši. A sad dosta priče. Ako nam ode san, nećemo zaspat do zore. Laku noć.

— Laku noć.

Sve sam teže pratila ono što baba govori. San mi se prikrađao iza leđa. Stavila sam ruku ispod jastuka, umirila se i zatvorila oči.

Deseta noć

Te večeri sam se tuširala u dvorištu. Voda u crevu ugrejala se na suncu i bila je topla kao iz bojlera. Šljapkala sam po betonu, a kapljice su letele na sve strane golicajući okolno bilje. Tako su do mojih nozdrva dopirali mirisi mente, ruže, lovora, lavande... Kapljice koje su odletele uvis dodirivale su listove limuna i mandarine. Jabuka se nalazi nešto niže u vrtu, pa sam njen miris osećala tek ponekad. Pamtim da sam se ovako tuširala kad sam bila mala. Baba Marija i deda Steva imali su vikendicu u Slankamenu. Luka i ja smo obožavali tamo da idemo. Preko dana smo se vozili čamcem po Dunavu, a uveče smo se tuširali vodom iz creva ispred kuće. Baba i deda su kasnije prodali tu vikendicu i kupili mami i tati automobil. Luka i ja smo bili očajni zbog toga. U znak protesta mesecima nismo hteli da se vozimo njime.

I dok sam se tako večeras tuširala u dvorištu, najednom sam čula neko šuštanje u blizini nogu. Brzo sam obula čizme i nastavila da ispiram so iz kose. I dalje sam osećala mirise iz vrta, ali sam prestala u njima da uživam. Nisam odvajala pogled od mesta s kog sam čula šuštanje. Napeto sam pratila šta će se pojaviti između stabljika: miš, puh, pacov, smrgorica, zmija, hobotnica, ajkula, manijak, ludak, novinar ili ko zna već kakvo čudovište. I taman kada sam pomislila da je opasnost prošla, stabljike su se opet povile, a šuštanje je postalo još glasnije. Bacila sam crevo iz ruke i panično pojurila preko dvorišta. Čizma mi je zapela o jedan kamen, pa sam poletela nosom ka zemlji. Instinktivno sam zažmurila i čekala kad ću da padnem. Ali me je jedna ruka uhvatila za bretele kupaćeg kostima i spasla me u poslednjem času. Otvorila sam oči i ugledala crne starke. Takvu obuću ne nose ni moja baba, ni nona Luce, a ni njihove komšinice.

Uz batrganje ruku i nogu nekako sam uspela da se uspravim. Nisam mogla da verujem svojim očima. Ispred mene je stajao Uobraženi.

— A si se prestrašila maške? — pokazao je na mačku koju je upravo pojurio veliki beli pas.

Mačka se popela na jabuku, a pas je skakao i lajao oko stabla. Stajala sam mokra kao kišobran u punoj borbenoj obuči dok je crevo poskakivalo po dvorištu, a voda prskala na sve strane. Utom se na vratima kuće pojavila nona Luce.

— Leks! Leks! — dozivala je nona psa. — Hot ovamo! Ostav Bubija na miru!

I zaista, Leks ju je poslušao. Ostavio je mačku i skočio prednjim šapama noni na stomak. Lizao joj je lice dok se ona smejala i vrtela glavom. Uobraženi je otrčao do slavine i zatvorio je.

— Ja sam Luka — nasmejao se i pokazao mi sve svoje zube. — I ja sam Luka — shvatila sam šta sam izgovorila tek kad sam videla njegov izraz lica.

— Zoveš se Luka? — gledao me je začuđeno.

— Hoću da kažem, moj brat se zove Luka — objašnjavala sam svoj lapsus.

— I moj nono se zove Luka — ushićeno je rekao Uobraženi i obrisao ruku o pantalone.

— A moj pas se zove Cvrle i mnogo je ružan — nisam mogla da poverujem šta sam upravo izgovorila. Uobraženi se nasmejao tako da sam mu videla čak i resicu u grlu. — Moj pas se zove Leks i nije ružan, ka šta vidiš!

— Mislim, moj tata ga zove Ružni, tako mu tepa, od ljubavi, ali je Cvrle zapravo mnogo sladak i on spava ispod mog kreveta. A gde ti spavaš? — nastavila sam da lupetam.

— Ja ne spavan ispod kreveta, ja spavan na krevetu — Uobraženi se sve luđe provodio sa mnom.

— Ovaj, htela sam da pitam gde spava tvoj pas — nisam znala gde udaram.

— A di stigne, šta ja znan. Liti mu je najlipše u konobi.

Znači, izlupetala sam se za medalju. Kao da mi se mozak pretvorio u puding. Uobraženi garant misli da nisam normalna. Kad je završio razgovor sa mnom, okrenuo se noni i dao joj pozivnicu za

dida Lukin rođendan. Nona mu je ponudila sok od višnje i kolače, ali je on rekao da odmah ide ča. Trebalo je furešte da vozi čamcem u neku uvalu. Okrenuo se i zviznuo poznat zvižduk. Leks je istog časa ostavio nonu i potrčao za njim. U dva koraka nestali su iza stuba, a za njima se lagano zalupila kapija.

Toliko sam se smorila od ovog događaja da sam se za pet minuta spakovala u krevet. Nisam ni večerala. Baba i nona Lucija su ostale zapanjene jer sam otišla na spavanje pre njih, i to svojevolumno. Za divno čudo, brzo sam i zaspala. Nije bilo babinog hrkanja, a valjda i od stresa. Majko moja, koji blam! Ispalo je da se plašim mačke. Više neću da izlazim iz dvorišta, ma šta iz dvorišta, iz kuće! Da bar nisam imala gumene čizme!

Ne znam koliko sam spavala, tek probudila me je svađa babe i none. Glasovi su dolazili iz dnevnog boravka. Nisam mogla dobro da razaznam reči, ali su obe bile vrlo uznemirene. Najpre sam pokušavala da se vratim u san, ali mi to nije pošlo za rukom. Stavljala sam jastuk na glavu, pokrivala uši rukama, međutim, baba i nona Luce bile su sve glasnije. Kada sam shvatila da se svađa ne stišava, već naprotiv, postaje sve opasnija, ustala sam iz kreveta i bosa krenula preko sole. Psiha je zveckala. Ukočila sam se u mestu. Uplašila sam se da će me njih dve otkriti kako se šunjam i prisluškujem. Ubrzo sam shvatila da me one ne bi primetile ni kad bih se uhvatila za lusteri zaljuljala iznad njihovih glava. Toliko su se zažarile. Ako išta na svetu ne volim, to je kad se neko svađa. Ne mogu da podnesem ni kad se podžapaju Saška i Ivana, a kamoli baba i nona. Loše. Mnogo loše.

Stojim na vrhu stepenica i gledam nadole. Komarci mi lete oko glave. Rasterujem ih rukama, ali se oni ne predaju. Jedna smrgorica se penje uza zid pored vrata od kupatila. Nalazi se na pristojnoj udaljenosti od mene, pa se ne osećam ugroženo. Osim toga, sad imam mnogo važnija posla nego da se plašim smrgorice.

Baba i nona Luce svaki čas pominju Luku. Prvo sam mislila da govore o mom bratu, ali pošto nikako nisam mogla da ga uklopim u sadržaj njihove svađe, shvatila sam da ipak nije reč o njemu. Onda sam pomislila da se prepiru oko Uobraženog, on je rekao da se isto tako zove. Valjda je to rekao, ja sam bila u takvom transu da više i ne znam ko je šta rekao. Da, da, sad se sećam, Uobraženi je kazao da se

i njegov deda zove Luka. A Luku su pominjale i one dve žene iz pekare. Koje fatalno ime!

— Mare, stalno si u iston điru. Vrtiš se ka vrtuljak. Moraš se zaustavit! — viče nona Luce.

— Ali nisan ja njega povridila, on je mene! — baba viče još jače.

— Za svađu je potrebno dvoje — opet čujem nonu.

— Luce, on mi je napisa u pismu da ne smin nogon kročit u Stari Grad, ni ja, ni Steva, ni Zdenka i niko iz Beograda, da će nas sve puškon najurit i da će... — baba naglo začuti.

— To je bilo pre više od dvadeset godina kad je bia rat. Sad te zove na svoj sedamdeset peti rođendan. Pruža ti ruku pomirenja...

— Ali ti ne znaš ća mi je sve napisa u tom pismu. Napisa je... Ma, to ne mogu ni izgovorit — baba je sve uznemirenija.

— Oprosti mu, Mare, moraš mu oprostiti! Radi sebe i radi svoje dice...

— Ne mogu, ne mogu mu oprostiti... — baba ponavlja ukруг.

— Stori smo, svi troje smo stori, možemo umrit svakog časa, ovo je prilika da svi skupa sednemo za jedan stol ka kad smo bili dica.

— S Lukon neću nikad sest za isti stol, nikad, dok san živa! — Mare, ovo je prilika da vidiš snahu Mirtu, nećaka Josipa, njegovu ženu i dicu — nona Luce ne odustaje. — Lukini i tvoji unuci se ne znaju, a bliski su rođaci. Kad mi partimo, oni ostaju jedni drugima.

— I boje da se ne znaju.

— Krv nije voda, moja Mare. Vidiš da je Zdenka sinu dala ime Luka.

— a san bila očajna zbog tega. I danas san — čujem kako babi drhti glas.

— Sestro, ne govori divjarije, molin te! Lipo ti kažen, ajmo skupa u nedilju na tu feštu, biće dobra spiza, u *Amfori* se uvek dobro jede, pivat će klapa...

— a ne. Ne mogu zaboravit ća mi je Luka sve napisa, ne, ne i ne!

— Ali ća je Sofija kriva zbog tebe i Luke?! Neka bar dite pođe s menom da upozna rođake.

— Luce, dobro me slušaj, Luka mi je napisa da san četnikuša i da san ja kriva što je njegov Tonči poginia — baba brizne u plač. —

Napisa je da ja više nisan njegova sestra, da san prešla u drugi borbeni odred. Eto, to mi je napisao... Još čuvan to njegovo pismo...

Čujem škripanje stolice i vidim pomeranje senki na zidu. Kolena mi drhte. Dlanovi su mi mokri. Šta da radim? Da se vratim u krevet? Da siđem u boravak? Srce će mi izleteti iz grudi. Baba plače.

— Mare moja, razumi i njega, poginia mu je sin. Luka je bia van sebe.

— Luce, ja san krvarila u Beogradu. Trebalo je izdržat sve te ratne godine — baba jeca.

— Znan, Mare, znan, razumin te, svima je bilo teško, narod se namučia i ovdje i tamo. Rat nikon nije dobra donia. Nikomu. Ali nećemo se stalno vraćat natrag i kopat po starim ranama!

— Ja san ti lipo rekla da je moj jedini uslov da dođen u Stari Grad da ne vidin Luku.

— A kako san mogla znat da će nas sve pozvat na rođendan? Od kako je Tonči poginia, u njegovoj kući se ništa nije slavilo, Josip i Dobrenka nisu imali vjenčani pir, dicit se nisu rođendani organizirali. Luka ovu feštu pravi samo da se vas dva pomirite. Briga njega za rođendan.

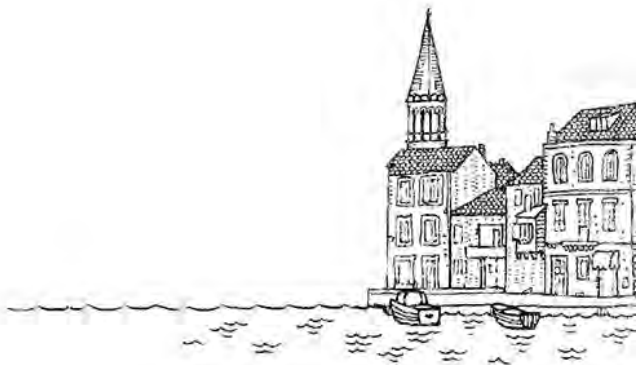
Silazim niz stepenice. Vidim babu kako sedi na stolici. Nona Luce stoji kraj nje i drži je u zagrljaju. Baba plače. Spuštam nogu s poslednjeg drvenog stepenika na hladne pločice u antreu. Prolazim pored smrgorice. Popela se do plafona. Ulazim u dnevni boravak. Prilazim babi i noni. Zagrlim ih obe.

— Plači, manje ćeš da piškiš — tešim babu isto kao sto je i ona mene tešila kad sam bila mala. Stvarno ne znam šta se radi u ovakvim situacijama.

— Sofija, pa ti nisi večerala — baba briše suze i kreće prema kuhinji.

Nona Luce i ja joj se pridružujemo. Sve tri pravimo fritule u pola dva noću.

Jedanaesta noć

Vruće je. Mnogo je vruće. Sva sam lepljiva. Pokušavam da zaspim. TRAS! TRAS! Baba nešto mumla. Žmurim. Skupljam ruke uz telo. Pokušavam da letim. Ne ide. Vrtim se po krevetu. Da bar imam ventilator!

Jutros smo sve tri ustale tek u deset. Havarija. Komšinice su dolazile dva puta. Mislile su da nismo kod kuće. Kada su došle treći put, mi smo tek tada otvarale šture. Cela kuća je mirisala na fritule od prethodne noći. Od tuluma su nam ostali mamurluk i brdo prljavih sudova. Fritule liče na krofne, samo što su mnogo manje.

Ovog jutra sam prvi put pila kafu. Baba se najpre bunila, a posle je ipak pristala. Sipala mi je tonu mleka, da me ne udari kofein na prazan stomak. Pitala sam nonine komšinice da li umeju da gledaju u šolju. Htela sam da saznam šta se dešava s Markom i Darijom. Komšinice su mi rekle da ne znaju da gledaju u šolju, ali da znaju da prizivaju duhove. Duhovito! Nasmejala sam se i kafom istuširala čitav sto. Kad sam došla k sebi, komšinica koja je sedela naspram mene nagla se preko stola i tajanstveno rekla:

— Al' nemoj nikome reć, da ne sazna don Franko.

— Znači, vi stvarno prizivate duhove?! — naglo sam se uozbiljila. Zavladao je tišina, a onda je druga komšinica povikala:

— A, Sofija, jesmo te dobro prevarile?!

Tada su sve četiri prasnule u smeh kao da su kod Jeftičke na biologiji. Čudan smisao za humor. Nema šta! Ali ovde me više ništa ne iznenađuje. Ovde je sve moguće.

Danas sam otišla do zidića da se javim mami preko *Skajpa*. Htela sam da joj ispričam šta se dogodilo prethodne noći, međutim, kad sam joj čula glas, odlučila sam da joj ipak ništa ne kažem. Kao prvo,

ne bih znala odakle da počnem priču, a kao drugo, mama ne bi mogla ništa da uradi, samo bi se nasekirala. Tako smo pričale o skroz drugim stvarima, o vremenu, o babinom pritisku, o flekama od paradajza na mojoj majici, o projektu koji ona i tata još nisu završili i tako to. Onda je mama spustila kameru na pod i pokazala mi Cvrleta kako spava. Mog slatkog Cvrleta. Pitala sam je za Luku i mama mi je rekla da se ludo provodi s društvom, da svaki dan idu u akva-park i da tamo ima tobogan i pet bazena, da su svi zajedno krstarili brodom po Dunavu, a planiraju da obišu Viminacijum, koji je od Srebrnog jezera udaljen samo 40 km, i da je to vrlo značajno arheološko nalazište iz rimskog doba, i da je ona baš malopre zvala Luku, ali se na njegov mobilni javila neka Darija, koja joj je rekla da su Luka i Marko otišli biciklima u prodavnicu. Znači strašno! Ja mamu hlebom, ona mene kamenom! Kad se nisam sa onog zidića preturila u more, sa sve mobilnim telefonom.

Sedim u krevetu i preznojavam se. Baba mi je kupila lepezu, ali ne znam gde sam je ostavila. Spavačica mi se zalepila za kožu. Fuj! Ustajem i širom otvaram škure. Jedino zrikavci vole vrućinu. Blago njima! Nona kaže da duva jugo, vetar koji donosi loše raspoloženje. Čovek je ošamućen i nema ni za šta volje. Nona mi je ispričala da su u prošlosti zločini počinjeni za vreme juga bili blaže tretirani. Koje ludilo!

Gledam motor koji juri u pravcu grada Hvara. Čula sam da je tamo non-stop zezanje. Našla sam u kamarinu dva bicikla u dosta dobrom stanju. Samo treba da napumpam gume, da nađem društvo i krenem u provod.

— Sofija, molin te, donesi mi čašu vode kad si već na nogama — trgne me babin glas iz maštarija. U mislima sam već vozila bicikl prema Hvaru.

Papuče, sola, zveckanje, stepenice, smrgorica, kuhinja... Mislim da je dole prijatnije nego gore. Zašto onda ne spavamo dole? Čaša, voda, smrgorica, stepenice, zveckanje, sola, baba...

— Hvala ti, ružo babina. Sva san mokra. Baš je vruće — baba ispija vodu u jednom cugu.

Okreće se ka zidu, a ja ostajem da sedim na krevetu. Klataram nogama. Baba se zakašlje. Pokušala sam danas da pričam s njom o deda Luki, ali sam naletela na betonski zid. To je onaj zid u koji ne

možeš ni ekser da ukučas, toliko je tvrd. Između ostalog, pitala sam je da li ja u Starom Gradu imam još rođaka, međutim, ništa nisam saznala.

Dobila sam danas poruku od Saške. Povala je Ivanu u Kraljevo i sad se tamo provode. Kaže da su upoznale neke mlade košarkaše i da s njima izlaze svake večeri u kafić na Ibru. A ja? TRAS! TRAS! Kao da su me sastavili od delova iz različitih *kinder-jaja*. TRAS! Živi sam baksuz!

Rekla bih da je baba zaspala. Diše ujednačenim ritmom. Koja carica, ona bi mogla da spava i na fudbalskoj utakmici. Čujem glasove. To se prve komšije vraćaju kući. Smeju se. Eto, i oni se provode. Otključavaju vrata. Nešto pričaju. Ulaze u kuću. Zaključavaju vrata. Svi se provode, samo ja trulim u ovoj rupetini. Opet se sve umiruje. Na repertoaru su: zrikavci, vrućina, dve babe i ja.

Te večeri sam pomagala noni oko bašte. Paradajz je nenormalno rodio, pa smo učvršćivale stabljike, da se ne bi polomile. Baba je otišla u komšiluk i ja sam iskoristila priliku da mi nona razjasni neke stvari. Između ostalog i...

— Šta je to drugi rođak?

— Brat i sestra od tete ili barbe — odgovara mi nona.

— A šta je to barba? — pitam dok držim štap uz koji nona vezuje stabljiku paradajza.

— Mi kažemo barba, a vi stric, ujak, čika. Stavi ovdje prst! Ovo se mora dobro vezat, da ga ne odnese bura. Tebi su drugi rođaci Luka, šta je bia u nas, i njegova sestra Ane. S njon san te tila upoznat, da imaš kumpaniju za poč na more, ali mi Mare nije tila dat.

— A kako taj Luka i ta Ana meni dođu brat i sestra? Mislim od čega, hoću da kažem od koga? — sve sam radoznalija. — Vidi, nas su dve sestre i jedan brat. Luka je najstariji, tvoja baba je usridu i ja san ti najmlaja — objašnjava mi nona Luce i proverava da li je štap dobro učvršćen. — Dida Luka je imao sina Tončia, on je poginia u ratu 1993. Drugi sin mu je Josip. Josipova žena je Dobrenka. Oni imaju dvoje dice — Luku i Anu. Ja nisan imala dicu, a tvoja baba ima jednu ćer, tvoju mater.

— A šta mojoj mami dođe taj Josip?

— Prvi rođak, vi to kažete brat od ujaka — nona se savija i skuplja paradajz koji je popadao po zemlji. Stavlja ga u pletenu korpu.

— Onda su Ana i Uobraženi, to jest Luka, meni brat i sestra od ujaka, zar ne?

— E, dobro si ti to skapila.

— A kako je poginuo barba Tonči? — neočekivano mi je izletelo pitanje.

— Kako? Glupo, kakva je svaka pogibia u ratu! Danas bi Tonči ima pedeset pet godina.

— Da li je bio oženjen?

— Nije, ima je curu iz Hvara. Ona je posli partila za Ameriku i nije se više nikad vratila, ka i mnogi drugi šta su pobigli. Čerce moja, rat nas je sve spizdia i store i mlode.

— A kako je počeo rat? — želela sam da čujem i noninu verziju.

— Posle Titove smrti sve je pošlo nizdol. Bili smo jadni i gladni i počeli smo gledat jedni drugima u pjat. Srbi su vikali hleb, Hrvati kruh i svako je mislia da je baš on u pravu i da je boji od onog drugog i da zaslužuje veći dio... — nona je najednom začutala.

— I?

— I ništa... Gađali su se tako najprije riječima, a kad su ih zaboljela grla i uši, prešli su na puške i bombe. I to ti je to. Ajme, koja je ura, a ja još nisan počela spremat obid! Skupi i onu tamo pomu, pa je dones u kužinu.

Uzimam paradajz u ruku. Vrtim ga među prstima. Ova nonina priča mi liči na neku video-igricu. Znači, ludilo!

— Sofija, za obid ćemo kuhani bob i piletinu, a za večeru maništru i šalšu — dovikuje nona i ulazi u kuću.

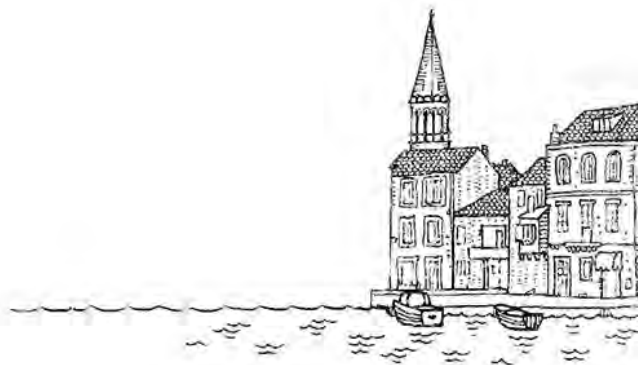
Klečim na zemlji i skupljam paradajz u korpu. Razmišljam o tome kako je totalno kretenski da tek sad saznajem da ovde imam rodbinu, i to dosta blisku rodbinu. Po tom principu Leks i Cvrle takođe dođu neki rođaci. Kad budem pričala Luki o svemu ovome, misliće da ga ložim. Neće mi verovati.

Vrtim se po krevetu. Naduo mi se stomak, hoću da puknem. To mi je od boba. Pojela sam dva puna tanjira. Mrzi me da idem dole u WC samo da bih prdela. Baba se garant ne bi uzdržavala. Ona bi izbacila gasove kao mlazni avion i ne bi ni trepnula. Ali ja ne.

Našla sam u noninoj biblioteci knjigu *Žil i Džim*. Dva mladića i jedna devojka. Ne mogu da pohvatam ko je u koga zaljubljen. Mislim da je svako u svakoga. Nema mnogo strana, oko sto šezdeset, i brzo se čita. Nije loše, ali nema ničega o letenju. Ja bih volela da letim, ne u snu, nego stvarno, mislim baš da letim, kao ptica, ne kao putnik u avionu.

Legnem na leđa. Žmurim. Skupim noge u kolenima. Oslobodim se suvišnih gasova. Uh, sad mi je lakše. Mahnem nekoliko puta krilima i podignem se uvis. Evo me iznad Beograda. Letim i gledam... Sava i Dunav... Kalemegdan... Novi Beograd... Zemun... Eno sam i ja... Ljubim se s Markom... Ne, to nije Marko... To je... Još ne znam ko je, ali saznaću uskoro... Dunav teče, ja stojim na vrhu solitera i ljubim se... To je scena iz nekog filma... Iz nekog domaćeg filma... Ne znam kojeg, a nije ni važno... Letim dalje... Umesto ruku imam krila. Bela krila. Velika bela krila. Na nebu je sve veliko. I ja sam velika. Veća sam kad letim nego kad hodam. Letim i spavam. Oči su mi zatvorene, ali ja ipak sve vidim. Vidim Cvrleta kako leži ispod mog kreveta, i vidim mamu i tatu kako plešu u dnevnoj sobi, i vidim Luku kako vozi bicikl, i čujem zrikavce, i čujem psa kako laje... To nije moj Cvrle, on je u Beogradu. Ovo je Leks, a možda i nije... Letim... Pored mene je nona Luce... Zajedno letimo... I ona je sva u belom, samo ima dve mrlje, dve crvene mrlje, ali to nije krv, to se isflekala od paradajza... Letimo... I baba leti s nama, ali ona više liči na avion koji iz repa ispušta crni dim... I nekako sve je mnogo lepo, i svetlo, i...

Dvanaesta noć

Ispričala sam babi svoj san — kako smo ona, nona Luce i ja letele, i kako smo imale krila, i kako smo bile skroz u belom kao anđeli, i kako smo sve tri bile mnogo lepe, i kako je nebo postojalo samo za nas, jedino joj nisam rekla da je ona sve vreme ispuštala gasove kao mlazni avion, ali sve drugo sam joj ispričala i mislila sam da će se oduševiti jer je san stvarno bio veličanstven, još lepši nego onaj koji sam sanjala na plaži u Bolu na Braču. Ali se baba toliko naljutila na mene da sa mnom nije govorila pola dana. U besu mi je svašta sručila u lice, između ostalog to da mi ona zabranjuje da sanjam takve snove, da sam sad sanjala anđele i nikad više, da će me dobro isprašiti ovako matoru ako se ponovi nešto slično. Monolog je završila pitanjem:

— Sofija, da li ti slutiš moju smrt?

Nisam stigla ništa da joj odgovorim jer se baba na kraju performansa pretvorila u ženu buktinju, a zatim je kao hodajuća logorska vatra ušla u kuću i demonstrativno zatvorila vrata za sobom. Ostala sam ukočena i zagledana u kvaku još najmanje pola sata. Bila sam totalno PAF. Njen mozak radi na vrlo čudnim frekvencijama. Definitivno!

Opet me muči stomak, a danas nisam jela bob. Legnem na bok i sklupčam se kao mačka.

Drugu polovinu dana ja nisam govorila s babom. Glavna glumica je u toku ručka donela neopozivu odluku da ona i ja ne idemo kod dida Luke na rođendan. A meni se baš išlo. Radovala sam se da upoznam Uobraženog i Anu i svu ostalu rodbinu. Mislila sam da će baba ipak da popusti, ali kad glavna glumica nešto zacrta, to je kraj.

— Luka je uvijek više volia tebe. Uvijek. I kad smo bili dica i kad smo bili mladi... — nona tera rukom muve od hleba.

— Tebe je zva moja Mare, a ja san za njega i danas molo Luce.

— Oprosti, ali ja mu više nisan sestra. Ja mu nisan više ništa. Sad voli samo tebe — baba uleće noni u šesnaesterac.

— Nije istina. I sad te voli više od mene. Organizira rođendan samo zbog tebe. Čak i kad ti je pisa ono pismo, i onda te je volia više od mene... Luka i ti sedite na istoj katrigi.

— A šta je to katriga? — upadam u razgovor.

— Stolica — nona mi kratko odgovara i opet se okreće ka babi. — Luka i ti ste isti, zato i ne možete skupa.

— Nemoj me uspoređivat s njen, molin te.

— Sestro, razrešavaj stvari što prije. Ako Luka umre, poklopit će te i tuga i osećaj krivnje. To ti neće nikako bit dobro.

— Muć, Luce, nećemo govorit o smrti za vreme obida! — supa se puši dok baba nervozno vrti kašikom po tanjiru.

Veći deo ručka provele smo u tišini. Svaka sa svojim mislima. Ja sam gutala vreo krompir i razmišljala o tome kako je nepravедno što se Marko zaljubio u Dariju, a ne u mene.

— Ali važnije je da ti voliš jednog čovika, čak i kad ljubav nije uzvraćena, nego da tebe voli cili svet — nona Luce kao da je čula moje misli.

— Sofija, dodaj mi bokal s vodon! — baba ne samo što odbacuje razgovor o smrti već i razgovor o ljubavi.

— Cvit se suši kad nema vode, a čovik kad nema ljubavi. Čerce moja, uvijek biraj ljubav. Uvijek. Mate i ja smo se mnogo volili... — noni su se napunile oči suzama —... tako mi nedostaje.

— Ali bićete opet zajedno kad ti umreš — tešim nonu, ona je hrišćanka, pa me razume. Kad je deda Steva umro, babu nisam mogla ovako da tešim. Ona je ateista i plus je glavna glumica. Njoj je uvek najteže.

— E, tako je, lipa moja. Ja san obećala Matetu da ću mu brzo doć i on me čeka — nona briše oči salvetom. Nasuprot njenom uzvišenom romantizmu, kod babe se javljao ekstremni realizam.

— Luce, mesar ti je isika vrlo lipe kotlete. A kumpir je ukusan ka da je pržen ispod peke. Jedino si falila šta si stavila mnogo uja u pomu. Ja volin kad ima manje uja.

Bilo me je sramota koliko je baba lupetala za vreme ručka. Posle sam rekla noni da sam očajna što ne idem na dida Lukin rođendan i da sam zbog toga ljuta na babu. Nona mi je kazala da se ništa ne sekiram, da sve dođe na svoje mesto kad mu je pravi čas i da je moja baba divna osoba, samo ima nezgodnu narav, pa sve radi iz dišpeta, da je takva bila i kao mala i da je stalno dobijala batine od mame, a da će se ona i dida Luka pomiriti kad-tad.

— A šta je to dišpet? — pitala sam nonu dok sam joj zakopčavala bisere.

— Inat — kratko mi je odgovorila.

Glavna glumica iz dišpeta nije htela noni da pomogne oko priprema za rođendan, tako da smo se nona i ja gurale oko psihe celo popodne. Ogledalo je zveckalo kao ludo. Kad je garderoba u pitanju, nona je nesigurna, a ja neodlučna. Stilista je zanimanje kojim se sigurno neću baviti u životu. Nona Luce još manje. Moda je babino polje delanja, to je svima jasno. Čak je i mama u babinoj senci kad je reč o modnim trendovima. I dok je baba sedela na terasi i čitala novine, ja sam davala sve od sebe da nona Luce zablista večeras na rođendanu. I uspela sam. Nona je izgledala kao filmska glumica. Nekoliko puta sam krenula da je zagrlim i da je dignem uvis i da je zavrtim ukrug, ali nisam.

Ne mogu da spavam, za razliku od babe. Silazim niz stepenice. Otključavam ulazna vrata. Izlazim u mrak. Sedam u ležaljku. Prijatno je, čak i sveže. Vadim baterijsku lampu iz jednog džepa. Knjigu iz drugog. Čitam.

Kejt je telegrafisala Žilu: „Potreban si mi. Dođi. „

Žilu je to bilo nezgodno, seo je u voz gundajući. Mislio je: „Kejt ne kaže zašto. Mora biti zbog Džima. Mogli bi me već jednom ostaviti na miru!“

Spuštam knjigu u krilo. Ova Kejt mi užasno liči na babu. Prikazuje se kao tvrda mentol-bombona, a u stvari je mekana kao

čokoladna bananica. Sećam se da je baba jednom dovela mamu do nervnog sloma. Mama je bila očajna i plakala je kao kiša, a onda joj je tata rekao:

— Zdenka, tvoja majka je smotana kao sarma. Ona se samo pravi da je jaka. Na taj način zbunjuje protivnika.

Tada sam bila ljuta na babu što je uvredila mamu, na tatu što je uvredio babu i na mamu što je uvredila mene. Obećala je da će me voditi na klizanje, a ostala je kod kuće da plače.

Nona Luce se još nije vratila s rođendanske proslave. Uskoro će ponoć. Baba je legla pre nego što je pao mrak. Namerno, iz dišpeta. Eno je gore hrče kao turbina. Meni se uopšte ne spava. Ali uopšte. Jedva čekam da mi nona ispriča kako je bilo na rođendanu. Nameštam se udobnije u ležaljci. Nastavljam da čitam.

Kejt, u njoj je sreo stvarnost i razbio se o nju...

Čujem korake na ulici. Ispravljam se u ležaljci, gotovo da sam ustala i potrčala ka kapiji, ali ne, to nije nona Luce. Koraci produžavaju niz ulicu. Uključujem mobilni, proveravam poruke. Ništa novo. Svi su me zaboravili. Danas mi ni mama nije pisala. Mobilni još neko vreme svetli, a onda se automatski ugasi. Podižem noge na ležaljku i prekrivam ih spavačicom. Kad nona Luce nije kod kuće, tako je prazno i dosadno. Ona ne priča mnogo, ali je meni dovoljno samo da znam da je tu negde u mojoj blizini. Čitam dalje.

Kejt se poigravala brzinom svojih kola i činila je neprimetne nepromišljenosti.

Zatvaram knjigu. Teško mi je da se koncentrišem na Kejt i njene *neprimetne nepromišljenosti*. Gledam u grm lavande i razmišljam. Ipak mi je drago što sam došla ovde. Znala sam ja da je baba iz Hrvatske, to se u našoj kući nije nikad krilo, ali o tome se nije ni mnogo govorilo. Tek poneka fotografija i anegdota iz prošlosti. A vidi sad ovo! Ispred mene je izronio čitav jedan svet. I ono što je najneverovatnije, ja sam deo tog sveta. Čudno. Vrlo čudno. Ne znam šta da mislim.

Peđa je jednom rekao da mrzi Hrvate i ja sam ga pitala da li to znači da mrzi i moju babu, a on je odgovorio da moja baba kuva najbolje sarme na svetu i da je ona nešto sasvim drugo i da nju ne mrzi. Pokušavam da zamislim Peđinu facu kad mu kažem da na Hvaru imam brata i sestru od ujaka, i još gomilu rodbine, i plus dve babine komšinice koje prizivaju duhove. Taman sam htela da mu pošaljem poruku i da ga pitam kako mu je u Nišu sa ćaletom kad je zaškrilala kapija. Ostavila sam i mobilni, i lampu, i knjigu i pojurila ka noni.

— I? Kako je bilo? Pričaj! Ko je sve bio? — saletela sam je pitanjima.

— Svi su bili i svi su te pozdravili. Ja san im pričala kako si dobra cura i kako si smišna...

— Rekla si im da sam smešna? — razrogačim se na nonu. Tako su mi se podsmevale i one dve iz pekare.

— Ne smešna, nego smišna, to znači da si mnogo draga, i lipa, i šesna, i pametna, i vesela i da mi je kuća puna sunca od kako si mi ti došla.

Sva sreća što je mrak, pa nona ne vidi koliko sam se zacrvenela od stida. Sedamo za sto u dvorištu. Dolazi i mačka. Skače mi u krilo. Mazim je po glavi. Nona skida bisere i spušta ih na mušemu. Izuva cipele i diže noge na stolicu.

— Sofija, iznesi višnjevaču i dva bićerina za nonu i mene, a sebi napravi toplu čokoladu — dovikuje baba odozgo, kroz škure.

— Šta je to bićerin? — dižem glavu ka prozoru.

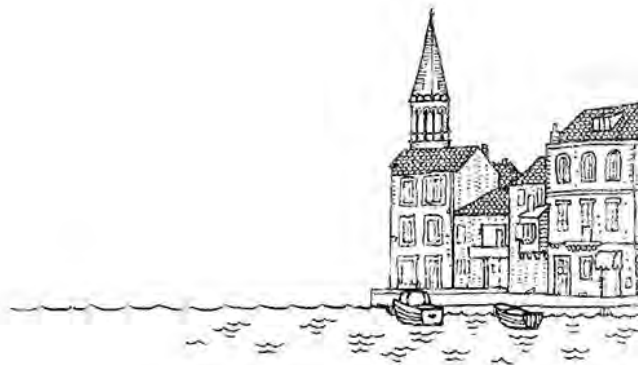
— Čašica za višnjevaču — baba je već sišla u dvorište.

— A šta je to višnjevača?

— Sofija, ne zapitkuj više, hoću da čujem kako je pasalo na fešti.

Nona Luce mi namiguje i kreće da priča.

Trinaesta noć

Ležim između babe i nona Lucije. Sve tri smo na bračnom krevetu u sobi s terasom. Napolju pucaju gromovi kao da se planine lome u paramparčad. Munje osvetljavaju i najmračniji deo kuće. Rekla bih da ulaze i u fioke, toliko su moćne. Voda prodire preko krova, kroz vrata i prozore, izbija iz poda. Potop.

Babi nije dobro. Pritisak joj je 197 sa 130, a puls joj je skoro 110 otkucaja u minuti. Guši je i ima aritmiju. Uzela je sve svoje lekove, čak i *nitroglicerín* ispod jezika, ali joj još nije bolje.

Celo veče smo skupljale vodu po kući, podmetale lavore, cedile krpe, stavljale peškire u prozore, gurale čaršave ispod vrata... Ali nismo baš mnogo postigle. Priroda je očigledno jača od ljudi. Kad je nona videla da je tepih u dnevnom boravku natopljen vodom, a da prostirke na verandi plivaju, rekla je:

— Idemo leć i čekat da stane nevera.

Utom je nestala i struja. Baba je merila pritisak u dnevnom boravku. Stajala sam pored nje i osvetljavala joj aparat baterijskom lampom. Nona je u međuvremenu našla sveću i povelala nas gore, u njenu sobu. Baba se toliko izbezumila da je legla na krevet u papučama. Ja sam je izula i pomogla joj da skine brus. U onom mraku samo se video strah u njenim očima. Uplašila se od kiše, gromova, visokog pritiska, a mislim da se najviše uplašila da će umreti. Nije ni meni bilo baš svejedno. Kad bi sevnula munja, ne bih stigla da izbrojim ni do tri, a grom bi već raspalio negde vrlo blizu naše kuće. Nekoliko puta sam imala osećaj da je grom udario, ni manje ni više, nego posred moje glave.

Baba je svaki čas proveravala da li joj je pritisak pao, a on joj je bio sve veći i veći. Uzalud smo joj nona i ja govorile da se smiri i

opusti i da baci taj aparat iz ruku jer tako još više nabija tenziju i sebi i nama. To isto radi i kod kuće. Kad joj nije dobro, meri pritisak na dva minuta. Ali kad smo kod kuće, mene baš briga, tamo su mama i tata, i babina doktorka, i hitna pomoć... Koga ovde da zovem? A i čime? Od kućnih aparata nona ima usisivač, radio i televizor. Baba leži, nona i ja sedimo pored nje na krevetu. Sveća treperi. Kišne kapi udaraju po betonu na terasi. Postaje sve hladnije. Pokrivam babu ćebetom. Gledam kako joj se grudi podižu i spuštaju. Rekla bih da diše sve teže. Vadim mobilni iz džepa i počinjem da okrećem mamu. Znam da sam u romingu, ali moram da je pitam šta da radim. Frka je.

— Sofija! Šta to činiš?! — baba me je toliko uplašila da mi je ispaao mobilni iz ruku.

— Zovem mamu — odgovaram joj i podižem mobilni s poda.

— Jesi li ti normalna?! Hoćeš da te udari grom u glavu?! Je l' to hoćeš? Gasi taj mobitel i baci ga vanka u dvor!

Glavna glumica se vraća u formu. Nona i ja sviramo za prestanak uzbune i ležemo na krevet pored babe. Svaka se umotava u po jedno ćebe. Munje i kiša ne posustaju, ali se bar gromovi udaljavaju. Plamen drhturi, ostalo je još vrlo malo sveće. Šta ćemo da radimo kad izgori do kraja?

— Znete li zašto je Braćaninu drago što poslednji trajekt iz Braća gre već u šest uri? — iznenada nas pita nona Luce.

— Ne — odgovaramo baba i ja uglas.

— Da ne mora gostima spremat večeru! — kaže nona i prasne u smeh. — A da li znate koja je vječita misterija za Braćanina?

— Ne znamo — opet baba i ja odgovaramo u isti glas.

Nona se prvo smeje nekoliko minuta, pa nam tek onda otkrije odgovor:

— Kad zatvori frižider, ne zna je li se ugasilo svitlo u njemu.

Sad se smejemo i baba i ja. Jedva čekamo da čujemo sledeći vic.

— Izlazi Braćanin iz mora na rivu sav mokar — priča dalje nona. — Začuđeno ga gleda prijatelj, pa ga pita: *A će si tako mokar?* Braćanin odgovara: *Ma, pliva san za trajekton od Splita do Braća i uštedi san 16 kuna.* Na to će mu prijatelj: *A pirjo, ća nisi onda pliva za katamaranom, onda bi uštedi 40 kuna!*

Smejemo se sve tri. Vicevi O Bračanima su kao vicevi O Piroćancima. Pokušavam da preduhitrim nonu. Setila sam se i ja jednog.

— Pita mali Piroćanac oca: *Tatko, da li mogu da gledam TV?* Otac mu odgovara: *Možeš, sine, ali nemoj da ga pališ.*

Baba i nona se toliko smeju da se trese ceo krevet. Ja sam se setila još jednog i jedva čekam da se stišaju, pa da ga ispričam.

— Šta radi Piroćanac kad mu se zapali kuća?

— Šta? Šta? — nestrljivo viču njih dve.

— Cimne vatrogasce da oni nazovu njega.

Pre petnaest minuta sam pomislila da će baba da umre od straha, a sad mislim da će umreti od smeha. Sela je na krevet i ne može da dođe do vazduha, toliko se cereka. Nona udara nogama o dušek da čak i ja poskakujem.

— A slušajte ovaj! — pokušavam da ih nadjačam. — Kako Piroćanac časti muzičare?

— Kako? Kako? — pita nona.

— Provuče kreditnu karticu kroz harmoniku!

Baba uzima sveću i žurno kreće prema stepenicama.

— Vas dvi ste lude, ajme, upišat ću se u mudante, ovako stara!

Zatrepere senke preko zida, zazvecka ogledalo, zaškripe stepenice... Soba ostaje mračna, ali vrlo brzo blesne munja kao blic od fotoaparata. Zažmurim od tolike svetlosti. Kiša se ne stišava. Čak mislim da pada još jače.

— Ajde, Mare, sitila san se još jednega — više nona i počinje da se smeje. — Ovaj je dobar.

— Evo me, stižen, čekaj, Luce, čekaj, ne počinji... — penje se baba uz stepenice i dahće.

I tako smo se nona i ja smenjivale. Ispriča ona vic, pa ja, pa ona... Baba se samo smejala. Ona ne pamti viceve. Njoj možeš jedan isti vic da pričaš sto puta i ona će uvek da se cereka kao da ga čuje prvi put. Da je s nama Luka, to bi tek bio provod. On zna gomilu viceva i super ih priča. Danas sam mu poslala poruku. Pitala sam ga da li bi došao u Stari Grad, ali mi kreten nije ništa odgovorio. Bilo bi ekstra da je i on ovde.

Sveća samo što se ne ugasi. Hladno mi je na nogama. Mogla bih da obujem čarape, ali me mrzi da ustanem. Valjda će ova kišurina

uskoro da prestane! Uvijam se u ćebe kao štrudla. Nešto me žulja ispod leđa. Vadam babin aparat za merenje pritiska i stavljam ga na nahtkasnu.

— Još uvijek lampa! — baba se meškolji.

— Molim? — nisam je dobro čula.

— Kažen da vanka još uvijek lampa — po glasu bih rekla da će uskoro da zaspi.

— Kakva lampa? Šta pričaš?

— Seva, napolju još seva... — mumla baba sebi u bradu. — Lampa, lampa — mumlam i ja.

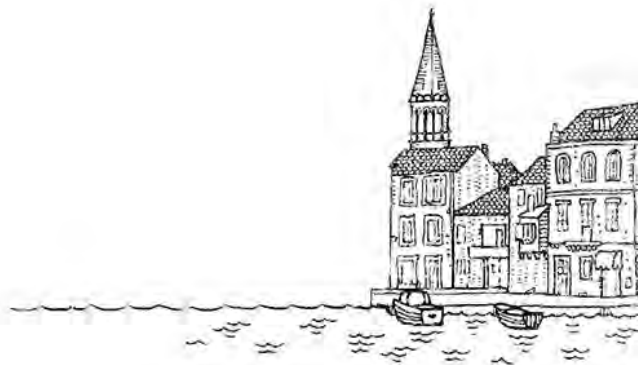
I meni san polako dolazi na oči. Nona počinje da hrče. Pokrivam se ćebetom preko glave.

Danas sam se dopisivala s Peđom. Pitala sam ga kako mu je u Nišu kod ćaleta i zašto mrzi Hrvate, a on mi je odgovorio da mu je u Nišu fantastično, da mu je ovo najbolji raspust u životu, i da se smuvao s nekom Larom, i da mu se ne vraća za Beograd. Za Hrvate mi ništa nije napisao, pa nisam htela da insistiram, a i trudim se da štedim kredit. Drago mi je za Peđu što je našao ribu i što mu je ovo najbolji raspust u životu, ali mi je krivo što ja nemam nikoga. Preostaje mi da se zaljubim u poštara jer je on jedini muškarac koga viđam u Starom Gradu. Ne računam metuzalema koji je počeo da se pojavljuje poslednjih dana i koji se nabacuje babi. Taj matori mi se uopšte ne sviđa. Čak mogu reći i da mi ide na živce. Kao prvo, svaki put kad dođe kod nas insistira na ljubljenju. Inače, ovde je običaj da se ljubi samo dva puta, a ja se po navici zaletim i treći put, a taj matori me onda poljubi i četvrti, i peti, i šesti put. To mu dođe kao neka fora. Ja ne volim ni kad me mama ljubi, a kamoli babin udvarač. I šta ima on uopšte da se udvara mojoj babi?!

Glavna glumica se pridružuje noni. Sad imam stereo hrkanje. Ovo je ipak previše. Uzimam ćebe i odlazim u zelenu sobu. Zatvaram vrata i širom otvaram škure. Opija me svež vazduh i jednolično udaranje kišnih kapi. Konačno ću da se naspavam kao čovek.

— Laku noć, Sofija — kažem sama sebi.

Četrnaesta noć

Jutros kad sam se probudila sve je bilo suvo, kao da prošle noći nije pala ni kap kiše. Od rana jutra sunce je uključilo opciju *grejanje* i za nekoliko sati izvuklo svu vlagu iz kuće i dvorišta. Sunce jedino nije imalo snage da osuši tepih u dnevnom boravku. Tako sam ja dobila domaći zadatak da iznesem tepih na terasu i da ga operem. Jesu mi stradala kolena dok sam ga trljala četkom, ali sam zato uživala dok sam ga ispirala hladnom vodom. Voda je kuljala iz creva i razlivala se po terasi, a onda je s treskom padala na beton u dvorište i pronalazila dalje put do slivnika. Za to vreme ja sam s velikim oduševljenjem bosim nogama plesala po mokrom tepihu i pevala iz sveg glasa. I ko zna koliko dugo bi trajala ova predstava da se na terasu nije popela nona i rekla:

— Sofija, voda ne izvire iz špine, već iz zemlje.

— A šta je to špina?

— To je slavina. Voda je najveće blago na Zemlji i ne smemo je razbacivat!

Nona je odani čuvar planete, baš kao i moja mama. Da njih dve nema, Zemlja bi davno bila pokojna. Obe su u fazonu razvrstavanja otpada, reciklaže, štednje energije i tako to. Nona je najpre zatvorila slavinu, pa je skupila crevo, a onda smo zajedničkim snagama, uz *o-ruk* povike, prebacile tepih preko ograde od terase. Tepih je ostao da se suši, nona je sišla u kuhinju da renda jabuke za kolače, a ja sam uzela peškir i otišla na plažu.

Opet je vruće kao u rerni. TRAS! Ovo zujanje oko ušiju me izluđuje. PLJAS! Ne kaže se džabe da je komarac jedino živo biće koje natera čoveka da ošamari samog sebe. PLJAS! PLJAS! I to više puta!

Danas sam išla na *Lanternu*. Na plaži sam zatekla neku veselu ekipu. Bilo je i devojčica i dečaka, uglavnom mojih vršnjaka. Skakali su u more sa stena i ludo se zabavljali. Među njima je bio i jedan sladak plavi dečko. Njegovi skokovi su bili najbolji. Pravila sam se da čitam knjigu, a zapravo sam budno motrila kako se guraju, vrište, zadirkuju, cerekaju. Noge sam prekrila majicom da bih sakrila dlačice ispod kolena. Lepo sam htela da idem na depilaciju, ali mi mama nije dala. Ona kaže da depilacija nije za mene, da sam ja još devojčica, da depilacija boli, da se meni dlačice uopšte i ne vide i da ne fantaziram mnogo. A to što je Julijani mama dozvolila da se depilira, nje se to ne tiče, svako podiže decu po svojim merilima. Inače, Julijana je objavila na *Fejsu* da je u vezi s nekim Grkom. Sladak je, videla sam ga na slikama, jedino što je od Julijane niži za glavu. Nije meni toliko stalo da imam frajera, više mi je stalo da imam ekipu s kojom ću da se zezam i vrištim na plaži. I volela bih uveče da izlazim sa svojim vršnjacima, a ne s babom i njenim udvaračem. Znači, onaj metuzalem nam se neviđeno naklatio. Vidim da je počeo i babu da nervira, ali ne zna kako da ga otkaći. Jedino što je dobro u svemu tome jeste to što Udvarač odvlači babi pažnju, pa ona ne uspeva da me drži pod apsolutnom kontrolom.

TRAS! TRAS! Stavljam slušalice i pojačavam muziku na mobilnom. Seleni Gomez — dosadno. Ros Linč — dosadno. Rijana — dosadno. Lana del Re — dosadno. Napamet znam sve ove stvari. Isključujem mobilni. Skidam slušalice. Gledam u plafon. TRAS! PLJAS!

Danas sam se čula s tatom preko *Skajpa*. Kaže da je Luka pao s bajsas, tamo na Srebrnom jezeru, i da je povredio koleno, ali da nije strašno. Još mi je ispričao da je Cvrle povraćao nekoliko dana, da su ga vodili kod veterinara, i da je dobio tablete, i da je sad dobro. Mami i tati još nije stigla uplata koju čekaju od marta, i još nisu završili pisanje projekta, i ne znaju kad će moći da dođu na Hvar. Ja sam se malo smorila zbog toga jer sam se nadala da će se oni ovde uskoro pojaviti. S njima bi mi ipak sve bilo mnogo lakše.

Moja mama se bavi ekologijom, to jest zaštitom životne sredine. Čim je završila fakultet, osnovala je Udruženje građana *Oblutak*. Pre nego što smo prohodali, Luka i ja smo znali sve rečne tokove, slivove i ušća jer se mama prvenstveno bavi očuvanjem reka. Mami je ta

ekologija baš išla od ruke i od nje smo super živeli, ali poslednjih godina stvari su se dramatično promenile. Krenule su nizbrdo. Mama kaže da je to zbog politike jer Balkan više nije zanimljiv donatorima, a baba kaže da je to zato što je mama u posao uključila tatu.

TRAS! TRAS! TRAS! Umotavam se u čaršav kao mumija. Osluškujem zvuke s tavana. Kreće žurka kod miševa.

Moj tata je završio Likovnu akademiju, Odsek vajarstvo, i bio je baš kul umetnik. Imao je samostalne izložbe po celoj zemlji, plus u Budimpešti i još u nekim gradovima Evrope. Ali kada se raspala Jugoslavija, tata nije imao više gde da izlaže svoje radove. Tada se zaposlio na nekoj televiziji i tamo je radio kao urednik kulturne redakcije sve dok se nije raspala, najpre kulturna redakcija, a ubrzo i cela televizija. Tati se onda sve smučilo, kupio je čamac i počeo da peca. Ribu smo jeli za doručak, ručak i večeru. Tata je više bio na Dunavu nego kod kuće. A onda je prestao da peca i počeo da pije. U početku smo se svi pravili kao da to ne primećujemo. Međutim, kad je tata usred decembra upao u Dunav i umalo se nije udavio, mama je okrenula drugi list i tata je pošao na terapiju. Zapravo, to je bila porodična terapija, pa su s tatom na seanse išle i mama i baba. Tako je tata s piva prešao na kiselu vodu, a s kulture na ekologiju. Mama ga je zaposlila u svom udruženju *Oblutak*. Međutim, čim je tata počeo da se bavi zaštitom rečnih slivova, evropski fondovi su presušili. Baba kaže da je tata neviđeni baksuz — kad bi krenuo da se bavi astronomijom, nestala bi sva nebeska tela. Tata stalno priča viceve o taštama, a mama kaže da treba da ga je sramota jer trenutno svi živimo od babine penzije. Kad smo tata i ja danas završavali razgovor preko *Skajpa*, rekla sam mu da poljubi mamu i Cvrleta i da pozdravi Luku kad ga čuje, i još sam mu kazala da pozajme pare i da svi zajedno dođu u Stari Grad, i to što pre, a on je rekao:

— Važi.

Napolju počinje da duva vetar. Škure klaparaju, ali mi se ne ustaje da ih pričvrstim. Nadam se da neće kiša jer nismo unele tepih s terase.

Baba je bila bankarka. Kod nje sve mora da se uklopi — i novac, i nameštaj, i garderoba, i vreme... Živi je tetris. Dok sedi i priča, ona slaže predmete na stolu u neku geometrijsku figuru, piramidu, kocku... jednom je čak napravila loptu od pikavaca iz pepeljare. Baba

je tačna, precizna, uredna i napeta kao lastiš. Najviše je nervira tatina uzrečica: *Ma, opušteno!* Njih dvoje su totalno različiti, kao *Zvezda* i *Partizan*. Ali zbog viših ciljeva oblače porodične dresove i nastupaju u istom timu. Meni je to sasvim u redu. Peđa misli drugačije. Kod njega nema kompromisa.

Vetar duva sve jače. Valjda nam neće odneti tepih. Baba spava. U sobi je i dalje zapara. Kako li je ovde zimi? Nona kaže da krajem oktobra većina kuća u njenoj ulici ostaje prazna. Svi nekud odu. Bura je slična našoj košavi, donosi svežinu i čist vazduh. Nona kaže da zimi bura tako jako duva da u kući čak uspe da odigne tepih od poda. Leteći tepih! Hm, zvuči zanimljivo. Kao u bajci, sedneš na tepih, dune bura i ti poletiš. Haha... Ovo mi se dopada!

Zažmurim. Umirim se. Sve brže se udaljavam od noninog vrta. Evo me iznad trajektne luke... Sve brže napuštam starogradoski zaliv... I jadransko more... Ispod mene je već Atlantski okean... Ne vidi mu se ni početak ni kraj... Kakva snaga! Kakva duboka plava snaga! Sedim na letećem tepihu i dišem ujednačeno. Uzdah. Izdah. Uzdah. Izdah. Najednom me sustiže drugi tepih. Na njemu sedi baba. Mahnito mi daje znake da se zaustavim. Ali kako? Leteći tepih nema ručnu kočnicu.

— Sofija! Sofija! Probudi se! Sofija!

Otvaram oči i vidim babu kako stoji pored mog kreveta.

— Bura nam je odnila tapet!

— Tapet? Sa zida? — pitam bunovno babu.

— Ne sa zida, nego sa terace! Ustani! Ne možemo nona i ja same.

Trljam oči i pokušavam da ukapiram šta mi baba govori.

— Ali nona nema tapete u kući... O kakvim tapetama govoriš?

— Ja govorim o tepihu! Bura ga je odnila u dvorište — baba gubi strpljenje.

— Jedno je tepih, a drugo je tapet! — ja isterujem stvari na čistinu.

— Sofija, ovoid za tepih kažu tapet! — baba se naglo okreće. Izlazi iz sobe, a vetar za njom zatvara vrata uz tresak.

Ustajem. Nemam drugog izbora. Obuvam papuče. Sanjiva sam. Izlazim napolje. Vetar me šiba preko golih ruku i nogu.

Od hladnoće mi poskoče sve one nedepilirane dlake. Baba i nona već vuku tepih preko dvorišta. Bura im je digla kosu i spavačice, pa

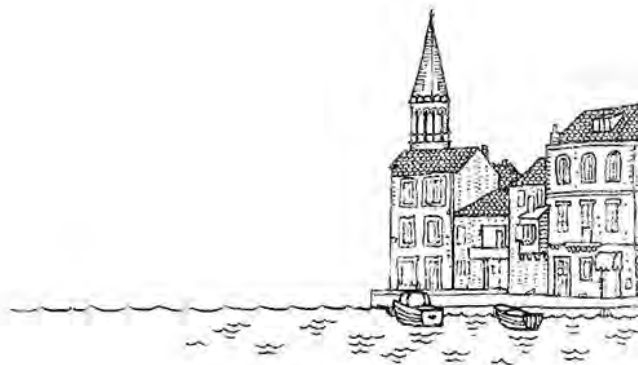
izgledaju kao dva debela duha. Grane se savijaju, zavese landaraju na sve strane, škure klaparaju, još samo da nam dođu komšinice i ples duhova može da počne.

Prihvatam se posla bez reči. Ne znam stvarno šta bih rekla u ovom trenutku. Tepih je i dalje mokar. Klizi mi iz ruku. Težak je kao bure s kupusom. Baba i nona posrću. Vetar nam dodatno otežava nošenje. Kako to da se ja uvek nađem u ovako glupim situacijama? Julijana po Grčkoj šeta frajera, a ja po Hvaru vučem tepih. I to mokar. Ne znam da li da se smejem ili da plačem? Ipak biram prvo.

— Sofija, ne smij se više! Hoćeš da nas bura dignu u zrak i da nas baci u more?! — baba je opet izgubila kompas. — Hoćeš da se sve tri udavimo?! Je l' to hoćeš? Vidi kakva je nevera!

Od smeha gubim snagu u rukama. Ispuštam tepih i hvatam se za stomak. Ubrzo mi se pridružuje nona, a potom i baba. I dok smo se nas tri tako cerekale, vetar nije gubio vreme. Odneo je mušemu sa stola, nadstrešnicu s terase, saksiju s prozora, krpu s konopca i cvetove s lijandera.

Petnaesta noć

— Nije iako biti tinejdžer— kaže meni nona Luce danas u bašti.
— Malo hoćeš seks, a malo bi da ideš u *Diznilend*.

Nona je brala salatu, a ja sam držala činiju. Sve je izgledalo potpuno normalno, osim što sam ja buktala u licu. U našoj kući se reč *seks* nije često upotrebljavala. Mama mi je objasnila šta je menstruacija i to je bilo uglavnom to. Za nju sam ja i dalje beba. Kad smo radili reproduktivne organe na biologiji, Peđa je pitao nastavnicu biologije da li je normalno ako se masturbira tri puta dnevno, a ona mu je odgovorila da je najbolje da o tome razgovara sa svojim tatom. A on joj je kazao da njegov tata živi u Nišu i da ne može da ga pita. Onda mu je Jeftićka rekla da bi bilo dobro da nađe osobu u koju ima poverenje i da se s njom posavetuje o tim stvarima. Celo odeljenje je bilo na podu od smeha. Nastavnica je pokušavala da zavede red, ali bez uspeha.

— Da li boli kada prvi put spavaš s nekim? — moje pitanje je odzvonilo među noninim salatama. Ni sama ne znam odakle mi hrabrost da ovo izgovorim.

— Kako koga, nekog boli više, nekog manje, a nekog ne boli uopće. Zato gledaj da prvi put bude iz ljubavi, sa onim u koga imaš poverenje i onda će sve proć kako treba. Nepromišljeno ulaziti u seksualne odnose može doneti loše posledice, neželjenu trudnoću, AIDS i šta ti ja znan koje sve zaraze i nevoje. Tinejdžeri su spremni za seks samo fizički, a ne i psihički. Ima vremena za seks. Ne žuri, lipa moja! Daj mi tu zdjelu!

Nona je spustila salatu u činiju. Nastavila je da čupa travke i drži predavanje iz seksualnog obrazovanja:

— Ti si lipa i pametna cura, osjetićeš koji je pravi. Ja san odmah znala ovod u grudima da je Mate moja srodna duša čin san ga vidila. Mate i ja smo se upoznali na Novoj godini u Jelsi. To su bila druga vremena, sad se sve promijenilo, sve je živjelto, u petoj brzini — brza hrana, brzi auti, brzi kompjuteri, brzi mobiteli, brzi seks... — nona se oslonila na moju ruku i polako se uspravila. — Evo ti i ova salota. Nosi je na špinu i provuci je kroz vodu. Ajme, šta je lipa! Moš je izist očima.

I dok sam prala salatu na česmi, bila sam besna na sebe jer noni nisam objasnila da sam za prvi seks pitala tek onako, a ne iz potrebe. Pa ja se još nisam ni poljubila, a o dečku mogu jedino da sanjam. Kasnije, u toku dana, pokušala sam nekoliko puta da joj razjasnim ovaj slučaj, ali nisam uspela. Kad god bih otvorila usta, stvorila bi se baba pored mene. Pred njom ne bih mogla da vodim razgovor o seksu. S njom mogu da diskutujem jedino o *Diznilendu*.

Prevrćem se po krevetu. Na ulici neko razgovara — muški i ženski glas. Čuje se kapija. Razgovor prestaje. Koraci se udaljavaju. Sigurno je momak ispratio našu komšinicu Silviju. Nona je htela i s njom da me upozna, ali me je bilo blam. Silvija je dosta starija od mene. Ima preko dvadeset godina. Ja sam za nju klinka. O čemu bismo nas dve razgovarale? O *Diznilendu* sigurno ne, a o seksu još manje. Silvija radi na kasi u supermarketu. Uvek mi nešto kaže šaljivo, a ja se samo glupo nasmejem i slegnem ramenima. Posle se do kuće žderem što joj nisam rekla ovo ili ono, nego sam ćutala i tupo je gledala.

Bojim seda nikada neću imati dečka. Ja ne umem da vodim ni običan razgovor, a kamoli ljubavni. Kod none svaka komunikacija teče lagano, bez obzira na to da li je reč o politici, ljubavi, salati ili seksu. Ona sme da kaže sve što misli i oseća, za razliku od mene. U mom odeljenju niko ne zna da sam pisala ljubavno pismo Džastinu Biberu. Niko, čak ni Peđa.

Danas sam poslala nekoliko poruka Ivani i Saški i nijedna mi nije odgovorila. Nemaju vremena. Danju idu na bazen, a uveče izlaze sa onim košarkašima. Blago njima! A ja? Red dosada, red starci, pa onda dva reda dosada i tri reda starci. Nona Luce je super, ne kažem, ali valjda zaslužujem bolji provod od branja salate. Luki sam pisala i na *Fejs*, i na mobilni, i na *WhatsApp*, i na *Viber*, i ništa. Možda je zaboravio da ponese punjač. Mada bih pre rekla da je zaboravio da ima sestru.

Zavlačim glavu ispod čaršava i počinjem da plačem. Nikada neću biti srećna. Ja sam lego kocka s felerom. Ne mogu ni sa kim da se uklopim. Suze mi se sve brže slivaju niz obraze. Šmrčem, nemam maramicu. Mokra mi je spavačica, kao i čaršav i jastuk. Počinjem da jecam. Leto je najgluplje godišnje doba na svetu. Svi su kao nešto zaljubljeni, preplanuli, namontirani. Svi kao izlaze, zezaju se, troše lov, putuju, slikaju se, lajkuju, taguju, nose majice s dekolteom... Čak je i Peđa našao ribu! Jeza mi se uvlači pod kožu. Počinjem da drhtim. Nije fer. Volela bih da sam neko drugi. Recimo Darija, ili komšinica Silvija, ili Julijana, u stvari ne bih volela da sam Julijana. Više bih volela da sam kao nona Lucija.

— Lipa moja, veliko je olakšanje kad se ne moraš nikomu dokazivat ni da si najlipša, ni najpametnija, ni najboja. Takva si kakva si — rekla mi je nona na našoj seansi među salatama. Zaustila sam da joj kažem da se ja sebi uopšte ne sviđam, ali sam ipak samo stajala, ćutala i držala onu činiju.

Danas sam išla pešice do trajekta. Eto, tek tako. Nisam znala šta ću sa sobom od dosade. Sve sam se nadala da ću sresti Uobraženog i Anu. Htela sam da ih pozovem na sladoled. Zamišljala sam kako ulazimo u baštu od poslastičarnice i kako naručujem tri *Velika pirata*. Zamišljala sam kako im pričam o vožnji biciklom po Adi Ciganliji, o sedenju u školskom, o Jeftićki i časovima biologije, o Cvrletu koji spava na fotelji sve dok ga baba ne uhvati, o Luki koji kampuje s društvom na Srebrnom jezeru... Ja im pričam, a oni me slušaju i super im je sa mnom.

Zaželela sam se kuće... Nikada nisam bila ovoliko dugo van Beograda... Šmrčem. Suze su mi se osušile sa obraza, ali ne i sa jastuka. I spavačica mi je još mokra. Šmrčem i polako se smirujem. Ulazim u san. Širim ruke i predajem se. Odlazim... Letim... Ispod mene je *Diznilend*. Baba pleše s Mikijem Mausom. Posetioći stoje ukrug i pljeskaju. Baba je puna sebe. Gora je od Julijane.

Zvuk mobilnog. Otvaram oči i brzo se uspravim. Stiže mi poruka. Ali gde mi je telefon? Baba se budi. Na trenutak mobilni začuti, a onda poruke počnu ponovo da stižu, nekoliko zaredom. Bunovno opipavam ormarić pored kreveta. I baba se rasanila. U sobu ulazi nona Luce i pali svetlo. Tek sad ništa ne vidim.

— Ćo, ća je? — nona me gleda širom otvorenih očiju.

Ja i dalje ne mogu da nađem mobilni. Ispod jastuka? Nije. Na dušek? Nije. Ispod prekrivača? Nije. U farmerkama? Jeste. Dotrčavam do stolice i vadim telefon iz džepa.

— Da li je sve u redu? — pita baba.

— Jeste, piše mi Peđa — odgovaram i brzo otvaram prvu poruku.

— Je l' to onaj što voli moje sarme? — baba čkilji kroz trepavice.

— Da, taj Peđa. Sve je OK, možete na spavanje — umirujem babu i nonu.

— Ako je Peđa, onda dobro — osmehuje se nona Luce, gasi svetlo i odlazi u svoju sobu.

— Bezobrazluk! Pa je l' on ima sat na tom svom telefonu? — gundā baba i okreće se ka zidu.

Zavlačim se ispod čaršava i čitam:

1. poruka:

Ćale me spakovao u bus za Bg. Rekao mi da neće više da me vidi. Gde si? Moram te čujem!

2. poruka:

Ispalo sranje. Potukao sam se večeras s jednim likom. Ceo kafić se okupio oko nas, jedva su nas razdvojili. Budna?

3. poruka:

Zvali ćaleta u kafić. On poludeo, zavalio mi šamarčinu pred svima. Da li si se vratila iz Hrvatske?

4. poruka:

Sad je stvarno gotovo sa ćaletom. Neću više nikada da ga vidim u životu. Gotovo je zauvek. Gotovo je i s Larom. Ona sve videla. Boli glava, a još više boli blam.

5. poruka

Sofi, gde si? Taj lik se nabacivao Lari, moro sam da ga nabodem u vugla. Ostajem bez kredita.

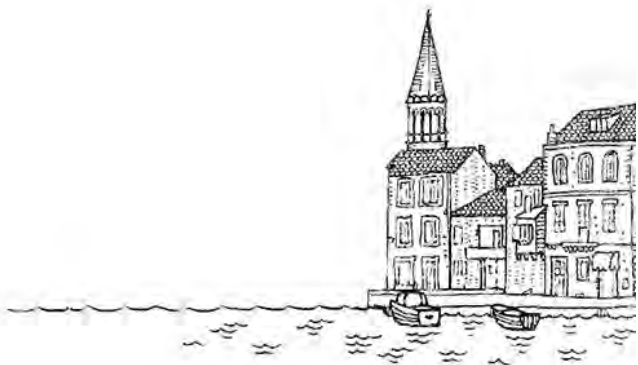
Pritiskam *Reply* i kucam: *Opusti se. Zažmuri i zamišljaj da letiš.*
Pritiskam *Send* i gledam kako poruka odlazi.

Hvatam Peđu za ruku. Podižemo se zajedno uvis. Želim da mu pokažem da odozgo stvari izgledaju sasvim drugačije. Drugačije i lepše. I kad smo se digli visoko, baš visoko, stiže mi još jedna poruka, direktno sa autoputa Niš-Beograd:

Hahaha... Jesi li se ti naduvala?

— Ako ne prestane s tim porukama, više mu nikada neću praviti sarme. Slobodno mu to napiši — javlja se glavna glumica iz svoje dvorske lože.

Šesnaesta noć

Danas je sve bilo sasvim obično. Posle doručka su nam bile komšinice i babin udvarač. Pričali smo o vrapcima, o tome kako ih je svake godine sve manje u Evropi i niko ne zna zašto je to tako. Onda smo baba i ja išle na pijacu i u pekaru, pa sam ja čistila i prala dvorište, onda smo ručale, pa su baba i nona legle, a ja sam crtala mačku koja je spavala na ogradi, pa se mačka probudila i otišla, a ja sam onda počela da crtam veš na konopcu, ali sam prosula čanče s vodom po crtežu, pa sam crtež bacila u đubre i odvukla se na plažu. Na plaži je bio samo jedan stariji bračni par Slovenaca, tako da je baš bilo dobro. Nisam morala da krijem ni male grudi ni velike dlake. Mirno sam ležala na peškiru i sunčala se. Još pre neki dan sam završila knjigu *Žil i Džim*. U početku mi se nije mnogo dopala, ali sad, kad sam je pročitala, mislim da je baš dobra. Govori o ljubavi na istinit način, baš onako kako jeste, bez ulepšavanja. Nona mi je rekla da je po ovoj knjizi snimljen film, crno-beli. Moraću da ga nađem na netu.

Kad sam se vratila kući s plaže, istuširala sam se i obukla spavačicu. Nona, baba i ja smo se dogovorile da večeras legnemo ranije jer smo sve tri bile umorne. I stvarno, posle večere smo brzo rasklonile sto i otišle na spavanje. Ja prva. Zaspala sam čim sam videla jastuk. Nisam čula babu kako ulazi u sobu, ni kako hrče, ni kako mumla u snu. Nisam čula ni nonu da doziva *upomoć*, ni kako je guši u grudima, ni babu kako trči kod komšija i zove hitnu pomoć. Čak nisam čula ni kad je došla hitna pomoć. Ništa nisam čula. Spavala sam kao top. Probudila sam se tek kad me je baba prodrimala za ruku:

— Sofija, noni nije dobro. Mora helikopterom za Split. Hajde, zlato bakino, ustani.

Još je bila mrkla noć. Protrljala sam oči. Kada se uplašim, ja izgubim moć govora, za razliku od babe. Ogrnula sam bademantil preko spavačice. Sa ormarića sam zgrabila mobilni i čašu s vodom. Kao *zombirana* krenula sam za babom preko sole. Pogledala sam u pravcu nonine sobe. Lekari su je upravo prebacivali s kreveta na nosila. Srce mi je kucalo kao sekundara na štoperici.

Baba je išla uskim mračnim ulicama, a ja sam je pratila u stopu. Od žurbe voda mi se prosipala iz čaše. Čvrsto sam je stezala noseći je kao štafetu. Baba mi je rekla zadihanim glasom da će sve biti u redu, da se ja ništa ne plašim, da će me ostaviti kod prvih rođaka jer ona mora s nonom u Split i da će se njih dve brzo vratiti, možda već sutra, čim nonu pregledaju i odrede joj terapiju. I još mi je rekla da za sada ništa ne javljam mami i tati. Kad smo stigle na odredište, baba je usmerila pogled na čašu i pitala me zašto sam je ponela, a ja sam slegla ramenima i brzo spustila ruku pored tela. Onda je baba zakucala na vrata i onda smo nas dve tako stajale u mraku i čekale. Baba je još jednom zakucala i mi smo još jednom čekale. Onda je zalajao pas i vrata su se otvorila. Pred nama je stajao deda Luka u majici i gaćama. Leks je skakao pomeni, a ja nisam mogla da ga pomilujem jer su mi obe ruke bile zauzete. Deda Luka je gledao čas mene, čas babu. Niko nije progovarao. Ubrzo se i Leks umirio. Prestao je da skače i kevče. Nastala je tišina kao kad radimo test iz fizike. Hipnotisano sam posmatrala kako se Leksov rep pomera levo-desno.

— Luka...

Baba je započela rečenicu i stala. Spustila je ruku na moje rame. Čula sam je kako diše. Vazduhom je lebdela neprijatnost.

— Luciji nije dobro, kolpalo je, mora u bolnicu — čula sam babin glas. Podrhtavao je. Ja sam i dalje gledala u Leksov rep. — Stigla je hitna, iden s njon za Split. Neka molo stoji u vas dok se Luce i ja ne vratimo. Evo ti ključ od kuće, Sofija nije ponila nikakvu robu sad sa sobom. — Dobro, Mare. Dobro — klimao je glavom deda Luka.

Baba me je poljubila i dala očima znak da uđem u kuću. I baš kad sam zakoračila preko praga, deda Luka je čvrsto uhvatio babu za nadlakticu. Ona je za trenutak zastala i uzvratila mu stiskom svoje

ruke. Onda se okrenula i žurno nestala iza ugla kuće. Ja sam ušla u predsoblje i deda Luka je zatvorio vrata. Iza njega je izvirivalo nekoliko zbunjenih glava. Kuća je imala sasvim drugačiji miris nego nonina. Ruku s čašom stavila sam iza leđa. Stvarno, zašto li sam je ponela?

— Neka legne u moju postaju, a ja ću leć vanka, na ljetni krevet — šapuće dida Luka.

— Boje da legne kod Ane, a sutra ćemo vidit! — čujem ženski glas.

— Hoćeš li maništricu? — pita me drugi ženski glas. Odmahujem glavom.

— Neka dite pođe leć! San joj je najpotrebniji! — muški glas donosi odluku. Pretpostavljam da je to barba Josip.

Prvi susret s rođacima bio je napet i neprijatan, ali ipak u granicama normalnog. Upoznavanje sa sestrom od ujaka spada u nadrealni događaj.

— Ovo je Ana — pokazuje dida Luka rukom na devojčicu koja spava.

Stojim ukočeno. Svetlost iz predsoblja obasjava plave lokne u krevetu. Usta su mi kao od gipsa. Ne mogu da ih pomerim. Ubrzo dobijam jastuk, čaršav i uputstvo:

— Poj leć! Sutra je nov dan, nova srića!

Spustim čašu na ormarić. Legnem uz samu ivicu kreveta. Mobilni i dalje držim u ruci. Dida Luka i kompanija izlaze iz sobe. Vrata su poluotvorena. Iz predsoblja dopire šapat. Kroz nekoliko minuta gasi se svetlo i sve se umiruje. Zaboravila sam da skinem bademantil. Sad je gotovo.

Ana pomera ruku. Prestajem na trenutak da dišem.

A možda je sve ovo samo san? Zapravo ja i dalje spavam u zelenoj sobi i, kada se budem probudila, sići ću u dvorište. Pridružiću se babi i noni za stolom ispod venjaka, a onda će nam doći komšinice i babin udvarač. I taman kad sam ubedila sebe da se noni ništa strašno nije dogodilo, helikopter je preleteo iznad moje glave. Znači, ipak je istina. Nona i baba su upravo odletele za Split. Ne smem da se pomerim. Imam utisak da će svaki moj pokret poremetiti ravnotežu u kosmosu, a to neće biti dobro za nona Luciju.

Danas je sve bilo tako obično i mirno, ništa posebno. Čak se baba i ja nismo nijednom posvađale. Zašto se onda ovo dogodilo? Zašto? Zašto baš nona Luciji? Nije fer. Stvarno nije fer.

Leks se provlači kroz pritvorena vrata. Dolazi do mog kreveta i legne kraj uzglavlja. Umiruje me njegovo prisustvo. Počinjem da se opuštam. Ista je stvari sa Cvrletom. Kad je on uz mene, ja sam dobro. Telefon i dalje držim u desnoj ruci. Levu spuštam na Leksa. Mazim ga između ušiju. Njegova dlaka je mnogo mekša od Cvrletove. Cvrle je niži i žustriji. Da li bi se njih dvojica slagali? To ćemo videti dogodne.

Oči mi se privikavaju na mrak. Razgledam sobu. Odmah pored vrata je polica. Na njoj su knjige i plišane igračke. Pored police se nalazi pisaći sto s lampom. Ana je mnogo urednija od mene. Sve je na svom mestu i nema ničeg po podu. Kad ja sređujem sobu, sav lom stavim na tepih, a onda tepih podvučem pod krevet. I začas je soba uredna.

Ana priča u snu. Ne razumem šta govori. Ne bih volela da se probudi i zatekne me u svom krevetu. Kad bih se ja probudila u toku noći i videla neku nepoznatu osobu da leži pored mene, premrla bih od straha. Uzimam jastuk i čaršav i ležem na pod pored Leksa. Ovako je bolje. Mnogo bolje. Mobilni je i dalje sa mnom.

Kako li je nona? Da li je već stigla u bolnicu? Gde će baba da spava? Da li je ponela lekove? Strah me je za nonu i babu, strah me je za mamu i tatu, za Luku i za Peđu... Strah me je za sebe... Grlim Leksa oko vrata. Jedva čekam da svane. Nona Luce je nedavno rekla da ne voli kad čuje helikopter jer odmah zna da je nekom pozlilo na ostrvu i da ga nose u Split u bolnicu. I baš njoj to da se dogodi! A možda je ovo ipak samo san?

Prevrćem mobilni po rukama. Uključujem ga. Soba postaje plava. Četiri i sedamnaest. Ima još dosta do jutro. Oči mi se sklapaju od umora, ali ne smem da zaspim. Ako zaspim, može se dogoditi nešto strašno. Gasim mobilni. Opet mrak.

Bilo bi mi lakše kad bih mogla s nekim da razgovaram. Ali koga da zovem u pola noći? Baba mi je rekla da mojima ništa ne javljam. Žmurim. Zamišljam talase. Možda se tako umirim. Ostrvo... Čudan je osećaj biti na ostrvu. Gde god se okreneš — more. A šta ako se nona Luce i baba ne vrate? Trebalo je da krenem s njima ili barda sam

ostala u noninoj kući. Tamo sam naučila gde se šta nalazi, navikla sam na zvukove. Ovde čak nema ni zrikavaca. Nalazim se u nepoznatoj kući, s nepoznatim ljudima. Ležim u krevetu pored nepoznate sestre od ujaka. Vrti mi se u glavi. Loše mi je. Mislim da ću izgubiti svest. Uključujem mobilni. Da bar imam internet. U ovo doba mogu da pošaljem poruku jedino Peđi:

Da li si primetio da u Beogradu ima sve manje vrabaca?

Devojko, ja primećujem da ti imaš sve manje pameti. Sinoć mi pišeš o letenju, sad o vrapcima. Šta ti rade tamo u toj Hrvatskoj?

E, samo da znaš da ti moja baba više neće praviti sarme! — buktim od besa i šaljem brz odgovor.

Čim se dokopam interneta, blokiraću ga na *Fejsu*, majke mi. I njega i Julijanu. Takvi prijatelji mi ne trebaju. Neko hoda kroz kuću. Gasim mobilni. Koraci se približavaju. Pravim se da spavam.

— Ajme meni, šta radiš na tlehu?! — čujem glas starije ženske osobe.

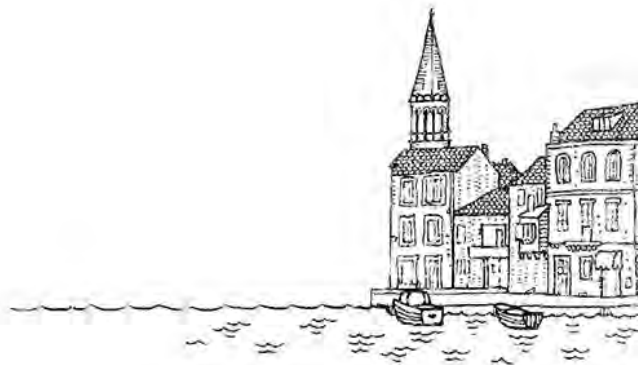
To mora da je Anina baba, nona Mirta. Pomaže mi da se vratim na krevet. Gurne mi jastuk pod glavu, pokrije me čaršavom i pomiluje po kosi. Ruka joj je hrapava. Gvirim kroz trepavice. Nona Mirta nećujno izlazi iz sobe i zatvara vrata. Sobu opet obasjava plavičasta svetlost. Stiže mi još jedna poruka...

Sofija, je l' tebi dobro?

Ne samo da ću ga obrisati s *Fejsa* nego iz života. Takav prijatelj mi stvarno nije potreban. Egocentrik! Kad njemu treba pomoć, naći će me ispod zemlje. A kad je meni potrebna pomoć, on me još i zeza. E dosta je bilo! Isključujem mobilni i ostavljam ga na ormariću pored čaše. Pokrivam se čaršavom preko glave.

A ja sam mislila da mi je prva noć u Starom Gradu bila najgora u životu.

Sedamnaesta noć

Ne kapiram zašto je baba tolike godine bila ljuta na dida Luku kad je on baš strava lik. I cela njegova porodica je vrlo simpatična. Ujutru smo svi zajedno doručkovali: Ana, Uobraženi, njihovi roditelji, deda Luka, nona Mirta i ja. Za stolom je bila velika galama. Teško mi je bilo da ih pratim. Povremeno sam se osećala kao da gledam strani film bez prevoda. S vremena na vreme ponudili bi me nekom hranom i onda nastavili svoje priče. Leks je držao glavu čas na mom, čas na Aninom kolenu. Nas dve smo mu krišom davale slaninu iz tanjira. Leks je kapirao da se radi o tajnoj operaciji, pa je bez zvuka i suvišnih pokreta gutao parčiće mesa.

U ovoj kući se jede u konobi. To je prostorija s debelim kamenim zidovima. U konobi je uvek sveže, čak i kad je napolju preko 40 stepeni. Na doručak sam otišla u spavaćici i bademantilu, drugu garderobu nisam imala. Bilo mi je užasno hladno, valjda mi se sve skupilo: i slabo sam spavala, i mučila me je neizvesnost zbog none, i plus mi je Ana pred svima rekla da govorim čudno i da me ništa ne razume.

— Sofija je rođena u Beogradu, u Srbiji, zato tako govori. Ona ne zna bodulski, ali se ti potrudi, pa ćeš je razumit. Sofija nam je rod — objašnjavala je nona Mirta, a ja sam stiskala viljušku u ruci. Mrzim kad sam u centru pažnje.

— Kako nam je rod? — Ana je nastavila da pita, a ja da stiskam viljušku.

— Lipo, njena baba Marija je tvon dida Luki sestra, isto ka šta mu je sestra i nona Luce. Razumiš? — strpljivo je govorila nona Mirta.

— A kako nam je Sofija rod kad nije rođena u Starom Gradu? — Ana je podigla pogled ka meni. Ukoliko se ovaj razgovor nastavi, mislim da ću polomiti viljušku na dva dela.

— Ako se maška rodi u kokošinju, da li to znači da je kokoš? — nona Mirti u pomoć priskače barba Josip.

— Ne, maška je uvijek maška, gdje god da se rodi — rekla je Ana i slegla ramenima.

Kada je Leks čuo da se reč *mačka* ponovila nekoliko puta, počeo je da laje. Svi su se nasmejali, pa i ja. I tako je viljuška ostala u jednom komadu. Kad smo završili doručak i pospremili sto, odrasli su dobili kafu, a mi, deca, voće. Dida Luka je motao duvan. Teta Dobrenka se zagledala u šare na stolnjaku. Nona Mirta je sipala šećer u kafu. Barba Josip je nešto zapisivao u svesku. Uobraženi je čistio smokvu. Ana je od predmeta na stolu pravila kocku. Leks je spavao ispod moje stolice, a ja sam razmišljala o tome da li će mi večno ostati trag viljuške na dlanu.

— Zvao san jutros bolnicu i rekli su da je Luce na kardiologiji. Danas će joj napraviti pretrage — rekao je dida Luka i pridobio svu moju pažnju.

— A gde je moja baba? — pitala sam zabrinuto.

— Mare je s njom u sobi. Našli su joj pomoćni krevet. Sad je tako, pa će vidit kako će bit.

Zadovoljio me je odgovor, pa sam začutala. Utom je barba Josip spustio olovku na svesku i pogledao Uobraženog:

— Luka, danas triba odnit uje na pet adresa u Vrbosku. Poj ti bicikletom, a ja ću danas rentirat brod.

— I ja ću u Vrbosku! I ja ću s Lukon u Vrbosku! — ponavljala je Ana.

— Ane, ti ćeš bit danas doma sa Sofijon — brzo je reagovala teta Dobrenka.

— A možemo i nas dvi poč u Vrbosku! Sofija, homo i nas dvi u Vrbosku? — Anine lokne su letele po vazduhu.

Klimnula sam glavom jer se to od mene očekivalo, mada pojma nisam imala o čemu se radi. Istog časa Ana me je uzela za ruku i odvukla u sobu. Otvorila je orman i ponudila mi svoju garderobu. Priznajem, bilo mi je lakše da obučem njenu tesnu majicu nego da odem u noninu kuću po svoje stvari. I dalje mi je bila sveža slika

obamrle none na nosilima. Dok sam se ja oblačila, ukućani su napumpali gume na biciklima, spakovali flaše s maslinovim uljem i napravili nam sendviče za užinu. I tako smo krenuli za Vrbosku...

Ana spava na svom krevetu, a za mene su doneli krevet iz boravka. Škure su privučene jedna uz drugu. U sobu se jedva provukao tanak zrak svetlosti ulične svetiljke. Ana i ja smo večeras malo pričale, a onda je ona zaspala. Ležim i gledam u plafon.

Danas kad smo išli za Vrbosku rekla sam Uobraženom da bih volela da letim i da o tome stalno maštam. On mi je obećao neku knjigu koja upravo o tome govori. Ali i on i ja smo na to zaboravili čim smo došli kući. Žurili smo da se istuširamo i izađemo u grad. Sad me baš kopka koja je to knjiga. Rekao je da će mi se sigurno dopasti. Za njega je to nešto najbolje što je ikad pročitao. Čim se ujutru probudim, tražiću mu tu knjigu. U stvari, čim se probudim, pitaću dida Luku za nonu. Poslednje novosti kažu da nona nije dobro. Trebalo bi da ostane bar još nedelju dana u bolnici, ali nona hoće kući. Spremna je da potpiše zahtev i da izađe na svoju odgovornost. Baba misli da je to ludo i da treba da ostane na ispitivanju. Ja verujem da nona najbolje zna šta je za nju dobro.

Večeras smo Uobraženi, Ana i ja bili u poslastičarnici. Ispunio mi se san da jedem *Velikog pirata* sa svojim vršnjacima. Nešto kasnije pridružila nam se i ekipa s *Lanterne*. Ispostavilo se da su svi oni prijatelji od Uobraženog. Onaj slatki plavi dečko je seo pored mene. Zove se Sven. On je Šveđanin. S njim smo razgovarali na engleskom. Zapravo, oni su razgovarali, a ja sam ćutala. Sven me je nekoliko puta pogledao pravo u oči i nasmejao se. Ja sam mu odgovorila na isti način. I to je bilo to.

Inače, Uobraženi uopšte nije uobražen. Naprotiv, pravi je drugar, tj. brat od ujke, tj. drugi rođak. Odlučila sam da ga više ne zovem Uobraženi, već Luka rođak. Tako ću da ga razlikujem od Luke brata i Luke dide.

Luka rođak ima svoju sobu i svoj kompjuter. Ide u gimnaziju u Splitu. U Starom Gradu nema srednje škole. U septembru kreće u drugu godinu, isto kao i moj Luka. Uobraženi, tj. Luka rođak planira da studira medicinu u Zagrebu. Želi da bude hirurg. Koji car! Ja pojma nemam šta ću da radim u životu. Pojma nemam ni koju srednju školu da upišem. Mama me nagovara da idem na ekologiju i

da jednog dana preuzmem *Oblutak*. Baba navija za ekonomiju, a tata misli da fakultet uopšte nije bitan.

— Sofija, danas ti je najvažnije da se služiš kompjuterom i da govoriš strane jezike. Koga zanimaju tvoje diplome? Iskoristi mladost da putuješ, sad bar ima tih jeftinih avionskih karata — savetovao me je tata dok smo gledali neku putopisnu emisiju na televiziji.

Kod Ane u sobi nema komaraca. Uključen je aparat koji ih rasteruje. Nije ni vruće kao kod none. Radi klima. Na tavanu očigledno nema miševa, a za sada nisam videla nijednu smrgoricu. U bojleru uvek ima tople vode. I uopšte, život u ovoj kući odvija se u mnogo većem redu nego kod none. Ipak, jedva čekam da se vrate baba i nona iz Splita, pa da opet spavam u zelenoj sobi.

Vrboska je malo mesto u blizini Starog Grada. Nismo išli asfaltnim putem, već prečicom, kroz polja i livade. Svako od nas je u korpi na svom biciklu imao po četiri flaše ulja. Ja često vozim bicikl oko jezera na Adi, ali Luka rođak i Ana imaju mnogo bolju kondiciju od mene. Morali su svaki čas da staju i da me čekaju. Da je baba znala da sam krenula bez šešira i gumenih čizama, mislim da bi se momentalno šlogirala. Ona bi bila zadovoljna jedino kad bih se po Hvaru kretala u astronautskom odelu. Što je sigurno — sigurno je! Kao da joj čujem glas:

— Sofija, da li ti znaš da su poja prepuna guja? Hoćeš da ostaneš bez noge? Je l' to hoćeš? Ako hoćeš da se u Beograd vratiš bez noge, onda slobodno kreni u japankama...

Toliko mi je baba usadila strah od zmija da sam sve vreme gledala levo-desno i budno motrila da mi se neka ne pojavi ispred bicikla. Glava me je zbolela od napetosti. Laknulo mi je kad smo se dočepali asfaltnog puta pred Vrboskom.

Anina soba gleda na ulicu. Ovde svaki čas neko prolazi ispod prozora. Mnogo je bučnije nego kod none. Ovde nema ni svih onih mirisa iz noninog vrta. Nedostaju mi zrikavci. Dobro, ali ovde je Leks. On vredi za deset. Spuštam ruku na njegovu glavu i mazim ga.

Ta Vrboska je mnogo lepa. U centru ima most preko kanala. Liči na malu Veneciju. Kad smo razdelili maslinovo ulje prema barba Josipovom spisku, otišli smo na plažu. Ja nisam imala kupači kostim, pa se nisam kupala. Još bolje. Sve u svemu, drago mi je što sam danas

bila u Vrboskoj zahvaljujući Ani. Ona ume da izgura ono što želi. Podseća me na moju babu. I Ana ima naviku kao baba da pravi oblike od predmeta na stolu. Večeras je u poslastičarnici sazidala kuću od svih naših telefona. Kad malo razmislim, Ana i liči na moju babu. Ima kovrdžavu kosu i krupne oči. I vrlo je lepa. Baš čudno! Baba i Ana su toliko slične, a nikada se nisu videle u životu. Da, još jedna stvar im je zajednička — obe vole da se sređuju i da prate modu.

Dok smo jeli sendviče na plaži, Luka rođak je pričao da preko leta ne stiže baš mnogo da ide na kupanje jer mora da pomaže tati oko iznajmljivanja čamca i prodaje vina i maslinovog ulja. Plus je rekao da će morati da nađe još jedan posao kako bi uštedeo pare za Split. Barba Josip i teta Dobrenka su držali cvečaru, ali nisu mogli više da plaćaju zakup za radnju, pa su je zatvorili. Leti cela porodica radi šta stigne, a zimi uglavnom žive od dida Lukine penzije. Ala mi je ovo poznato!

Neko tiho kuca na vrata od sobe. Osluškujem. Možda mi se učinilo.

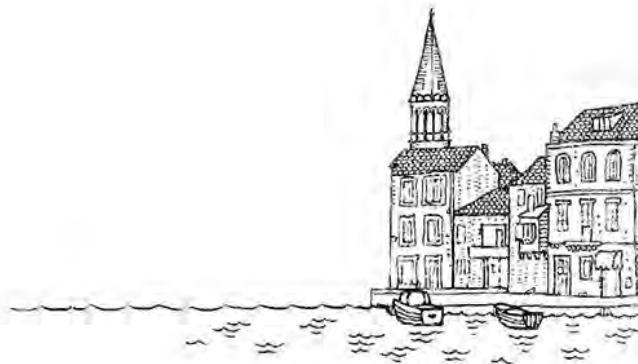
— Spavaš? — šapuće Luka rođak i ulazi u sobu.

— Ne — brzo odgovaram i uspravljam se u krevetu.

— Evo ti knjiga o kojoj san ti danas govorio, a evo ti i lampa na bateriju. Laku noć.

Luka rođak izlazi iz sobe, ja kačim lampu za korice knjige i počinjem da čitam.

Osamnaesta noć

Danas sam išla u noninu kuću da uzmem punjač za mobilni i još neke svoje stvari. Ana i Luka rođak su pošli da mi prave društvo. Dok sam se pakovala, oni su sedeli u boravku i čekali me.

Ležim. Prisećam se današnjeg dana. Ana je zaspala. Osećam po disanju. I ja ću uskoro. Luka rođak je izašao s društvom. Teta Dobrenka i barba Josip gledaju neki film u dnevnom boravku.

Kad sam jutros ušla u nonino kupatilo da uzmem pribor za higijenu, pala mi je na pamet ideja da izribam lavabo, kadu i WC šolju. Kad se vrati kući, nona će prvo poželeti da se istušira. I dok sam ja izvlačila visok sjaj na slavini, Ana se bacila na pranje sudova. Luka rođak se dohvatio metle i krenuo da čisti dvorište. Tako je to počelo.

Okrećem se u krevetu. Neki stranci prolaze ulicom. Glasno se smeju. Rekla bih da su Italijani. Pun ih je Stari Grad. Luka rođak kaže da bi ova turistička sezona skroz pukla da njih nema ovog avgusta. Isto kaže i nona. Ona još tvrdi da turizam u Starom Gradu nije onakav kakav je bio nekad.

Kad smo otvorili nonin orman, našli smo peraja, započeti džemper i vunicu, karirani štof na metar, punu kesu veštačkog cveća i gramofon.

— Zvučnici su gore, na soli! — setila sam se. — Stoje na podu, pored psihe.

Vilo brzo smo povezali žice. Da ne veruješ, gramofon je radio. Još su nam samo nedostajale ploče. Prevrnuli smo celu kuću i našli jednu jedinu *Fly me to the moon* Frenka Sinatre. Kad je muzika počela, Luka

rođak mi se naklonio i pitao me za ples. Ja sam se smejala kao luda dok me je vrteo po dnevnom boravku. Istim tempom sam nastavila da se smejem i dok su igrali Ana i Luka rođak. Totalno ludilo. Posle smo igrale Ana i ja. Luka rođak je stavio nono Matin šešir i izigravao Sinatru. Iz kamarina sam donela nonine crvene cipele. Ani su bile ogromne, ali se ona u njima savršeno snalazila.

*Fly me to the moon,
let me play among the stars...*

Pevali smo uz Sinatru i vrteli se po sobi. U jednom trenutku stavila sam peraja i krenula da izigravam glupog Avgusta. Da bih što bolje dočarala svoj lik, na sebe sam natukla započeti štrikani džemper. Klupko vune sam prebacivala iz ruke u ruku, onda sam ga dobacila Ani, Ana Luki, Luka meni, ja njemu, on Ani... I na kraju smo se cerekajući strovalili na pod, sa svih strana umotani vunicom. Trebalo nam je pola sata da se ispetljamo.

— Da li ste znali da ja postojim? — iznenada sam ih pitala.

— Ne. A da li si ti znala da mi postojimo? — gledala me je Ana širom otvorenih očiju.

— Ne — odgovorila sam posle kraće pauze.

— Jednom si rekla da imaš brata... — Luka rođak je podigao obrve.

— Da. Zove se isto kao i ti, Luka. Jedva čekam da i njega upoznate. Trenutno kampuje s društvom na Srebrnom jezeru. Vozio je bicikl i povredio nogu i već danima mi ne odgovara na poruke. Ali on je takav. Odgovori mi tek na svaku desetu poruku.

— Isto kao i ti, Luka — Ana je uprla prst u brata.

Nona će se oduševiti kad vidi kuću. Obrisali smo prašinu, usisali podove, presvukli posteljinu, stavili čiste stolnjake, nabrali cveće za vazu. Na ormariću pored noninog uzglavlja napravila sam ikebanu od plastičnog cveća i bila sam veoma zadovoljna.

— Umjetno cviće je samo za grobje. Boje ga skloni — upozorila me je Ana. — Naša nona kaže da umjetno cviće u kući donosi nesriću.

— Ma daj, Ana, ne peglaj! — brzo se javio Luka rođak. — To je praznovjerje! Nona Luce uopće nije takva. Osin toga, ona je jaka, ozdravit će, još ćemo mi jest njenih fritula.

Luka rođak je bio vrlo odlučan u svojoj izjavi, ali sam ja istog časa stavila veštačko cveće nazad u kesu. Dobro sam je uvezala, vratila u orman i okrenula ključ u bravici. Ne znam uopšte odakle mi ta glupa ideja. Inače, moja mama prezire veštačko cveće. Mi ga nikada nismo imali u kući. Stvarno ne znam šta mi je bilo. Kao da mi je svraka popila mozak.

Stomak mi se stegao. Nervozno sam se vrtela po krevetu. Bože, molim te da nona bude dobro. Neću više nikad da se svađam s Lukom, ni s babom, ni s Peđom, evo ni s Julijanom, lajkovaću joj je sve slike iz Grčke i napisaću joj na *zidu* da je prelepa, samo da nona bude dobro, i da se vrati kući, i da sve bude kao pre dva dana. Ako treba, lajkovaću i onu sliku na kojoj Darija hrani Marka lubenicom. Samo da noni bude dobro. Zatvaram oči. I taman da zaspim, čujem Leksa kako laje. Otvaraju se ulazna vrata. Leks radosno keve i trči po antreu. Vratio se Luka rođak.

— Luka, 'oćeš nešto izist? — pita ga teta Dobrenka iz dnevnog boravka.

— Može. Ja bih ribu, ako je ostala od obida. A di su Ane i Sofija?

— Legle su. Biće da su već zaspale. Nemoj vikati! — utišava ga teta Dobrenka.

Luka rođak je bio u pravu za knjigu. Potpuno me je rasturila. To je to! Sinoć kad sam je uzela u ruke nisam je ispustila dok je nisam pročitala. Pred kraj mi je nestala baterija u lampi, pa sam morala da upalim veliko svetlo. Na sreću, Ana se nije probudila, a i ostali ukućani su uveliko spavali.

A onde, na pučini, potpuno sam, daleko od čamca i obale, vježbao je galeb Džonatan Livingston. Na visini od trideset metara pružio je svoje opnaste nožice i uzdigao kljun silno se upinjući da krilima izvede bolno težak okret izvijenog tijela. Taj okret je značio da će letjeti polagano, pa je usporavao let sve dok mu vjetar nije postao šapat u lice, dok okean nije postao nepomičan pod njim. Stisnuo je oči da bi usmjerio pažnju, zadržao je dah, napregnuo sve snage da izvede još samo... dva, tri... centimetra... tog... okreta...

Tog jutra sam ustala tek u podne. Živ blam me je pojeo. Svi su uveliko bili na nogama. Dok smo išli ka noninoj kući, zahvalila sam se Luki rođaku za knjigu.

— A koja je to knjiga? — Ana je radoznalo pogledala u brata.

— *Galeb Džonatan Livingston*.

— Hoćeš je i meni dat? — glavna glumica junior stupila je na scenu.

— Još si mala za tu knjigu — Luka rođak je vodio diplomatski razgovor.

— Nisan ja mala — juniorka se grčevito borila za svoje mesto pod reflektorima.

— Jesi li pročitala knjigu šta san ti dao početkon lita? — Luka rođak baš zna s ljudima.

— Ako misliš na *Malog princa*, nisan još.

— E, kad je budeš pročitala, dobit ćeš i galeba — Luka rođak je značajno pogledao sestru i pritisnuo kvaku od kapije. Ušli smo u nonino dvorište.

— Znaš koji mi je deo najbolji? Kad je hteo da podeli svoj uspeh s drugim galebovima, a oni su ga iskulirali... — živo sam govorila hodajući kroz dvorište.

Eto i ja jednom da kažem šta mislim. Pričala sam kao navijena, a Luka rođak je klimao glavom i završavao moje rečenice.

— Da, znan! I ne samo to nego ga je starješina okrivio da je osramotio svoje jato. Čak ga je izopćio iz jata i naredio mu da ode živjeti na Daleke hridi.

Luka rođak tek što je ovo izgovorio, ja sam već zaustila sledeću rečenicu:

— Ali to nije bilo fer! Džonatan im je ponudio nov smisao života, međutim niko nije želeo da ga sluša!

— Ajme, osa! Čapala me osa! Upomoć! Upomoć! — glavna glumica junior u trenutku je dobila svu našu pažnju.

Pokušavala sam da je umirim dok je Luka rođak otrčao u noninu kuhinju po crni luk. Isekao ga je na pola i prislonio ga Ani na ruku. Crni luk je brzo izvukao žaoku i juniorka je prestala da se dernja. To je bilo dobro, ali nije bilo dobro što smo Luka rođak i ja prekinuli priču o Džonatanu. Događaji su nas odveli u sasvim drugom pravcu.

Osluškujem. Koraci u antreu. Kucanje na vratima. Luka rođak proviruje i pita me:

— Spavaš?

— Ne još.

— Imaš pozdrave od Svena.

— Kog Svena? — pitam, mada vrlo dobro znam odgovor. — Onaj Šveđanin ča je bia s nama u slastičarni — objašnjava Luka rođak.

— Aha, on! — izgleda da je i meni krenula gluma od ruke. — I šta kaže Sven?

— Da si mu smišna. Laku noć.

Luka rođak zatvara vrata i ja istog trena krećem da igram po oblaku. Frenk Sinatra peva. Sven se njiše u ritmu muzike. Smeje se. I ja se smejem. Pružam mu ruke. On me vrti ukrug. Ja sam u noninim crvenim cipelama. Julijana ne bi verovala kako plešem na štiklama od dvanaest centimetara. I to još sa Šveđaninom, koji je za glavu viši od mene. Oblak ulazi u noć. Plovi ka mesecu. Sven me privlači k sebi. Drži me oko struka. Ljubi me u vrat. Plešemo među zvezdama. Ja ćutim na srpskom, Sven ćuti na švedskom, ali to nije ona neprijatna tišina. Naprotiv. To je ona tišina kad ti je sve jasno. Kad ti reči nisu potrebne. Zvezde su mi na dohvat ruke. Mogu da ih uberem, da ih spustim u džep, da ih zakačim na spavačicu ili da ih stavim u kosu. Ali šta će mi sad zvezde?! Sad plešem sa Svenom.

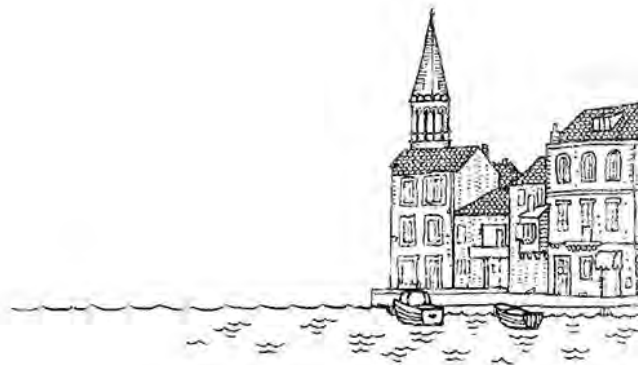
— Sofija — Luka rođak opet proviruje na vratima — na *Jutjubu* se pojavia snimak kako plešeš po noninoj kući s perajima na nogama.

— Šta? — skočim kao oparena iz kreveta.

— A, jesan li te? Jesan, jesan! — Luka rođak se smeje, zatvara vrata i odlazi u svoju sobu.

Ništa od spavanja. San mi se razbio u hiljadu staklenih raznobojnih zrnaca. Šta ču, skupljam ih po jastuku i pravim kaleidoskop. Prinosim ga oku i šta vidim? Sven i ja se ljubimo, a oko nas se prelama milion boja. Crvena, nebo-plava, narandžasta, zelena, opet crvena, žuta koja prelazi u zlatnu, ljubičasta, siva, modra, braon, srebrna...

Devetnaesta noć

Danas je bio moj naj-naj-naj-naj-lepši dan otkad sam došla u Stari Grad. Zapravo, ovo je moj naj-naj-naj-lepši dan u životu. Baba je javila da nona sutra izlazi iz bolnice i da ih čekamo na trajektu u pola pet. To je prva lepa vest. Druga lepa vest je da smo Sven i ja ležali na plaži na istom peškiru. Treća lepa vest je da su mama i tata predali projekat i da će s Lukom doći ovamo. Tata mi je rekao da Luka nije mogao da stane na nogu, toliko se povredio. Sad je mnogo bolje, lekari su mu fiksirali koleno. Čekaju se još neki rezultati.

Danas smo Luka rođak i ja organizovali porodičnu konferenciju na *Skajpu*.

— Meštrec, čujen da si pa s bicikleta — Luka dida pitao je Luku brata.

— Da, bila je kiša i bilo je klizavo i, kad sam zakočio, prednji točak mi je otišao na desnu stranu i sleteo sam s puta. Izgubio sam ravnotežu i pao sam svom težinom na koleno, a bicikl je pao preko mene — Luka brat je detaljno opisao svoju nezgodu. Jedino nisam provalila da li se on tom pričom žalio ili hvalio.

— I ja san isto biciklon sletio s ceste. Cili san se razbia — verzija Luke rođaka bila je mnogo sažetija.

— Naša obitelj ima nadimak Bicikletovi jer je moj bižnono Andro prvi donia biciklu na otok Hvar. A vidin vas dva ste proslavili ovi naš nadimak. Jedan je udria kolino, a drugi se cili razbia. E moji Bicikletovi!

Posle su se u razgovor uključili i svi ostali, ako se to uopšte može nazvati razgovorom. Mama i nona Mirta su sve vreme plakale, mama

sa one, a nona Mirta sa ove strane monitora. Teta Dobrenka je malo mahala u kameru, a malo je trčala do kuhinje da obiđe supu na šporetu. Tata je kao lud jurio Cvrleta kamerom po našem stanu, a on je bežao i sakrivao se ispod kreveta, iza fotelje, u ćošak, na terasu... Za to vreme barba Josip je lampom osvetljavao Lekska kao da je na saslušanju. Za razliku od nervoznog Cvrleta, Leks je mirno ležao ispod stola i spavao, potpuno nezainteresovan za policijsku sijalicu, a još manje za konferenciju na *Skajpu*. Pokušavala sam da pridobijem pažnju pasa na svoj način:

— Cvrle! Cvrle! Leks! Leks! Cvrle!

Ponavljala sam njihova imena, ali potpuno bez uspeha. U želji da me podrži, Ana mi se pridružila:

— Leks! Leks! Cvrle! Leks! Cvrle!

Sve u svemu, kada je Luka dida rekao da je vreme za ručak, svima je laknulo. Koliko god da je taj *Skajp* koristan, toliko je naporan, neprijatan i neprirodan. Naročito za rodbinu koja se ne poznaje.

Posle ručka Luka rođak morao je da odnese vino i vodu nekim strancima koji su bili u jednoj od starogradskih uvala. Pozvao je Anu i mene da mu pravimo društvo. Bile smo presrećne. Čamac je poskakivao po talasima, a Luka rođak je pevao:

— *Nisan ti nikad poklonio buket, al' tetoviro san tvoje noge na svoje ruke...*

— Šta to pevaš? — nadjačavam se s Lukom rođakom i zvukom motora.

— To su *Dječaci*, rep grupa iz Splita.

— Ja najviše volim *Bile starke* — uključila se i Ana u nadvikivanje.

— A šta ti je to? — pokušavam da pohvatam o čemu govore. — To su isto *Dječaci* — objašnjava mi Ana i kreće s pesmom. — *Bile starke, bile starke, 90 posto žena nosi bile starke...*

— I moj brat sluša rep — pravim se važna. — On sluša Marčela.

— *Darko ima deset godina i nema užinu za vreme odmora. Njegovi nemaju posla, on ima 30 kila s knjigama...* — repuje Luka rođak i klati se u ritmu.

— Kako znaš? — pitam ga ozareno.

— A ko ne zna Marčela?! — smeje se Luka rođak. — Pročita san i njegovu knjigu.

Otvaraju se vrata od sobe. Ulazi Ana i na kosi donosi miris cvetnog šampona.

— Sad možeš ti — pokazuje na kupatilo.

Uzimam spavačicu i čist veš. Odlazim na tuširanje.

Danas sam htela da ispadnem iz čamca kada sam videla Svena na obali. Vino i vodu smo doneli zapravo za njegove roditelje. Luka rođak je to znao, ali mi nije rekao. Hteo je da me iznenadi. I jeste me iznenadio. U toj uvali je bilo veliko društvo. Uglavnom stranci. Pekli su ribu i dobro se zezali. U plicaku je bila gomila dece. Sven je prošao pored svih njih i pružio mi ruku da lakše izađem iz čamca.

Nikako da potrefim vodu na slavini — ili je previše vruća ili je previše hladna. Totalna šok terapija. Moguće da teta Dobrenka pušta vodu u kuhinji, takve stvari se dešavaju i u našoj kući. Uh, konačno uspevam da podesim slavine.

Svenovi roditelji su nas pozvali na prženu ribu, ali im je Luka rođak rekao da smo mi već ručali i da moramo odmah nazad jer treba tati da vrati čamac. Bilo je užasno vruće. Sto stepeni u hladu i dvesta na suncu. Ana je rekla da neće ući u čamac dok se ne rashladi u moru. Iako je njen brat bio apsolutno protiv toga, ona je ipak skočila na glavu i zaplivala. Odmah za njom sam skočila i ja, za mnom Sven, a za Svenom i Luka rođak. A šta je mogao drugo da uradi? Pravila sam zamahe rukama i klizila po vodi.

Volim što sam baš ja u svom telu, a ne neko drugi, pomislila sam i okrenula se na leđa. Lebdela sam na površini mora, kao Džonatan Livingston na nebu.

Mama je bila u pravu, sve što se ide dalje od Starog Grada, plaže su lepše. A tek more! Takvu plavu boju videla sam jedino na reklamama. Ana se priključila deci u plicaku, a Sven i Luka rođak zaplivali su u dubinu. Prvo sam krenula za njima, ali sam onda promenila smer. Sven nije Marko, pa da ga jurim.

Zatvorila sam slavinu i uzela peškir. Umotala sam ga oko glave. Po zamagljenom ogledalu nacrtala sam talase, jedrilicu, sunce, ribe, morsku zvezdu i srce.

Sven je presladak, ali presladak. Oči su mu plave kao moja somotska haljina u kojoj sam recitovala u vrtiću. Šiške mu stalno padaju preko očiju, pa ih on sklanja zabacivanjem glave. Kad smo izašli iz mora, ponudio mi je da legnem pored njega na peškir. Na

moju veliku žalost peškir je bio ogroman, pa se nismo ni dodirnuli. Dok smo ležali na peškiru, on mi je nešto pričao, ali ga ja nisam slušala. Samo sam mislila o tome kako je sladak i kako bih volela da se udam za njega. Htela sam da se slikamo, ali mi je bilo glupo, da ne pomisli da sam neka jadnica, kao Julijana.

Oblačim spavaćicu. Ne mogu da verujem! Upravo sam dobila menzis. Koji sam ja baksuz! Užas! A dogovorili smo se da sutra opet idemo na plažu sa Svenom. Ubiću se, majke mi! Dobila sam nedelju dana ranije. Nije fer! To stvarno nije fer! Sad će i bubuljice da mi izađu. Plače mi se. Ulazim u sobu, gasim svetlo i ležem u krevet. Ana ne mrda i ne progovara. Sigurno je već zaspala. Povlačim čaršav do brade.

— S i S — trgne me glavna glumica junior. Znači nije zaspala.

— Šta ti je to? — čudim se.

— Ljubavna priča — Ana izgovori i prasne u smeh.

— Kakva ljubavna priča? — pitam, mada počinjem da naslućujem o čemu se radi.

— Sofija i Sven — Ana se ne zaustavlja. — Iman ja i sliku!

— Kakvu sliku? — već sam na nogama. — Reci, kakva slika?! Reci! O kakvoj slici je reč?

— Slikala san vas dok ste ležali na plaži. Pari kao da ste muž i žena.

— Daj da vidim, daj! — vučem je za ruku da ustane. — Pokaži mi, pokaži. Hoću da vidim sliku!

— Vidi je na *Fejsu*! Tagovala san te!

— Anaaaa! Ubiću te! — ljutim se, a zapravo sam presrećna.

Otvaraju se vrata od sobe.

— Ča je sad bilo? — pita teta Dobrenka.

— Sofija se zajubila, eto ča je! — kao iz topa će Ana.

— Nisam, što lažeš, nisam se zaljubila... — stavljam joj ruku preko usta da ne može više da govori.

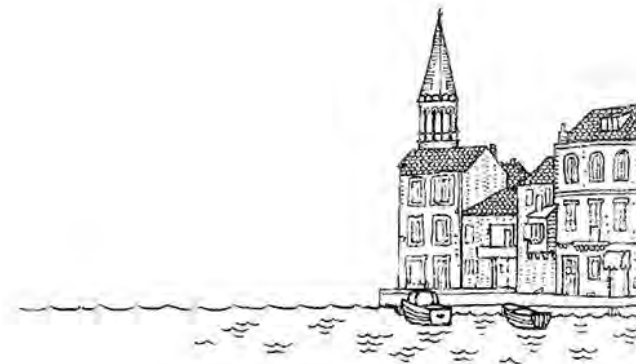
— Jesi, jesi. Zajubila si se u Svena — Ana uspeva da se oslobodi moje čelične kandže.

— Ane, muči! — teta Dobrenka me brani. — Nemoj više dosađivat Sofiji.

Pored teta Dobrenke se provuče Leks. Stane ispred mene i počne da laje.

— Evo, i Leks kaže da si se zajubila u Svena! — urla Ana od smeha i jurca po sobi. Ja jurcam za Anom, Leks za mnom, a teta Dobrenka za Leksom.

Dvadeseta noć

Sama sam u zelenoj sobi. Baba je kod none. Gledam u plafon i osluškujem. Osim zrikavaca ne čujem ništa drugo. Možda su obe zaspale... mada ne verujem. Baba me je nagovarala da spavam i noćas kod Ane, ali nisam htela. Noni je loše. Ne može na noge. Čini mi se da je za ovih nekoliko dana ostarila nekoliko godina. Izgleda izmučeno i daleko. Kao da to više nije nona, moja nona. Svi smo došli na pristanište da je sačekamo, ali mislim da nikoga nije videla. Odmah su je ubacili u kola hitne pomoći. Baba i Luka dida su ušli s njom, a nona Mirta, barba Josip i teta Dobrenka odvezli su se do grada svojim kolima. Luka rođak, Ana i ja krenuli smo pešice stazom kraj obale. Gledala sam ljude kako se kupaju i sunčaju, kako su veseli i kako im je život divan. I meni je bio do juče. A sada...

Sećam se kako baba i nona stoje na pristaništu i grle se. Sećam se kako vučem kofere, gundam i želim da zavrličim babinu jastučinu u more. Sećam se kako nona i baba sede ispod venjaka i smeju se. Sećam se seansi među paradajzom i salatama. Bila sam ubeđena da će se nona oporaviti, ali lekari kažu da je stanje kritično. Nije fer. Život je nepravedan. Otkako je nona došla iz Splita, sve se promenilo. I kuće, i ulice, i ljudi, i čamci, i mirisi, i plaža, i hrana, i nebo, i sve. Sve se promenilo, a nona najviše. Ona samo leži, čuti i ne otvara oči.

Luka dida, baba Marija i ja ceo dan smo proveli sedeći pored noninog kreveta. U jednom trenutku baba je stala pored brata, spustila mu ruku na rame i rekla:

- E moj Luka, zar će prva partit Luce, a ona je najmlaja od nas?
- E... — tiho je kazao Luka dida i savio glavu.

Partit znači otputovati, ali i umreti. Oba značenja mi teško padaju. Ne želim da me nona ostavi. Tek što smo se upoznale! Došlo

mi je da vrištim i da se bacam po podu pored noninog kreveta. Ali nisam. Ostala sam mirna na stolici. Bez pokreta i bez reči. Posle je došla Ana po mene, pa smo zajedno otišle kod njih na večeru. Nisam bila gladna, ali sam ipak krenula.

U konobi je bilo tiho. Gledala sam kako se maslinovo ulje sliva iz flaše na blitvu i krompir. Nikome nije bilo do priče, a još manje do jela. Leks je osetio da nismo raspoloženi. Mirno je ležao kraj vrata, mada nije spavao. Tako isto i Cvrle tačno zna kad treba da se povuče. Setila sam se kako smo nona, baba i ja skupljale puževe po vinogradu i kako smo igrale karte na terasi. Setila sam se i kako se nona ogledala, i kako je bila lepa, i kako sam htela da je zagrlim, ali ipak nisam... I tada mi je grunuo vodopad iz očiju. Spustila sam kašiku u tanjir, odgurnula stolicu i izletela iz kuće. Čula sam Luku rođaka kako me zove i teta Dobrenku koja ga zaustavlja:

— Luka, pusti je! Neka je malo sama. To joj je sad potriba.

Teta Dobrenka je bila potpuno u pravu. Trčala sam uz obalu. Želela sam da budem daleko od grada i ljudi. Mimoilazila sam se sa strancima i njihovim gumenim dušecima, perajima, maskama, torbama, šeširima... Oni su išli nogu pred nogu, umorni od mora, sunca i dangube. Išli su u svoje apartmane da se srede za večernje provode. Mrzela sam ih sve odreda. Bili su nesnosno poletni i bezbrižni. To nije moglo da se izdrži. Trčala sam i plakala. Zaobilazila sam majke i njihove bebe, jurila pored klupa i staraca, sudarala se s biciklistima, umalo nisam otišla pod točkove motora. Trčala sam kao muva bez glave preko šljunkovitih plaža i preko peska, i trčala sam preko betona, i utabane zemlje, i preko borovih iglica, i trčala sam pored stena, i trčala, i plakala, i trčala, sve dok nisam ostala potpuno sama. Tada sam počela da urlam:

— Nije fer! To nije fer! Život nije fer! Ja hoću nonu! Hoću moju nonu! Nije fer!

Od suza su mi bile mokre i čarape. More me je gledalo i slušalo i ja sam znala da me razume. Sve mi se skupilo. Sve. Evo ovde, u grlu, i ovde, u grudima. Mama, tata i Luka ipak neće doći. Luka mora da miruje, ne sme ni da se kreće, a kamoli da putuje.

— Neka ga tata čuva, dođi ti — nagovarala sam mamu dok sam nervozno klatila nogama na zidiću preko puta *Gradske kavane*.

— Znaš, Sofija... u Starom Gradu nisam bila tolike godine. Ne mogu tek tako da dođem... — mama je teško sastavljala rečenice. — Morala bih da donesem poklone, a znaš da smo bez para... Teta Mirta je ostarila, jedva sam je prepoznala... A teta Luce...

— Ona umire, mama, ako sad ne dođeš, možda je nikada nećeš videti! — viknula sam u mobilni i privukla pažnju svih konobara i gostiju.

— Sofija, ti to ne razumeš, moram da se pripremim... — mama je bila na ivici plača, a ja je nisam ostavljala na miru. — Kakva priprema, kakvi pokloni, mama, ovde niko ništa ne očekuje od tebe, samo dođi!

— Sofija, moram da se pripremim, u duši moram da se pripremim, ti to ne razumeš, velika je to bol... — mama je govorila kroz suze.

— Mama, o čemu ti govoriš? Teta Luce je na samrti...

— Sofija, nemoj da me mučiš!

— Nona Lucija mi je poklonila medaljon. A znaš ko je u medaljonu? Znaš ko?

— Ne znam, Sofija.

— Ja kad sam bila beba! — vičem sve jače. — Nona Luce čezne da te vidi, da upozna tatu i Luku. Ona to nikada nije rekla, ali sam ja to osetila iz svakog njenog pogleda i pokreta...

— Nemoj me, Sofija, nemoj me — mama plače.

— Tata, onda dođi ti! — ne odustajem od svoje ideje. — Nona Luce je sjajna, moraš da je upoznaš. Sasvim je drugačija od baba Marije. Ti bi se oduševio njom! Za nju je važnije da su ljudi srećni nego da je kuća sređena. Tata, kad ti kažem, nona Luce bi ti se mnogo dopala... Ona je sjajna! A tek kako voli životinje! Tata?! Tata?! Da li si tu?

— jesam, Sofija.

— Pa što čutiš? Hoćeš da dođeš, tata? Dođi da upoznaš moje rođake, u stvari naše rođake? I Barba Josip je ostao bez posla. I on ide na pecanje. Možete da idete zajedno. Je l' dolaziš?

— Teško, Sofija. Još nam nije stigla nikakva uplata... — tata mumla sebi u bradu.

— Pa pozajmi, rekao si da ćeš da pozajmiš pare. Pozajmi samo za autobusku kartu. Ovde ti pare i ne trebaju. Nona ima baštu, ovde ti ne trebaju pare. Tata, da li dolaziš?

— Ne, Sofija. Više nemamo od koga da pozajmljujemo... Hrvatska je druga država...

— Ali, tata, priroda ne zna za granice, to si mi ti govorio, je l' tako da jesi? Priroda pripada planeti, a ne političarima, to si mi isto govorio. Granice su izmislili ljudi... Tata! Tata, dođi, molim te!

Veza je pukla. Nisam više zvala kuću. Moji ne dolaze. Nona je na samrti. Zrikavci pevaju. Pas laje u daljini. Vruće je. Komarci mi lete oko glave. Prestala sam da ih ubijam. U pravu je nona kad kaže da su i oni božja bića.

Baba je danas raskinula sa Udvaračem. Čim je čuo da se vratila u Stari Grad, brže-bolje je dojurio sa cvećem u ruci.

— Šjora Marija, moran van reč da vas je bol učinila kruto lipšon — Udvarač je obasipao babu komplimentima. — Sad van ne bi da ni sedamdeset dvi godine.

U nekoj drugoj prilici glavna glumica senior bi zatrepkala očima i osmehnula se, ali babi danas nije bilo ni do čega, a kamoli do udvaranja.

— Kako vas nije sram! Sestra mi je na umoru! Osin toga ja i neman sedamdeset dvi, nego šezdeset devet. Zbogon!

Udvarač je izleteo iz kuće, a za njim je poletelo i cveće. U drugoj prilici bih likovala, ali mi danas nije bilo ni do čega, a kamoli do babinog Udvarača.

Vruće je. Ustajem i gledam kroz prozor. Tiho je. Tek ponekad u daljini prođe koji automobil. Celog dana me boli stomak. Izašle su mi i bubuljice, ali me to sad savršeno ne zanima.

Mnogo mi je žao što mama, tata i Luka neće doći. Mnogo. A baš sam se radovala. Htela sam da im pokažem gde kupujem hleb, i kako berem paradajz i salatu, i koja su dobra mesta za kupanje, i htela sam da im pokažem zidić gde se hvata internet, i koji jastuci idu na terasu a koji u dvorište, i htela sam da ih vodim na *Velikog pirata*, i da im pokažem gde je tačno nona sedela kad sam joj pokazivala Cvrletove slike...

Vraćam se u krevet. Čujem babu da hrče. Dobro je što je zaspala. U bolnici joj je bilo grozno, stavili su joj pored nonine postelje krevetac za bebe, u koji nikako nije mogla da se spakuje. Danas su je ekstra smorile i komšinice.

— A kad je partia moj Duje, ja nisan mogla ni kruh stavit u usta. Izgubila san deset kila u dva dana, a vidin, Mare, ti možeš ist — babu je podbadala jedna komšinica.

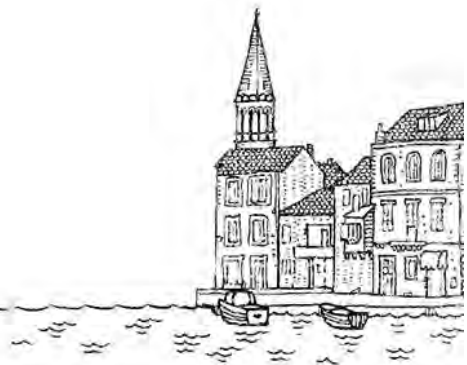
— A moja mater je isto ka Lucija umrla u svojoj posteji, nije tila ostat u bolnici — na prvu se nadovezala i druga komšinica.

— Moja sestra je još živa, a meni nije do čakulanja. Pojte vi lipo doma! — otpratila ih je baba do kapije, ušla u kuću, zaključala vrata, prekrila lice rukama i počela da plače.

Umorna sam, i peku me oči, i boli me stomak, ali ne mogu da zaspim. Samo žmurim, tako mi je lakše. Slušam zrikavce. Baba je prestala da hrče. Kada je deda Steva bio bolestan, isto je bilo grozno u kući, ali ovo sada je mnogo gore. Ležim na leđima, ruke su mi pored tela. Više mi nije ni do letenja. Danas čak nisam išla ni na *Fejs* da vidim kako Sven i ja ležimo jedno pored drugog na peškiru. Ana kaže da je super slika. Tačno znam šta bi nona rekla kad bi videla mene i Svena:

— Ajme, ća ste lip par. Ka da gledan Mateta i mene na vjenčanju.

Dvadeset prva noć

Još jedna duga noć. Bacila sam se babi u zagrljaj i zajecala: — Ja sam kriva što je nona umrla... Sanjala sam da leti i da je sva u belom, kao anđeo. I da ima dve crvene fleke ispod srca. Ja sam kriva. I još sam pored njenog uzglavlja napravila ikebanu od veštačkog cveća, a to je nesreća.

Sedela sam na babinom krevetu i jecala. Ona me je grlila i ljuljala kao da sam beba.

— Nisi ti kriva. Niko nije kriv. Nona je umrla od srca. Kad smo bile u bolnici, rekla mi je da je presrećna što te je upoznala. Ti si joj nešto najlipše šta je doživila u poslednjih dvadeset šest godina.

Škure su širom otvorene. Čujem zrikavce. Mesec obasjava sobu i babinu ruku. Vene su joj iskočile. Drži me čvrsto u naručju. I ljulja me. Vruće je. Sva sam mokra od znoja. Jutros u sobi smo u jednom trenutku ostale samo nona i ja.

Ti ćeš tvojoj noni pokvasit usta kad joj dođe zadnji čas. Hoćeš li, lipa moja?, najednom sam se setila šta mi je nona rekla pre nekoliko dana na terasi.

Umočila sam kraj maramice u čašu s vodom. Prišla sam noni i nežno joj obrisala usta. Ona mi se osmehnula. A možda se ništa od toga i nije dogodilo. Zapravo, nisam sasvim sigurna da li mi je nona to ikada i rekla. Sad to i nije važno. None više nema. Baba kaže da niko nije kriv. Baba kaže da me je nona mnogo volela. Ja kažem babi da sam i ja mnogo volela nonu. Baba me ljulja i šapuće u kosu:

— Nju smo svi volili. Naša Luce... Nju nisi moga ne volit.

Silvija ispraća momka na kapiji. Blago njoj, niko joj nije umro. Čujem je kako nešto govori i kako se smeje. Sad je tišina. Sigurno se

ljube. Sve se slaže kao tetris, pomislila sam. Ne baš uvek onako kako mi hoćemo i očekujemo, ali se kockice uklapaju tačno u milimetar i sekund...

Učinilo mi se da sam uhvatila neku vrlo važnu misao i, taman da je izgovorim naglas, ona mi odleti — kroz prozor, pa u dvorište, prema gradu, a onda ka izlazu iz starogradskog zaliva... Pratila sam je pogledom sve dok nije izašla na okean. Onda sam je pustila da ode svojim putem, a ja sam se vratila babi u zagrljaj.

Večeras smo se svi okupili u noninoj kući. Sedeli smo u dnevnom boravku. Prvi je progovorio barba Josip. Krenuo je da prepričava neku svoju pustolovinu s nona Lucijom. Kasnije su mu se pridružili i ostali.

—... a onda smo Luce i ja iskočile kroz ponistru... — živo je govorila baba.

— Zar se niste strašile od visine? — Ana je zinula od čuda.

— Kad si mlad, ne znaš za strah! — baba je prevrtala telegrame po rukama. Među njima je bio jedan iz Beograda.

— A di san tada bia ja? — najednom se zapitao Luka dida.

— Bia si u svojoj postěji, spavao si — kada je baba ovo izgovorila, svi smo prasnuli u smeh.

Barba Josip je iskoristio taj trenutak da započne i neke druge priče — kako su on, njegov pokojni brat i moja mama radili ovo i ono kad su bili mali.

— Prvi put san čuo tatu kako govori o barba Tončiju. Prvi put — rekao mi je kasnije Luka rođak.

Tvrđim da je nonina kuća od ove večeri postala veća, bar za milimetar. Zidovi razumeju ono što ljudi govore, isto kao i životinje.

Posle smo Ana, Luka rođak i ja otišli na rivu. Poterali su nas odrasli da gledamo vatromet. Nona Lucija je umrla na Svetog Roka, zaštitnika Starog Grada. Riva je bila puna ljudi. Pravo je čudo što smo naleteli na Svena. On je ostavio svoje društvo i pridružio nam se. Probijali smo se kroz gužvu. Mirisala je pečena sardela. Prolazili smo pored prodavaca nakita, lavande, školjki, šešira, naočara za sunce, marama, peškira za plažu, suvenira, antikviteta, rižota na bilo, fritula, sladoleda... Mešali su se mirisi, ukusi, boje, zvuci, osećanja. U jednom trenutku Sven me je uhvatio za ruku. Pravila sam se kao

da je to sasvim prirodno, mada me je prošla jeza od glave do pete. A možda Sven i ja jednog dana stvarno budemo muž i žena.

Izvlačim se iz babinog zagrljaja. Ona me ljubi u čelo. Vraćam se u svoj krevet. Baba prilazi prozoru. Oslanja se na ivicu zida i gleda u noć. Ja sam preumorna, ali mi san ne dolazi na oči.

U jednom trenutku Luka rođak i Ana nestali su u onoj gužvi na rivi. Sven i ja smo nastavili da se probijamo kroz masu. Kada je uvis poletela prva svetleća raketa, oboje smo se ukopali u mestu i podigli glave. Nebom su se razlivala boje, a ja sam treperila kao Cvrletove uši na vetru. Mislila sam čas na nonu, čas na moje u Beogradu, čas na barba Tončija, a čas na svog muža. Već sutra Sven i ja ćemo se rastati. Svako će otići svojoj kući. A posle? Šta će biti posle?

Baba je pritvorila škure. Sela je na krevet i tiho rekla:

— Sofija, život je tren. Ka da san jučer bila dite i trčala po ovon vrtu. Ne mogu virovat!

Nona Luce je bila sasvim različita od baba Marije. Ko bi rekao da su njih dve rođene sestre... Babu možeš lako da usrećiš, samo našteluješ vagu da pokazuje koji kilogram manje i ona će ceo dan da leti kroz kuću. Nona Luce je bila potpuno drugačija. Ona se radovala kad ubere paradajz u bašti, kad nahrani mačku ili kad pada kiša. Ja sam sličnija noni nego babi. Najteže mi pada kad treba sa Ivanom i Saškom da idem u tržni centar i još da se pretvaram da mi je zabavno. Znam da je odvratno što sam licemerna, ali ako im kažem šta stvarno mislim o razgledanju izloga, neće me nikad više pozvati. I šta ću onda? Sama da sedim u svojoj sobi.

— Sofija, uživaj u svakom trenutku — iznosila je baba životne mudrosti.

— Baba, imam jednu tajnu... — i ja sam poželeva da budem iskrena, pa šta bude. — Večeras sam se poljubila filmski, prvi put u životu.

— I ja san se prvi put pojubila na Svetog Roka — baba je razvukla usne u osmeh.

Vrlo brzo sam se pokajala što sam joj se poverila. Sad moram da slušam o svim njenim fatalnim ljubavima od osnovne škole do danas. Jednom glavna glumica, uvek glavna glumica. Ali bar smo nakratko zaboravile na sutrašnji dan.

Kada se završio vatromet, Sven i ja smo krenuli ka *Lanterni*. On je išao prvi i čistio prolaz kroz gužvu. Imala sam utisak da klizimo po ledu. Sven bi se povremeno okrenuo i nasmejao, čisto da proveri da li je sve u redu. Ja sam išla za njim povijajući se čas na jednu, čas na drugu stranu. Na trenutke sam imala osećaj da sam napunjena helijumom i da letim za Svenom kao balon.

— A je li to momak zbog kog si plakala u Bolu? — trгла me je baba iz razmišljanja.

— Ne, taj je Marko, on je prijatelj od Luke brata. S njim je sve gotovo. Raskinuli smo pre nego što smo se i smuvali. Posle one lubenice nisam htela više da ga vidim. — Znači, ovo je neki drugi?

— Da, ovaj je Sven, on je drug od Luke rođaka.

— Sven? Kakvo mu je to ime? — čudi se baba.

— Švedsko. Sven je iz Stokholma. Letuje u Starom Gradu.

— Ma nemoj! I kako izgleda?

— Ima šiške preko čela i stalno radi ovako... — demonstriram babi Svenov pokret glavom.

— Imala san i ja jednog Dražena, on je isto tako radia glavon, baš ka taj tvoj Sven — baba se radosno priseća još jednog svog nesuđenog kandidata.

— Hoćeš da ti pokažem kako izgleda Sven? Imam sliku... — brzo stupam u akciju i poturam babi mobilni pod nos. — Ajme ća je smišan! A ko je ova pored njega? — baba se udubljuje u fotografiju.

— Kako ko? Pa ja! Valjda vidiš!

— Oprosti, nisan te prepoznala, mislila san da je neka cura. Ajme meni, pa ti više nisi dite. Sofija, ala si izrasla! A ja sve mislin ti si još uvek moja lutkica!

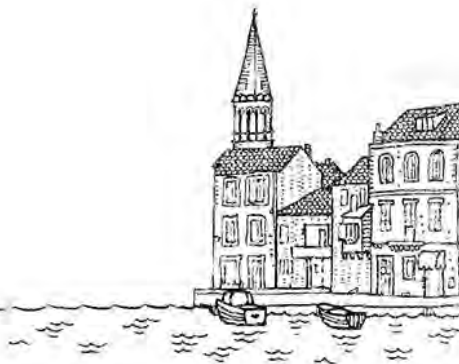
Sven i ja smo seli na klupu na *Lanterni*. Gledali smo u trajekt koji je polako napuštao starogradske zaliv. Sven me je zagrlio i rekao da sam mu se dopala čim me je video u poslastičarnici. Odmah je primetio da sam drugačija od ostalih devojaka, da imam nešto čisto i neiskvareno u sebi i da sam mnogo lepa. Ja sam njemu kazala da sam tužna jer je umrla nona Luce, i da moja porodica neće doći na sahranu, i da ja pokušavam da naučim da letim isto kao galeb Džonatan Livingston. Rekla sam mu još da moj drug Peđa ne voli strance i homoseksualce, i još sam mu rekla da sam ja vrlo ćutljiva i

stidljiva, i da mi nije jasno kako to da ovoliko brbljam. Eto, čak me nije blam da s njim razgovaram na engleskom, mada iz engleskog imam četvorku, a možda je još zanimljivije to što sam se pred njim šetkala u kupačem kostimu i plus sam legla pored njega na peškir. Kada sam mu sve to ispričala, izvadila sam telefon iz džepa i napravila *selfi*. Tako ću znati da je on zaista postojao ovog leta, da ga nisam izmislila.

Sven me je pažljivo slušao dok sam govorila, a kada sam začutala, zabacio je šiške, nasmejao se i poljubio me. Ostali smo da sedimo tako zagrljeni sve dok se trajekt nije pretvorio u jednu daleku svetlu tačku.

Zatvorila sam oči i zaspala. Uopšte mi nije smetalo što baba hrče.

Dvadeset druga noć

Koferi su spremni. Još nam ostaje ujutru da skinemo posteljinu, ubacimo je u mašinu i prostremo, da doručujemo, popijemo kafu, pozdravimo se sa svima i krenemo na trajekt. Baba još nije legla. Otapa frižider. Ja gledam u pukotine na zidu. Ne mogu da razlučim da li sam srećna što idem kući ili sam tužna što napuštam Stari Grad.

Nona je sahranjena u pet po podne. Iako je bilo vruće kao u ekspres loncu, na groblje je došlo mnogo ljudi. Došli su i babin Udvarač, i obe komšinice, i pekarka, i gomila sveta koji ne poznajem. Da Sven nije oputovao, i on bi došao. U toku sahrane Luka dida je sve vreme bio uz babu. Držao ju je pod ruku, a ona se oslanjala na njegovo rame. Kada je kovčeg spušten, brat i sestra su se skupili jedno uz drugo kao Ivica i Marica.

A možda nona Luce ne bi umrla da su se njih dvoje ranije pomirili?, proletela mi je misao kroz glavu kao kometa kroz atmosferu. Zašto je tako teško reći oprosti? Zašto ljudi ne vide svoje greške, nego samo tuđe? Zašto nam je važnije da smo u pravu nego da smo srećni?

Posle sahrane Ana i Luka rođak su me odveli u nekakav dvorac renesansnog pesnika. Sedeli smo na kamenom zidu pored ribnjaka i ćutali. Glava mi je bila puna svega i svačega i prijala mi je tišina. Gledala sam ribe kako se vešto kreću u ograđenom prostoru. Nije bilo sudaranja i nije bilo svađanja.

— To su ti cipličići, a ovo ti je ribnjak Petra Hektorovića — rekla je Ana.

Blago cipličićima, pomislila sam.

Poskočila sam u krevetu. Uplašio me je tresak. Babi je nešto ispalo na pod u kuhinji. Čujem je kako psuje i priča sama sa sobom.

Sven je otputovao danas u dva, tri sata pre nonine sahrane. Ana, Luka rođak i ja smo išli na pristanište da ga ispratimo. Njegovi su odmah ušli na trajekt, a Sven je bio s nama do poslednjeg trenutka. Držao me je oko struka i pričao s Lukom. Ja sam gorela od vrućine i još više od ljubavi.

— Sven je dobar momak, njegovi dolaze ovdod godinama — rekao mi je Luka rođak. — Jedino što je ovisnik od interneta.

— Kako to misliš? — pitala sam ne odvajajući pogled od jednog ciplica.

— Zar nisi primjetila da je stalno s nekin gadžeton? Sven ti je iz onog vica *Postoji život izvan interneta. Stvarno? Daj mi link!*

— To znači da će se naša veza odvijati besprekorno — osmehnula sam se.

Nisam primetila da je Sven gadžet manijak, zapravo nisam ni imala prilike, mi smo se videli ukupno četiri puta u životu. Mi se i ne poznajemo. Baba čangrlja dole, a miševi gore. Nije ih bilo u poslednje vreme... ili ih ja nisam primećivala.

Most na trajektu počeo je da se diže, a Sven i ja smo počeli da se ljubimo. Stajali smo pripijeni jedno uz drugo, galebovi su leteli iznad naših glava, posada je skupljala konopce, putnici su mahali s terase, jedrilice su plovile zalivom, deca su se prskala u plicaku, konobari su služili kafu u *Gradskoj kavani*, turisti su iznajmljivali čamce, baba je oblačila crnu haljinu, Luka dida je vezivao crnu kravatu, nona Mirta je brala cveće u vrtu, baš ono koje je nona Luce najviše volela. Luka rođak i Ana su panično vikali da će trajekt krenuti, a Sven i ja smo se i dalje ljubili.

— Da je ovo film, gledaoci bi rekli da je previše događaja i obrta, da to nije realno i da je život sasvim drugačiji — rekla sam i naslonila glavu na zid.

— Dobra si ti cura, volin što si mi rodica — udario me je Luka rođak po leđima. — A kad san te prvi put vidia kod nona Lucije u dvoru, mislio san da si redikul u totalu.

— Sofija, i ja volin šta si mi rodica, a tila san te pitat, da li bi mi posudila onu tvoju modru vešticu?

— Vešticu? — zbunjeno sam gledala Anu.

— Da, onu šta ovdje ima sve nešto svetlucavo... U nedilju iden na rođendan kod jedne prijateljice, a ta tvoja vešta mi je mnogo lipa.

Zahvaljujući Ani, naučila sam da je vešta haljina i naučila sam da život prokleta ide napred, bez obzira na to što se ja raspadam u paramparčad. Neko slavi rođendan, neko se venčava, a neko je upravo ovog trenutka došao na svet. Ni ciplići nisu baš mnogo marili za moja osećanja. Igrali su se po ribnjaku, a kapljice su letele po vazduhu. Veče je dolazilo krupnim koracima.

— Ja sutra putujem, Ana...

— Gde?

— Kući, u Beograd.

— Zoć? — gledala me je Ana netremice.

— Trebalo je već da sam kod kuće, ali smo baba i ja produžile, zbog none...

— Mrzin kad dođe kraj lita. Onda svi idu ća. Stari Grad ostaje pust i prazan.

— Bićemo u kontaktu preko *Fejsa*, i preko mobilnog, i preko *Skajpa*... — pokušala sam da je utešim. I glavnim glumicama se oči napune suzama.

— Tako svi kažu, a kad odu doma, zaborave nas.

— Ja neću — čvrsto sam joj obećala.

Izvadila sam notes iz torbe, iscepala papir i na njemu ispisala sve svoje podatke — kućne i elektronske. Bio je to moj zavet da ćemo zauvek ostati zajedno — od sada, pa do groba. Onda sam uzela drugi papiri na njemu napisala štampanim slovima Anino ime. Želela sam da i ona meni napiše svoje podatke. Ona je uprla prst u moj rukopis i upitala:

— A ća si ovo napisala ovd, ća ti znači ovo *Aha*?

— Tu piše Ana, ćirilicom — rekla sam kroz smeh.

Baba se penje uz stepenice. Gasi svetlo na soli. Prolazi pored psihe. Ogledalo je pozdravlja zveckanjem. Ulazi u sobu. Zatvara škure. Skida haljinu. Stavlja je preko stolice. Oblači spavaćicu. Savija se da dohvati mindušu koja joj je pata na pod. Prdne. Uspravi se i naljuti se na mene:

— Ča je smišno? A to se svakon čoviku dogodi. A ti nikad ne prdneš, je li? Vidiću te kad dođeš u moje godine!

Od smeha ne mogu ništa da kažem. A ni ona. Sela je na krevet i trese se. Od smeha se tresu i krevet, i pod, i cela kuća. Ako nas nona sad gleda, sigurno se i ona smeje.

— Ana i ja imamo jedno iznenađenje za tebe — rekao mi je Luka rođak pre nego što smo napustili ribnjak Petra Hektorovića. — Jedan naš prijatelj radi na aerodromu u Starom Gradu i pitali smo ga...

— Da te provoza avionon iznad otoka — Ana je nestrpljivo završila rečenicu. — Rekla si da ti je želja letit i mi smo ti nabavili krila.

— Krila nisu kao kod galeba Džonatana, ali su ipak krila — osmehnuo se Luka rođak.

Ana i Luka rođak gledali su me s nestrpljenjem. Trebalo je da poskočim od radosti, da ih izljubim i požurim na aerodrom, da sednem u kabinu pored pilota i da se vinem u vazduh. Videla bih ostrvo kao na dlanu, Stari Grad, Jelsu, Vrbosku, Hvar i sve uvale. Videla bih kako more svetluca na suncu i videla bih da je svet bajka sa srećnim krajem. Da su mi ovo ponudili pre samo nekoliko dana, tako bi to i bilo. Ali danas...

— Hvala vam, mnogo vam hvala, ali meni krila više nisu potrebna. Ovog leta ja sam naučila da letim.

Baba traži najzgodniji položaj. Krevet škripi. Šušti čaršav. Zrikavci pevaju ispraćajnu pesmu.

— Laku noć — kaže baba.

— Laku noć — kažem ja.

Stiže mi jedna poruka, za njom druga, pa treća i četvrta... Uzimam mobilni.

— Taj tvoj Peđa je rešio da više ne pojede nijednu moju sarmu, koliko ja vidin — baba se oglašava iz mraka.

— Ovog puta nije Peđa — otvaram poruke i brzo ih čitam.

— A ko je onda? Švedanin?

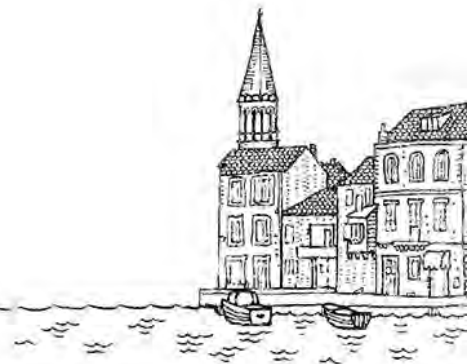
— S njim se dopisujem preko *Vajbera*, ovu su poruke od Ane i Luke rođaka.

— Svašta! Pa do malopre ste bili skupa. Ča ti imaju pisat?

— Nije važno šta mi pišu, nego kako!

- A kako ti mogu pisat? Japanski?
 - Ne, pišu mi ćirilicom. Danas sam ih učila azbuku.
 - E dico, dico...
- Noć je. Ja odgovaram na poruke. Baba hrče.

Dvadeset treća noć

Znači, strašno. Ona je nemoguća. Autobus nije krenuo, a baba je već uspela da se posvađa sa vozačem i putnicima koji sede ispred, iza i pored nas. Lepo sam je molila da ne nosi tu jastučinu, ali ne, ne možeš ti s njom da izađeš na kraj. Kad ona nešto zacrta, nema šanse da je pokolebaš. Majko moja, propašću u zemlju. Stavljam slušalice i pokrivam se jakim preko glave.

Tog jutra sam se probudila pre babe. Uglancala sam nonine crvene cipele i prepeglala svoju modru veštu. Vešalicu s haljinom zakačila sam na Anine škure, a cipele sam stavila na dasku od prozora. Želela sam da se obraduje čim otvori oči. U Lukin prozor sam stavila evre koje nisam zamenila. Nije mnogo, ali njemu će koristiti za Split.

Onda sam otišla do pekare i kupila paprenjake. To su medenjaci koji se prave po porodičnom receptu. Nekada su ih meštani slali brodom preko okeana svojim u Ameriku. Nisu jeftini, ali nisam štedela, podeliću ih kao suvenire u Beogradu. Pekarka mi je pružila dve kese i rekla:

— Sofija, ova je tvoja, a ovu daj materi. Zdenka je više volila cvite od paprenjaka. I reci joj da joj cvite šalje teta Vesna, znaće ona ko sanja. Samo joj tako reci, jesi li upamtila?

Klimam glavom, zahvaljujem se i uzimam kese. Pozdravljam se s pekarkom i ostalima koji su stajali u redu. Na putu do kuće vučem ruku po kamenim zidovima i rastajem se od leta, raspusta i detinjstva. Grabim u svet odraslih, mada ne znam tačno ni kuda idem ni gde ću da stignem...

Dvorište je bilo puno rođaka i komšija. Glavna glumica je nekoliko puta izlazila na bis. Poklanjala se i krišom brisala suze.

Samo sam čekala kad će da se baci u publiku raširenih ruku i nogu. To bi bio spektakl. Babina patetika mi je užasno išla na živce, pa sam ja radila sve suprotno od nje. Trudila sam se da rastanak okrenem na zezanje.

— Kad sledeći put budete prizivale duhove, pozdravite mi nona Luciju — namigujem komšinicama. — I recite joj da sam našla svoju srodnu dušu.

Rođaci i komšije su nas pratili do parkinga. Barba Josipova kola već su bila pretrpana našim stvarima. Jedva smo se baba i ja ugurale. Za Anu i Luku rođaka nije bilo mesta, nažalost. Glavno da je glavna glumica ponela svoj jastuk. To je najbitnije od svega.

— Sofija, danas ništa nisi stavila u usta. Ponila san ti čvrsti jogurt, ti to voliš. Sofija! — gurka me baba.

Pravim se da spavam. Jedva čekam da stignem kući i zaključam se u svoju sobu. Jedino ću da pustim Cvrleta. Ostale neću ni da čujem ni da vidim. Baba nastavlja torturu:

— Sofija, pa ti si zaspala! Zašto ne kažeš da si zaspala, nego me puštaš da te budim?

Neću da se upecam na babinu udicu... Neću... Neću... Pojačavam ton...

Sunce zalazi iza kuća iz lonca miriše sutrašnji ručak

A iznad lonca leti muha

I gleda u loncu šta se kuha ha-ha-ha-ha-ha

Punjene paprike, punjene paprike...

— Sofija, šta si toliko pojačala tu muziku? 'Oćeš izgubit sluh, je l' to 'oćeš? Znaš kako je onaj moli od teta Zorice morao da ide na operaciju, da mu ugrađuju neke cjevčice u uho, hoćeš i tebi da ugrađuju cjevčice, je l' to hoćeš? Smanji ton! Sofija, čuješ li ti mene?

Dječaci protiv babe... Neću da se upecam! Neću... Neću... Neću... Pokušavam da se namestim, ali ovde je tako proketo tesno. Gledam kroz prozor. Napolju vidim mrak, a u odrazu stakla babu i njen jastuk. Naravno, ona spava. Sven mi stalno šalje poruke, a ja ne mogu da mu odgovaram. Istrošila sam kredit, a nemam internet. Jedva čekam da uđemo u Srbiju, pa da mu odgovorim. Tako mi nedostaje.

Nedostaju mi njegove šiške, i njegov osmeh, i njegov zagrljaj, i njegov poljubac. Žao mi je što ga nona Luce nije upoznala. Njih dvoje bi se odmah ukačili, garant, iako ne govore istim jezikom.

Putujemo. Prolazimo ispod mosta...pored benzinske pumpe... kroz polja... uz parkirane kamione... uz restorane... pokraj motela i hotela... Zatvaram oči i, taman da me uhvati san, stiže mi poruka od Luke brata. Javlja mi da je Marko raskinuo s Darijom. Marko? Jedva da ga se i sećam. Baba hrče. Gurkam je laktom. Drmusam je za ruku. Izmičem joj jastuk. Ništa. Ali nije jedina, hrče još neki lik ispred nas. Nadam se samo da to nije šofer. Smejem se. A šta drugo da radim?

Stiže mi poruka od Peđe. Piše da će otići da živi kod ćaleta čim završi osmi razred. U Nišu će da upiše srednju školu. Kaže da je imao dug razgovor s kevom i ćaletom i da će mi sve ispričati kad se budemo videli. Čitam onu poruku još jednom i ne mogu da verujem svojim očima. Dobijam SMS i od mame. Kaže da će svi doći na stanicu po nas. I Cvrle. To me je baš obradovalo.

Barba Josip nas je odvezao do trajekta. Kada su krenula kola s parkinga, Luka dida nam je mahao, nona Mirta je brisala oči, teta Dobrenka nam je slala poljupce, a Luka rođak i Ana su dugo trčali za kolima. Barba Josip je zamolio jednog čoveka na trajektu da ga pusti unutra da bi nam pomogao oko stvari. Baba je zauzela pet mesta kako bi mogla da digne noge i legne. Ja sam izašla na palubu. Nisam mogla da gledam kako se svađa s nekim Česima oko utikača za struju. Oni su ljudi hteli da uključe laptop, a ona fen. Oprala je kosu pred polazak i nije stigla da se isfenira. Trajekt je baš pravo mesto za friziranje! Strašno! Trajekt nas je dovezao do Splita, a onda smo ušle u autobus i krenule za Beograd.

Sve što dublje ulazimo u kopno, sve se više udaljavamo od leta. Prevrćem mobilni po rukama. Stiže mi poruka od Svena. Piše da je s društvom bio u nekom klubu, ali ih je ostavio i krenuo pešice kući. Piše da pogledam u Mesec jer i on upravo gleda u njega. Na taj način ćemo se povezati. Mesec je očigledno s druge strane autobusa. Ne vidim ga. Propinjem se i tražim ga. Ustajem, provlačim se pored babine jastučine. Idem do kraja autobusa i gledam kroz zadnje staklo. Nema ga ni tamo. Odlazim do šofera i pitam ga:

— Izvinite, da li ste videli Mesec?

— Lepojko, nema ga večeras. Oblačno je, valjda vidiš — šofer mrda nosem levo-desno i šmrče.

Odlazim na mesto i stavljam jastučinu pod glavu. Gledam kroz prozor. Počinje kiša. Kapljice se slivaju niz staklo. Jedna kapljica, druga kapljica, treća, četvrta, peta, šesta, sedma kapljica... I nije loš ovaj babin jastuk... deseta... jedanaesta... dvadeseta... ne, pogrešila sam, dvanaesta... Zatvaram oči i počinjem da pevušim:

*Fly me to the moon,
let me play among the stars...*

Prespavala sam veći deo puta. Kada sam otvorila oči, napolju je pljuštala kiša. Autobus je stajao na granici, a baba se kao lavica borila za svaku flašu maslinovog ulja koju je ponela s Hvara. Carinici su je na kraju pustili, a šta će ljudi, videli s kim imaju posla. Kad ona nešto odluči da uradi, gora je od buldožera. Ona bi i Čaka Norisa nadmudrila. Ali dosta o babi, hoću i ja malo da osetim sjaj pozornice.

Na autobuskoj stanici me nije baš dočekaao crveni tepih, ali je bilo vrlo živo i veselo. Tata me je vrteo ukrug, mama me je ljubila, Cvrle je skakao po meni, a Luka brat me je grlio štakom. Publika je aplaudirala, blicevi su treptali, obožavaoci mi tražili autograme, novinari trčali za mnom. Sve u svemu, bilo je kao na filmu. Konačno i ja da budem glavna glumica u svom životu.

Baba i ja putovale smo ceo dan i celu noć i evo me sad u svom krevetu. Umesto zrikavaca čujem tramvaje. Cvrle spava, ja uzimam mobilni i počinjem da kucam poruke:

Sven, do you want to visit Belgrade?

Draga Ana, kako ti stoji modra veštica?

Luka, samo da znaš da galeb Džonatan i dalje leti. ☺

Saška, Ivana, kad ćemo u školsko?

Peđa, ništa ne brini, ima redovno da ti šaljem babine sarme po šoferu. A valjda ćeš nekad da me pozoveš u goste da i ja vidim taj Niš!

Sviće. Pada kiša. Držim zlatni medaljon u ruci. Spavam, a, ko zna, možda i hrčem...

Beograd. More. Hvar. Lavanda. Smaranje.
Hrkanje. SMS. Suze. Babe. Skajp. Bodulski. Psi.
Druženje. Bol. Ljubav. Porodica. Rodbina. Fjaka.
Stranac. Odrastanje. Smešno.
Tužno. Iskreno. Suptilno. Istinito. Istorijsko.
Prirodno. Dramatično. Tragikomično. Životno.
Ako pročitaš ovu knjigu, naučićeš
da letiš ili da se bar malo
podigneš od zemlje...

DOSITEJEVO
PERO
za 2015.
godinu

Srebrno
GAŠINO PERO
za 2015.
godinu

PLAVI
ČUPERAK
za 2015.
godinu

NEVEN
za 2015.
godinu

MALI PRINC
za 2015.
godinu

www.kreativnicentar.rs